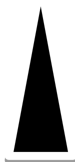

DOREL DORIAN

FICȚIUNI PENTRU REVOLVER ȘI ORCHESTRĂ

EDITURA ALBATROS

DOREL DORIAN

ficţiuni pentru revolver şi orchestră

Desenul copertei: CORNELIU BÎRSAN

EDITURA ALBATROS

1970

scrisoare deschisă corporaţiei de criminalogie după prezumtiva elucidare a deceselor prin „solo fagot”

Am devenit criminalist prin accident, constrâns de împrejurări – în tinereţe îmi plăcea foarte mult muzica – după cum, mai târziu, inamic declarat al cuvântului scris,[1] m-am pomenit viciat de această ignobilă autodenunţare: literatura memorialistică.

Prietenii – am în vedere categoria celor care mi se adresează relativ franc – m-au prevenit că nu voi fi un *best-seller*; că numele meu – Teo Celan, dacă vi-l amintiţi – nu-i predestinat nemuririi; că literatura criminalistică – după cum afirmă reputatul Archibald Stetinius, actualul preşedinte al Corporaţiei noastre – trăieşte exclusiv prin prezent (dar nu pentru că viitorul – după cum pretinde A.S. – ar fi prin definiţie acriminal, ci pentru că viitorul va avea, presupun, crimele lui cu mult mai interesante); şi că (am auzit şi asta) n-ar exista nimic mai inutil şi mai absurd decât un volum de memorii într-un moment când – îl citez pe acelaşi A.S. – pare hotărâtor să *uităm* cât mai mult,

[1] Simplificator prin excelenţă şi foarte departe de intimitatea (şi certitudinea amplă) a comunicării prin gând. (Toate notele aparţin lui Teo Celan).

împotrivindu-ne (şi rezistând) vertiginoasei şi explozivei proliferări a suficienţei informaţionale.

Se poate să ai dreptate şi dumneata, stimate Archibald Stetinius. (Nu trebuie să mai declar că scrisoarea ţi se adresează direct.) Dar, înclinat temperamental spre polemică, am să-ţi răspund că pentru această raţiune şi scriu: ca să mă eliberez de mine însumi; pentru că, o dată descris (literaturizat), faptul real aspiră spre ficţiune şi din *veridic* (cutremurător) devine vag verosimil (emoţionant sau numai amuzant ca idee). Moment când, adesea, încep şi eu să-l uit…

Şi poate că (e aproape sigur chiar!) titlul şi ordinea rememorărilor mele ar fi fost cu totul altele, dacă n-ai fi comis şi dumneata, dragă Archibald Stetinius, aceeaşi neaşteptată eroare.

Telegrama de 93 sau 96 de cuvinte, prin care-mi remiteai „cazul Wellington Red”, purtând la loc de cinste sigiliul triunghiular „oficial, secret şi urgent” al Corporaţiei criminaliste, nu păcătuise oare şi ea, încă înainte de a fi fost parafată, „A.S.”, printr-o anume intenţie… memorialistică?

Plasaţi pe lungimea de undă a gândurilor care ne obsedează (şi ne sunt familiare), noi doi am fi putut comunica oricând, fulgerător, fără martori, aşa cum şi-a propus de altfel şi a izbutit – în cu totul alt plan şi cu alte consecinţe – orchestra lui

Wellington Red. Dar să revenim la telegramă.

Nu, dragă Archibald Stetinius! Nemaiaspirând demult la recunoaşteri oficiale şi glorie, însemnul triunghiular al comunicării dumitale nu m-a flatat nici o clipă. M-a alarmat doar. De aceea poate… Am desfăcut telegrama prudent, aşa cum geniştii se apropie de o mină gata să explodeze, iar arheologii de o amforă, infinit mai preocupaţi de stranietatea şi mesajul tăinuit al inscripţiei decât de frumuseţea ei fără seamăn. Telegrama, ca şi concertele lui Wellington Red – şi aceasta e poate contradicţia oricărei aspiraţii spre perfecţiune – mă captivase prin acel gen de frumuseţe datorat mai curând cizelării meticuloase decât primei inspiraţii. Citez, deci:

„Dragă Teo Celan, cred că m-am înşelat uneori în privinţa dumitale şi am greşit, poate, respingându-ţi colaborarea. Sunt însă prea bătrân pentru a mai reface un drum parcurs definitiv şi mult prea orgolios pentru a nu-ţi preciza că nu-mi regret nici una din acele naivităţi pe care timpul le-a definit drept erori.

Îţi remit cazul dirijorului Wellington Red (sau al orchestrei sale) şi explică-mi vreodată, dacă nu vei muri şi dumneata în timpul anchetei, ce înseamnă «decedat prin solo fagot». Al dumitale consecvent

detractor, Archibald Stetinius.

P.S. Arhiva serviciului criminalistic îţi stă la dispoziţie, iar anchetatorii din noua generaţie, cu toată împotrivirea mea, te stimează. Ce mai face S.H.? Comentatorul muzical al ziarului „Video-Ramadana” a murit şi el astă-noapte”.

Am recitit telegrama, am subliniat cel puţin 18 cuvinte („poate”, „uneori”, „cred” etc.) care nu făceau parte din vocabularul curent al lui Archibald Stetinius (caracterizat de obicei printr-o exemplară precizie) şi am reţinut cel puţin patru inexactităţi flagrante, privind raporturile dintre noi.

Ajungând aici aş putea fi întrebat, şi pe bună dreptate, de ce acord o atât de mare atenţie acestei telegrame, odată ce însemnările mele – marginale cazului Wellington Red – sunt adresate cel puţin formal întregii Corporaţii de criminalogie. Mai mult chiar, domnul Wellington Red, pe care am avut prilejul să-l apreciez atât ca dirijor, în ultima perioadă, cât şi ca membru marcant al Corporaţiei noastre, ar putea să mă acuze (şi n-ar fi prima oară) de o preferinţă exagerată pentru cazuistică şi psihologism, în dauna unor afirmaţii categorice. Şi mai prevăd o obiecţie din partea domnului Wellington Red: aceea că divagaţiile mele sunt total nepotrivite, atunci când domnia sa şi întreaga noastră corporaţie aşteaptă o explicaţie logică

(verosimilă) în privinţa celor şase decese, neelucidate până azi şi însumate, relativ arbitrar, sub denumirea de „cazul Wellington”. V-am amintit numele de nu ştiu câte ori până aici, dar am omis cu înverşunare să precizez locul şi rolul dumneavoastră în toată această anchetă. Nu-mi rămâne decât să vă sugerez că această evitare şi apropiere lentă, spiralată, de „cazul” propriu-zis, reprezintă un elogiu indirect admirabilelor volute muzicale ale orchestrei pe care o conduceţi. De altfel nu o dată, ascultând-o, vă asigur, m-am întrebat dacă legile compoziţiei melodice nu se identifică structural cu logica raţionamentelor criminalistice şi dacă fuga sinuoasă a liniilor muzicale nu rivalizează uneori cu dinamica şi subtilitatea raporturilor dintre cel care încalcă – şi cel care e chemat să restabilească armoniile justiţiare. Dar s-au produs şase decese, veţi spune, şi toate şase în incinta unor săli de concerte, şi numai atunci când dumneavoastră v-aţi aflat la pupitrul dirijorului… Sigur că da! Dar explicaţia acestor decese, oricât ar părea de curios, este stringent legată dă cele patru inexactităţi prezente în telegrama lui Archibald Stetinius.

Să revenim, deci:

Stetinius fusese într-adevăr omul care m-a făcut să înţeleg, cu ani în urmă, că pentru Corporaţia

criminalistă subsemnatul Teo Celan ar fi o persoană „non-grata”. Mai mult chiar: că preocupările mele, vizând obiectivizarea anchetelor, i se par sortite eşecului. Dar Archibald Stetinius nu s-a numărat niciodată printre cei care au reclamat vehement interzicerea noilor metode cibernetice de investigaţie criminalistică. Anchetator de formaţie umanistă, poet ca sensibilitate, Stetinius era pur şi simplu convins că fantasticele revoluţionări tehnico-ştiinţifice ale epocii sale vor ridiculiza actul infracţional, până la a-l conduce spre o virtuală (dar nu mai puţin metaforică!) autosancţionare şi, implicit, dispariţie. Naivitatea şi bunele sale intenţii - aproape proverbiale în lumea infractorilor – deveniseră, deloc paradoxal, principalul său inamic. Am regăsit de altfel această temă – excelent tratată melodic – în *Simfonia a doua* („A naivităţii agresive*) pe care domnul Wellington Red a prezentat-o auditoriului în seara în care s-a produs şi primul deces prin „solo fagot”.

Dar chiar dacă Archibald Stetinius nu ajunsese să sesizeze (sau nu mai voia să recunoască în acel moment) ritmul tot mai alert al tehnicizării actului criminal, în nici un caz nu fusese un detractor al oponenţilor săi. Afirmând despre mine, bunăoară, că sunt cibernetician – înainte de a fi detectiv – şi

logician de catedră, tipul profesoral, incapabil să parcurg suta de metri în mai puţin de 16 secunde, nu exagerase şi nu greşise câtuşi de puţin. În fond, n-am tras cu arma în infractori niciodată şi îmi place încă să cred că studiile mele privind logica şi sociologia ireparabilului (oricât de pedante ar părea) se vor dovedi mai utile în pregătirea tinerilor anchetatori decât catalogarea şi inventarierea la nesfârşit a delictelor.

Dar ce păcat, domnule Wellington, că eu v-am ascultat concertele - deci vă cunosc ! - și dumneavoastră nu m-aţi onorat niciodată cu pătrunzătoarea dumneavoastră curiozitate. Citindu-mi lucrările, aţi fi înţeles de ce pentru Archibald Stetinius esenţială rămânea arestarea infractorilor, act justiţiar şi umanist prin esenţă, în timp ce pentru mine, tributar formaţiei mele logistice – esenţiale erau volutele spiritului, operaţia de depistare a infractorilor încredinţând-o unor instalaţii logico-anchetative. Creând un super-robot anchetativ, S.H. 12 (bazat pe principiul detectării imperfecţiunilor inerente actului criminal), nu am făcut decât să subliniez convingerea mea intimă, anume că menirea criminalistului începe odată cu ora de meditaţie şi plusul de înţelegere pe care i le oferă analiza actului criminal.

Archibald Stetinius nu se numărase niciodată printre detractorii mei. Precizarea, prezentă în telegramă, era profund inexactă.

A doua inexactitate se referea la autoconsiderarea de către Archibald Stetinius a concepţiilor şi modalităţii sale anchetative drept un drum, citez, „definitiv parcurs”. Nu, Stetinius era în realitate încă foarte departe de o asemenea recunoaştere publică. Şi nu putea fi atât de naiv încât să-şi închipuie că acest drum, „definitiv parcurs”, ar mai putea fi refăcut vreodată. Singurul care i-a cerut, mi se pare, o astfel de penitenţă aţi fost dumneavoastră, domnule Wellington Red. De altfel, în concertele pe care le-aţi dirijat, am găsit frecvent ideea retractării melodice a sensurilor eronate. Pe plan muzical m-aţi convins; în viaţă însă (şi la capătul vieţii) nu ne putem permite astfel de retractări, impuse ferm printr-o simplă mişcare a baghetei.

A treia inexactitate – prezentă în P.S. – are în vedere tot o aşa zisa trăsătură de caracter negativă a lui Archibald Stetinius. După cum pare să declare el însuşi, s-ar fi străduit să denigreze metodele mele de anchetă în ochii subalternilor săi. Ceea ce, încă o dată, nu este adevărat. Amintiţi-vă de altfel, domnule Wellington, că atunci când aţi enunţat principiul investigaţiei

criminalistice emoţionale – prin intermediul artei – Archibald Stetinius, deși nu v-a înţeles nici o clipă, n-a interzis apariţia lucrării. Evident, laboratoarele Corporaţiei v-au refuzat experimentările, a trebuit să vă transferaţi la Centrul muzical cibernetic, dar Archibald Stetinius, deşi bănuia că n-aţi renunţat la verificarea aplicativă a amintitelor principii, nu vi s-a împotrivit.

A patra inexactitate, mai modestă ca anvergură, se referă la un pretins interes al lui Archibald Stetinius faţă de selectorul meu heteroclit („Ce mai face S.H.?") Nu, Archibald Stetinius, refractar la ideea creării unor roboţi cu personalitate distinctă, nu putea ajunge în mod logic la o astfel de întrebare. Acceptând chiar că S.H. ar fi un excelent robot neuronal şi un desăvârşit anchetator probabilistic, Stetinius n-ar fi vorbit totuşi despre el altfel decât despre un nou tip de fier de călcat, care-şi cunoaşte perfect îndatoririle şi se autoghidează… Dar nu mai mult.

Cerându-vă iertare, încă o dată, pentru nenumăratele referiri cu caracter personal, trebuie să vă spun, domnule Wellington, că aţi fost singurul care v-aţi interesat vreodată real de parametrii anchetativi ai robotului meu.

Recapitulând cele patru inexactităţi, îngăduiţi-mi să adresez tuturor celor angajaţi într-un fel sau

altul în analiza celor şase decese câteva întrebări: De ce atâtea inexactităţi în enunţarea telegrafică a unui caz criminalistic? De unde această neaşteptată încredere în persoana mea? De ce această includere arbitrară a deceselor într-un aşa-zis „caz Wellington” (atunci când concertele au constituit doar ambianţa – decorul – acestor tragice evenimente)? Şi încă: de ce această subliniere nominală a ultimului deces, cel al comentatorului muzical al ziarului „Video Ramadana”?

Evident, s-ar putea presupune că Archibald Stetinius mi-a remis acest caz, sincer convins că selectarea interpretărilor plauzibile (de ordinul zecilor de mii) nu poate fi încredinţată decât unor instalaţii-robot de tipul S.H. Am toate motivele să mă îndoiesc. Dar chiar şi acceptând acest punct de vedere, cum să-l fi programat pe S.H.? Ce ştiam eu exact? Că în timpul celor trei sau patru concerte simfonice dirijate de Wellington Red s-au produs un număr surprinzător de decese? Că victimele, după cum avea să se constate ulterior, nu erau decât nişte periculoşi infractori rămaşi până în acel moment în afara oricăror sancţiuni judiciare? Că moartea lor s-a produs de fiecare dată numai după intervenţia solistică a fagotului şi că necropsiile n-au descoperit totuşi nici o cauză exterioară, obiectivă, care ar fi putut determina toate aceste

decese? Fireşte, urmând recomandarea lui Archibald Stetinius, am cercetat arhivele Serviciului criminalistic, am parcurs miile de declaraţii ale celor care au asistat la concerte şi am încercat să le compar impresiile, prezumţiile, stările emoţionale, atât între ele, cât şi cu cele pe care, la timpul respectiv, le-am încercat eu însumi. Pentru ca – e cazul să o spun – mă număr printre puţinii privilegiaţi care au putut audia absolut toate concertele.

În concluzie, exista într-adevăr câteva elemente care prin stranietate (inovaţie? frondă?) se cereau reţinute:

1) plasarea orchestrei pe o platformă scenică mobilă, proiectată la rândul ei pe un fundal coloristic fluctuant, de o stranie luminozitate ;

2) un obsedant contact – nemijlocit – cu privirea dirijorului, prin intermediul unor oglinzi parabolice, a căror rotire neîntreruptă avea un efect polarizant asupra atenţiei auditoriului;

3) instalarea la fiecare fotoliu a unor aparate acustice în stare să moduleze şi să adapteze tonalitatea şi intensitatea sonoră în funcţie de sensibilitatea (cultură şi pregătirea muzicală) a fiecărui ascultător.

Dar toate acestea se cer subordonate în ultimă instanţă pieselor muzicale – de o factură cu totul

aparte – şi efectelor sonore, practic fără precedent. Nimic din clasica accesibilitate (sau lipsă de accesibilitate) a atâtor compoziţii moderne. Auditoriul era încorporat integral în jocul sonorităţilor; muzica pe care o asculta părea să pornească în mod straniu din interiorul lui, emoţiile sale materializându-se apoi tot prin unde sonore, într-o uriaşă confluenţa colectivă, purificatoare prin semnificaţii.

Să fi fost meritul noilor instrumente electronice create de Wellington Red? Să fi fost privirea sa, care transforma întregul auditoriu într-o amplă orgă umană?

Ulterior, după preluarea oficială a anchetei, am avut prilejul să descopăr şi existenţa unor seismografe speciale, care urmăreau în tot timpul concertului reacţiile, participarea şi mutaţiile ideatice ce se produceau în conştientul şi subconştientul fiecărui ascultător. Un biodetector consemna şi comunica dirijorului toate anomaliile, iar privirea acestuia, presupun, intervenea în astfel de situaţii asemenea unui catalizator emoţional.

Rezumând, aş îndrăzni să afirm că audierea concertelor Wellington se transforma pentru fiecare ascultător, din punctul lui de vedere, într-un veritabil proces de conştiinţă, al cărui moment decisiv – e o simplă ipoteză, admit – coincidea cu

intervenţia fagotului.

A încerca să descifrăm cauzele celor şase decese în afara acestui context psihologic, emoţional şi, mai ales, justiţiar, trecând cu vederea personalitatea nefastă a celor decedaţi (infractori de maximă periculozitate) mi se pare un nonsens. Iar dacă dimpotrivă raţionamentele mele (sau prezumţiile) erau adevărate – la concluzia aceasta ajunsesem după cel de-al cincilea deces – atunci, cunoscând din timp personalitatea celor care aveau să audieze următorul concert Wellington, nu mi-ar fi fost greu să-mi imaginez atât deznodământul concertului, cât și numele celui sortit a fi „viitorul decedat”. Dar la un concert asistau de obicei câteva mii de persoane. Cine ar fi putut să-mi selecteze fulgerător, din însăşi clipa intrării lor în sală, potenţialii infractori candidaţi la deces? Intervenţia selectorului heteroclitic se impunea în aceste condiţii cu maximă acuitate, iată de ce la ultimul concert Wellington – sunt obligat să desconspir acest amănunt – mă aflam în foaierul sălii de spectacol împreună cu controversatul meu colaborator neuronal, S.H., mult înainte încă de intrarea publicului. Criteriile anchetei pe care o întreprindeam erau aparent simple. Ştiam că cele cinci decese care avuseseră loc până în acel moment nu alarmaseră sala;

interogaţi asupra cauzelor care ar fi putut să explice decesele, medicii au acreditat fără nici o excepţie ideea unor anomalii coronariene, recomandând firilor emotive să renunţe în viitor la audierea concertelor. În plus, numele celor decedaţi nu spunea nimic marelui public şi nimeni nu se simţea tentat să descopere o trăsătură comună (şi o legătură) între cele întâmplate. După cum constată S.H., gradul de emotivitate şi preocupare al celor veniţi să asiste la concert se înscria astfel, riguros, în limitele de normalitate. Cu două excepţii totuşi: prima, Archibald Stetinius, care prin însăşi funcţia sa era la curent cu stranietatea celor cinci decese înregistrate până în acel moment şi – a doua excepţie – comentatorul muzical al periodicului „Video Ramadana”.

Archibald Stetinius mă salută, strânse afabil mâna colegului meu de anchetă, S.H., (fără să sesizeze că ar avea în faţa sa un robot neuronal!) şi se feri să discute cu noi despre aprehensiunile sale; în realitate era indiscutabil alarmat şi, după cum mă informă S.H., care-l supraveghease atent, Stetinius părea obosit şi cu reflexele simţitor întârziate. Cine era însă comentatorul periodicului „Video Ramadana” şi cum se explica starea sa de agitaţie? Consultându-şi fişele memoriale, S.H. a avut surpriza să descopere că amintitul periodic nu

era decât o clasică publicaţie de şantaj, iar aşa-zisul comentator muzical un infractor notoriu, pe care serviciile anchetative îl urmăriseră până atunci fără prea mult succes. Logic, părea că descoperisem cea de-a şasea victimă; ar fi fost de datoria lui Archibald Stetinius să decidă dacă omul de la „Video Ramadana” trebuia să rămână în sală sau, dimpotrivă, era cazul să-l prevenim asupra riscului la care se expunea.

Am ales un drum de mijloc: l-am informat pe pretinsul comentator al lui „Video Ramadana” că moartea, invitată se pare la absolut toate concertele Wellington, preferase până în acel moment, nu se ştie de ce, numai delicvenţii de certă notorietate. Mai mult: S.H. se oferi să afişeze cât mai la vedere un anunţ cu caracter general: „Atenţie infractori! Apropiat pericol de moarte.”

Pretinsul comentator nu bănui însă decât un obişnuit *bluff* anchetativ şi nu păru alarmat de prezicerile noastre. În această situație m-am văzut obligat să-i remit ulterior un bilet unde – comunicând că-i cunosc adevărata identitate – îi recomandam să părăsească sala de concerte înainte de intervenţia solistică a fagotului. Programat să-i înregistreze clipă de clipă reacţiile, S.H. îmi confirma ulterior multe din prezumţiile mele privind efectul profund tulburător, purificant

şi justiţiar al concertului asupra infractorului, pseudo-comentatorul ziarului „Video Ramadana”, fapt care avea să-i ofere domnului Archibald Stetinius încă o victimă şi un nou prilej de reflecţie. Decesul avusese loc şi de această dată în momentul în care sala părea cutremurată de intervenţia fagotului.

Şi acum, revenind încă o dată la telegrama dumitale, dragă Stetinius:

Ştiai foarte bine că mă aflu în sală şi nu-ţi era greu să presupui că sunt la curent cu cazul Wellington Red. Mai mult chiar: pretinsul comentator muzical decedat în timpul ultimului concert avea în buzunar un bilet cu semnătura mea. Şi anume un bilet care-l avertiza să părăsească sala înainte de obişnuitul solo fagot. Ştiindu-mă în sală şi martor ocular al evenimentelor, de ce ai mai considerat necesar, dragă Stetinius, să mă informezi asupra unui deces pe care biletul meu îţi confirma că-l prevăzusem ? Excluzând o comportare ilogică, de ce să nu presupunem, dragă Archibald, că şi pentru dumneata concertul Wellington a însemnat un prilej de interiorizare şi că ideea telegramei ţi-a fost transmisă, într-un fel sau altul, prin acelaşi „solo fagot”? Cele patru inexactităţi, discutate anterior, s-ar explica în felul acesta şi de,

Wellington Red fiind singurul care, voluntar sau nu, ţi le-ar fi putut inspira.

Evident, nu vom şti niciodată care este efectul melodic al acelei cutremurătoare intervenţii solistice asupra unui om dominat de o anume conştiinţă a vinovăţiei. N-aş putea să explic, nici să întrevăd cum muzica ajunge să declanşeze în anumite situaţii mecanismul subtil al remuşcărilor şi cum, amplificând acest proces, ajunge să oblige organismul uman nu numai să se judece, dar chiar să se autocondamne la dispariţie, fagotul devenind, până la un punct, un adevărat… revolver. Cele şase decese sunt evident şase sinucideri provocate de efectul straniu al muzicii, după cum telegrama dumitale, dragă Archibald Stetinius, cuprinde recunoaşteri la care nu ai fi ajuns, fără aceeaşi muzica stranie, nici în ultima clipă a vieţii.

Este meritul (sau vinovăţia) lui Wellington Red şi este momentul să ne adresăm cu toată răspunderea Corporaţiei de criminalogie: Putem accepta experienţele lui Wellington? Putem să încredinţăm infractorului dreptul de a se autojudeca şi condamna? Şi este într-adevăr menirea artei de a ne întoarce cu faţa spre noi înşine? Sau, poate, ar trebui să preluăm din experienţa lui Wellington Red doar confirmarea

definitivă o unor noi metode de investigare criminalistă?

Este de datoria Corporaţiei de criminalogie să-şi decidă perspectivele, metodele şi rosturile ei într-o lume în care infracţiunea nu va dispare, atâta timp cât îi vom opune doar bunele noastre intenţii şi imaculata noastră naivitate.

În ceea ce mă priveşte, departe de frământările pe care le va declanşa, sper, experienţa lui Wellington Red, rămân acelaşi cibernetician şi logician de catedră, incapabil să alerg sută de metri în mai puţin de 16 secunde, criminalist prin accident şi memorialist în măsura în care toate aceste întâmplări vor îngădui, poate, cititorului hotărâtoarea oră de meditaţie. În fond, Wellington Red, printr-un complicat edificiu instrumental-componistic-melodic, ne invită la acelaşi efort: să gândim, să fim noi înşine şi să decidem asupra rosturilor noastre, mult mai din timp şi mai uman decât ar izbuti în ceasul al doisprezecelea şi după o viaţă ratată, cel mai răscolitor şi justiţiar „solo fagot”.

o anticrimă perfectă

Ideea în sine, chiar şi simplă idee a unei crime perfecte, mi se pare revoltătoare. Şi nu pentru că nu aş fi conştient de neîntreruptele modernizări ale tehnicii infracţionale sau de permanentă preocupare a infractorului de a opera cu precizia şi proverbiala îndemânare a unui as în materie. Receptivi la spectacolul înnoirilor tehnico-ştiinţifice, răufăcătorii învaţă, în fond, fac studii superioare, dobândesc titluri şi ierarhii, încât cu greu mai găsim uneori argumente pentru a nu-i considera… veritabili oameni de bine. Cu atât mai mult însă trebuie să devenim circumspecţi chiar şi în formulările noastre: Perfecţiunea, tentaţia desăvârşirii, accepţia de capodoperă, raportate la noţiunea de crimă pot deveni prin însăşi cutezanţa asocierii o pledoarie directă pentru o inversare a valorilor etice, o acoperire – dacă nu chiar o justificare inumană a crimei. Şi, chiar în limbajul uzual criminalistic, atunci când mobilul anchetei este cu evidenţă un fapt antiuman, mi se pare tot atât de cumplit să tăinuim incompetenţa celui chemat să stabilească răspunderi – cauza decisivă a nereuşitelor – prin aşa zisa „perfecţiune” a actului criminal. Nu, crimele prin însăşi natura lor

rămân manifestarea imperfecţiunii, o dovadă a subevoluţiei şi o formă, poate cea mai de jos, a anormalităţii. Perfecte mi s-ar părea cel mult, din acest unghi de vedere, doar anticrima, antidelictul sau antiagresiunea şi asta numai în măsura în care, puse într-un raport direct cu noţiunile diametral opuse, am asista – ca în cazul materiei şi antimateriei – la un proces de reciprocă anihilare.

— Consideri, deci – mă întrerupse S.H. – că anticrimele s-ar cere elogiate?

Duşman al oricăror divagaţii abstracte, am preferat drept răspuns să-i relatez colaboratorului meu exemplara istorie a cuplului Wundmir-Granat doi cunoscuţi şi apreciaţi ciberneticieni ai deceniului A.W.X., a căror dispariţie (asasinare? moarte prin accident? sinucidere?) au oferit până azi criminaliştilor un subiect de nesfârşite controverse. Rezumând relatarea:

„În toamna anului 197-A.R., după cum se consemnează în diferite documente aflate azi în arhive, robotul anchetativ „Judex”, aflat pe atunci în curs de experimentare, îl ucide deliberat (programat) pe propriul său creator, Aeneas W’undmir, numit în cercul colaboratorilor săi – voi reveni asupra acestei definiri – şi Wundmir I. Conservatorii şi scepticii – şi ne referim în primul rând la cei angrenaţi în dezlegarea crimei – n-au

pregetat în a întrezări în această „inexplicabilă” dramă prima provocare adresată omului de către „propriile sale invenţiuni diabolice”, superroboţii investiţi – cu ce drept? - să ne judece.

Renunţând însă la deformările conservatoare şi la diferitele interpretări literarurizante (nu au lipsit niciodată), trebuie să convenim că actul criminal (prin finalitate) al lui „Judex” nu putea fi decât: a) efectul unei imperfecţiuni tehnice iniţiale; b) al unei defecţiuni neprevăzute (deci, accidentale); c) al unei programări defectuoase, de unde, ulterior, şi o autoprogramare „criminală”.

Verificările, consemnate meticulos în diferite procese verbale, i-au obligat însă pe anchetatori să excludă varianta imperfecţiunii iniţiale (decurgând din proiect), cât şi aceea a defectării accidentale a robotului. Rămânea doar – aşa cum s-a constatat şi la timpul respectiv – varianta unei programări care, prin finalitate, conducea obligatoriu la crimă. De unde şi dilema:

— o programare eronată (întâmplare nefericită, accident), a cărei victimă devine însăşi cercetătorul Wundmir;

— sau o programare criminală (voit, conștient eronată), pricinuită de un terţ, bun cunoscător al sistemului de programare a lui „Judex” şi, implicit, asasin conştient al lui Wundmir.

— Dar anchetatorii – mă întrebă S.H.

— Ar fi avut voie să excludă cu atâta uşurinţă experimentul deliberat asupra propriei persoane (terminat în chip tragic) sau sinuciderea chiar, variantă presupunând în egală măsură contribuţia conştienta – deşi funestă – a lui Wundmir însuşi?

— Nu, hotărât nu! Însă pentru a lămuri acest aspect al problemei s-ar cuveni să revenim asupra depoziţiilor diferiţilor martori oculari, astăzi, din nefericire, dispăruţi tot atât de misterios (sau tot atât de firesc) ca şi Aeneas Wundmir. Ai fi dispus să ne întoarcem spre toamna anului 197-A.R.?

Peste câteva ore, aşezaţi comod în fotoliile celor mai bine organizate arhive – evident ale crimei – ne întorceam, cum se spunea pe vremuri, „la fapte”. Şi, rezumând din nou:

Aeneas Wundmir şi Girolamus Granat, colaboratori apropiaţi timp de nouă ani şi semnatari în comun a numeroase brevete de invenţii, erau consideraţi în amintita perioadă – documentele excludeau orice dubiu – drept întemeietorii aşa-numitului sistem „cibernetico-anchetativ”.

— Încep să înţeleg – se amuză S.H. - cum am ajuns pe lume…

— Cum au venit pe lume, poate, strămoşii instalaţiilor anchetative moderne de azi, pentru că

documentele au în vedere un sistem care îşi propunea doar crearea unor roboţi în stare să compare absolut toate variantele posibile, reţinând apoi, în ordinea maximei probabilităţi, acele variante care ar fi prezentat mai mulţi sorţi de izbândă.

— Nefiind vorba de o genealogie reală…

— Ai dreptate… Să revenim la documentele privind cazul Wundmir-Granar.

În toamna anului 197-A.R., Wundmir şi Granat pornesc pe căi diferite. Wundmir își întemeiază cercetările pe ideea creării unui robot neuronal, o copie perfectă a anchetatorului însuşi, deci un al doilea anchetator (vom reveni asupra ideii), în timp ce Granat considera că trebuie creat un robot independent de natura fiziologică a anchetatorului, dar însumând prin programare întreaga experienţă umană acumulată până în acel moment de către ştiinţele criminalistice.

Wundmir, pornit pe ideea remodelării neuronale, izbuteşte într-adevăr, pornind de la un tip uman apropiat, cu similitudini genetice iniţiale, să-şi creeze o copie aşa-zis perfectă (ca înfăţişare, temperament, forţă de analiză), un aşa-numit Wundmir II. Spre disperarea lui însă, perfecţiunea copiei era raportată şi condiţionată direct de original (de Wundmir I), deci nu-i putea servi în

chip deosebit, întrucât Wundmir II nu progresa ca forţă anchetativă decât în măsura în care progresa şi originalul său, Wundmir I. Din acest moment, Wundmir I, conştient în sfârşit de ineficiența acestei direcţii de investigaţie (cel puţin pentru criminalistică, unde simpla dedublare a cercetătorului printr-un robot identic nu prezenta nici atunci avantaje deosebite), porneşte să realizeze şi el un anchetator obiectiv, de tipul celui imaginat iniţial de Granat, şi care avea să devină, de altfel, periculosul „Judex”. Acelaşi „Judex” care – justificându-şi oarecum denumirea – avea să-l ucidă pe propriul său creator, punându-ne în faţa amintitei dileme; programare VOITĂ de Wundmir, deci experiment conştient tragic, poate chiar sinucidere (programarea accidental eronată, după cum am văzut, avea o probabilitate infimă), sau NE-VOITĂ, fără ştirea lui Wundmir, menită să-l distrugă, deci crimă. Care-i părerea ta, S.H.?

— Prima variantă mi se pare, oricât, mai probabilă.

De la acest plus de probabilitate se pare că au pornit şi investigaţiile cercetătorilor din deceniul A.W.X. În fond – aşa cum presupuneau şi anchetatorii acelui timp – un cercetător de talia lui Wundmir putea fi tentat la un moment dat să verifice capacitatea de selectare şi apreciere

obiectivă a robotului său, chiar şi cu riscul unor repercusiuni. Dar, după declaraţiile făcute la vremea respectivă de Wundmir II (în ultimă instanţă un desăvârşit alter-ego al cercetătorului şi un martor în deplină cunoştinţă de cauză), Wundmir I, aflat foarte aproape de punctul terminus al cercetărilor sale, n-ar fi avut NICI UN MOTIV să-şi rişte viaţa şi, cu atât mai mult, să se sinucidă. Dimpotrivă! Wundmir I mai avea nevoie de cel mult câteva săptămâni de experimentări şi perfecţionări asidue, ceea ce Wundmir I – moment decisiv pentru înţelegerea dramei – i-a şi comunicat numai cu o seară înaintea tragicului său sfârşit fostului său prieten şi colaborator Girolamus Granat.

Surprins de această precizare, S.H. mi se adresă din nou:

— Girolamus Granat recunoaşte această comunicare?

— După câte-mi amintesc – i-am răspuns – Granat confirmă integral declaraţia lui Wundmir II: l-a vizitat pe Aeneas Wundmir, la cererea acestuia, cu o seară înaintea crimei. Dar poate că ar fi mai bine să parcurgem din nou, împreună, şi declaraţia lui Granat.

ANCHETATORUL (dialogul care urmează consemnează *ad-literam* interogatoriul luat lui

Girolamus Granat): Cum s-a desfăşurat întâlnirea?

GRANAT: Relativ… amical. Aeneas mi-a expus performanţele noului său robot „Judex”, s-a interesat de stadiul lucrărilor mele, de data probabilă a experimentării…

ANCHETATORUL: Wundmir II afirmă că ar fi surprins la un moment dat între dumneavoastră şi victimă o anumită controversă.

GRANAT: Nu propriu-zis. Eu eram convins că robotul la care lucrăm, „Selector”, e deasupra oricărei competiţii – evit conştient cuvântul „rivalitate” – aşa că nu m-am entuziasmat de performanţele, după mine mediocre, ale lui „Judex”.

ANCHETATORUL: I-aţi propus totuşi lui Wundmir I să colaboraţi!

GRANAT: Dimpotrivă. Wundmir a fost cel care mi-a propus să unificăm proiectele noastre, ceea ce – ţinând seama de deosebirile structurale ale roboţilor – nu mi s-a părut a fi o soluţie.

ANCHETATORUL: Deosebiri structurale? Sunteţi convins?

GRANAT: Absolut cert. Programat la ucidere, „Judex”, după cum aţi văzut, a acţionat fără să mai analizeze dacă această ucidere se dovedea cuiva utilă şi conformă, în ultimă instanţă, cu însuşi actul de existenţă al roboţilor. Robotul meu, „Selector”,

înzestrat cu un sistem de raportări şi confruntări „decizie-eficienţă” şi cu un releu selector volitiv, ar fi înţeles că uciderea creatorului este împotriva intereselor sale şi ar fi cerut cel puţin date suplimentare, o nouă ordonanțare a actului… Dar chiar şi atunci – sunt convins – ar fi refuzat crima.

ANCHETATORUL: Dar dacă dumneavoastră, aşa cum ne sugerează Wundmir II (acest alter-ego al victimei), aţi constatat, dimpotrivă, că „Judex” este, dintr-un anume punct de vedere, superior lui „Selector” şi, iritat fiind de refuzul colaborării aţi găsit totuşi un prilej pentru a deregla circuitul programator al lui „Judex”?

GRANAT: Cum?! Nu vă înţeleg… Mă acuzaţi de crimă?

S.H. renunţă din nou la lectură, de data asta mai mult decât surprins.

— Cum? (O clipă am crezut că reia întrebarea lui Girolamus Granat.) Pe vremea aceea se mai puteau lansa acuzaţii pe temeiul unor simple suspiciuni şi prezumţii? Şi ar fi fost în stare pe acest temei incert să-l aresteze?

— Nu, dragă S.H. N-au existat suficiente temeiuri pentru a-l condamna pe Girolamus Granat; afirmaţiile lui Wundmir II, o simplă „copie” neuronal-fiziologică a celui ucis, nu se puteau constitui într-un sistem obiectiv acuzator. Dar au

existat în acelaşi timp suficiente rezerve şi prudenţe pentru ca Girolamus Granat să fie îndepărtat din sfera oricărei activităţi anchetative.

— N-ar fi fost totuşi posibil - mai insistă S.H. - ca printr-o analiză profundă a declaraţiilor lui Wundmir II, „copia” victimei, să se obţină unele informaţii suplimentare?

— Informaţiile pe care le putea furniza Wundmir II ar fi fost, în cel mai bun caz, conforme cu declaraţiile subiective ale victimei. Ele necesitau o confirmare exterioară, faptică, o demonstraţie logică.

— Ar fi putut să le confirme memoria lui „Judex” – sugeră prompt S.H.

— Memoria lui „Judex” fusese şi ea, indirect, la discreţia victimei... dacă nu chiar a asasinului. Or, anchetatorii nu puteau conta pe o memorie influenţată.

— Ar fi rămas examinarea neuronală a presupusului asasin...

— S-a încercat într-un timp şi acest lucru. Dar investigaţiile anchetatorilor din amintita perioadă, mult mai puţin ştiinţifice decât cele de astăzi – după cum presupui şi dumneata, dragă S.H. - nu au putut stabili ceea ce numim în prezent „codul volitiv al subiectului anchetat”. Cât despre reflectarea în memorie a actului criminal şi

„citirea” lui ulterioară, realizarea aceasta mai rămâne şi astăzi un mare deziderat al criminaliştilor…

În ansamblu însă – documentele după cum vezi o confirmă – Girolamus Granat a demonstrat în perioada anchetei o mare integritate morală; o intransigenţă deosebită, un refuz ferm al acuzaţiilor şi un apel permanent, disperat, în favoarea unei reconsiderări a situaţiei sale. De altfel, la numai câteva luni, constatând că apelurile sale rămân fără ecou şi nemairezistând „exilării spirituale din sfera preocupărilor preferate, vitale” (am descoperit la arhivă, spre norocul nostru, ultima sa scrisoare), Girolamus Granat îşi pune capăt vieţii. Moartea lui Wundmir rămânea în felul acesta o enigmă; o enigmă simţitor amplificata însă, peste numai câteva luni, când se produce o a doua sinucidere, la fel de neaşteptată, a lui Wundmir II.

— Dar Wundmir II avea capacitatea de a se sinucide? (Lui S.H. i se părea o imposibilitate.)

— Evident… Wundmir II nu era un robot de felul lui „Judex” sau „Selector”. El era o „copie” neuronală a lui Wundmir I, un tip uman al cărui cod genetic, cu acordul celui în cauză, fusese modificat. În esenţa aproape un om! Deşi despre această problemă a remodelării, discutabilă şi ca

act umanitar, ar rămâne să mai discutăm peste ani.

— Înseamnă că o dată cu Wundmir II dispăruse şi ultimul martor – observă pe bună dreptate S.H.

— Sau ultimul acuzator...

— Şi dosarul Wundmir-Granat a rămas pentru totdeauna închis?

— Tocmai această e problema, S.H. Au trecut de atunci destui ani (cifra exactă, poate, ne-ar întrista), şi destul timp pentru posteritate ca să compare şi să aprecieze – dacă nu datele şi cauzele crimei, în orice caz valoarea celor două lucrări neterminate: „Judex” – creaţia lui Wundmir şi „Selector” – robotul lui Granat. De altfel, chiar voiam să-ţi propun să le compari. Avem la îndemână amândouă proiectele şi nu cred că, la viteza ta de apreciere a valorilor cibernetice, ţi-ar trebui mai mult de câteva minute.

S.H. consimţi şi, la capătul unor minuţioase investigaţii, prelungite mult peste cât prevăzusem, îmi declară că „Selector”, în pofida trecerii timpului, constituie şi azi o lucrare excepţională, cu un sistem funcţional foarte apropiat de cel al roboţilor anchetativi moderni. „Judex”, dimpotrivă, i se părea complet depăşit. În plus, - studierea proiectelor îi sugerase şi o altă concluzie:

— probabilitatea ca Girolamus Granat să fi avut

acces la sistemul programator al lui „Judex” era practic infimă (nu acces fizic, ci acces calitativ, „Judex” fiind pentru Granat un robot necunoscut); separat, o programare la omucidere la un robot tip „Judex” ar fi cerut ore de lucru (şi de experimentări), operaţiuni care, practic, n-ar fi putut să scape atenţiei exersate a lui Wundmir.

Asociind această situaţie tehnică, specială, lipsei de mobil criminal, S.H. ajunsese la concluzia că Granat ar fi putut (sau ar fi fost interesat) să-l omoare pe Wundmir într-un raport de probabilitate care n-ar fi depăşit *0,01 la sută*.

În faţa acestei situaţii am fost evident obligaţi să revizuim încă o dată concluziile anchetei iniţiate în momentul crimei. Şi am fost obligaţi totodată să repornim ancheta de la teza lui Granat: şi anume că Wundmir – şi nu el, Granat – era cel interesat în colaborare. Se cuvine să mai adăugăm că memoria neuro-simptomatică a lui „Judex” rămasă în starea ei iniţiala (circuit neinfluenţabil, obiectiv) ne-a confirmat – cum s-ar fi putut constata, din păcate, şi în urmă cu ani – că Wundmir însuşi era conştient de lipsurile robotului său, pe care-l compara deseori, în secret, cu datele prezumtive privind parametrii lui „Selector”. Deci Wundmir era cel care, la timpul respectiv, avea toate motivele să se teamă de cercetările şi de succesul lui Girolamus

Granat (99,08 la sută raport de probabilitate); Wundmir era cel interesat în reluarea colaborării şi, în caz de refuz, singurul interesat – într-un fel sau altul – în compromiterea lui Granat. Ceea ce prin intermediul crimei aruncate în spatele lui Granat, chiar ca o simplă posibilitate – şi al excluderii acestuia, indirect, din sectorul anchetativ, s-a şi produs. Cel ucis cu bună ştiinţă, VICTIMA REALĂ (după cum se dovedea astăzi), A FOST GIROLAMUS GRANAT.

— Ajungi deci la concluzia că Wundmir a dereglat din proprie iniţiativă circuitul programator al lui „Judex”, a comandat actul fatal şi, implicit, a determinat propria sa moarte numai pentru a-l compromite pe Granat?

— Da – admise S.H. Wundmir I era singurul care putea să determine o astfel de programare în deplină cunoştinţă de cauză. Or, excluzând probabilitatea unui experiment (stadiul tehnic al roboţilor nu indică o asemenea necesitate), ne mai rămâne doar varianta compromiterii indirecte a lui Granat printr-o sinucidere.

— Dar – concluziile lui S.H. mă împingeau spre această ipoteză – numai dacă cel ucis a fost într-adevăr Aeneas Wundmir, Wundmir I. Pentru că s-ar fi putut tot atât de bine ca cel ucis să fie Wundmir II, şi cel rămas în viaţă, Wundmir I, să i se

substituie… Ipoteză pe care însă, cunoscând şi sinuciderea ultimului personaj al dramei, aşa zisul Wundmir II, nu o vom putea verifica niciodată.

— Dar un tip ca Wundmir I (sau II) care-şi ucide „copia” umană (sau originalul) pentru a-l compromite indirect pe Granat (ceea ce reuşeşte), este în stare, oare, de remușcări? De ce s-a sinucis?

— Asta ar fi poate mai simplu de explicat, S.H. Wundmir I sau II, cel rămas în viaţă (deşi eu presupun totuşi că e vorba de Wundmir I, deoarece numai el era capabil de iniţiativă), ar fi dorit cu siguranţă să-şi continue cercetările, să-l desăvârşească pe „Judex”, ceea ce implica însă o conlucrare în dublu sens cu robotul. „Judex” trebuia să se supună în fond indicaţiilor date de creatorul său, Wundmir fiind singurul care putea în acel moment să-l programeze şi să-i descifreze răspunsurile cifrate. Dar „Judex”, înregistrând fidel în memoria sa moartea lui Wundmir, nu mai putea primi comenzi de la un „emiţător” uman pe care îl omorâse şi care, pentru el, încetase să mai existe. Wundmir era pentru „Judex” un mort. Circuitul de comunicare cu Wundmir, singurul circuit de comunicare logică cu exteriorul al robotului „Judex”, se blocase definitiv… deşi, în egală măsură, o dată cu moartea lui Wundmir, potenţial

vorbind, murise şi „Judex”. Refuzul lui „Judex” de a mai colabora cu Wundmir – tot atât de funest prin consecinţele sale – ar fi exact ceea ce definisem la începutul discuţiei noastre drept o „anticrimă perfectă” (care a şi anihilat într-un fel consecinţele primului act criminal). Ideea de justiţie – mai puţin constrânsa de timp şi de legi – a găsit astfel alte căi pentru a acţiona (poate, prin înseşi limitele lui „Judex”, care se identificau în acel moment cu limitele actului criminal al lui Wundmir). Anticrimă aceasta, oricât ar părea de ciudat, chiar dacă nu ne onorează ca oameni, ne readuce în schimb liniştea unei echităţi implacabile. Iar cât priveşte pe Girolamus Granat, reconsiderat azi, va rămâne alături de noi, atât prin realizările sale vitale cât şi prin moarte: decizie decisivă, pe cât de tristă, pentru desfăşurarea anchetei. Wundmir I sau II (pentru că, logic vorbind, copia umană a asasinului este în egală măsură un asasin) se va reîntoarce în anonimatul predestinat tuturor celor infirmaţi de posteritate. Pentru că a ucide înseamnă, mai presus de orice, a te infirma; a te *interzice* uman. Imperfecţiunea şi anormalitatea, biruitoare un moment, nu pot întrerupe drumul ascendent a tot ceea ce, în planul marilor sinteze, defineşte umanitatea.

totul pe o singură carte

Apariţia neaşteptată în birourile serviciului de anchete criminalistice a devotatului meu S.H. 12 produsese o adevărată stupoare.

Ce zi! Câte proteste!

Colegii mei - încă mai dăinuia moda anchetelor colective - se aşteptaseră, cred, să vadă intrând un robot, o instalaţie de înalta perfecţiune cibernetică, un colos de superconexiuni, în sfârşit ceva în genul roboţilor imaginaţi îndeajuns de naiv pe la sfârșitul secolului P.N.W., dar în nici un caz... un coleg atât de neajutorat, cum le apărea, poate, în acea primă zi. Pentru că S.H. 12, şi o spun cu mândrie, avea într-adevăr înfăţişarea celui mai modest şi mai banal dintre salariaţii posibili ai unui serviciu periferic de administraţie.

Figură de anchetator? Nici un moment!

Jovialitate? Zâmbet enigmatic? Privire circumspectă? Nu, asta nu-l învăţasem. În schimb, ştia despre colegii mei tot ceea ce ştiam şi eu: preferinţe, reacţii intrate, cum se spune, „în reflex”, automatisme prezente frecvent în limbaj (şi în gândire), orgolii (anchetatorii sunt doar prin excelenţa orgolioşi) şi toată suita de „tabieturi” profesionale. Mai mult chiar: S.H. 12, parcurgându-

le critic lucrările, le cunoştea limitele, descoperind, nu la puţini dintre ei, sisteme de anchetă vechi, rutiniere; grave anchilozări deductive; cea mai variată gamă de inerţii. Şi, ca un bun coleg, hotărât să-i ajute, S.H. 12 (dacă era întrebat) le spunea tot ce gândeşte… O, cât de rău îmi pare, dragul meu S.H., că nu te-am învăţat să ai tact, că n-am încercat să te „umanizez”… Dar m-am îndepărtat, cred, de la subiect.

S.H. 12 (asupra numelui său voi reveni ulterior) produsese o adevărata furtună. Dar o furtună fără voia şi în afara lui, deoarece, evitat deseori, informat pe cât posibil greşit, suspectat chiar, solicitat să rezolve cele mai evidente aberaţii criminalistice, el îşi vedea totuşi de treburi, comunica soluţionările optime, ipotezele cele mai probabile şi răspundea, la rândul lui, - ceea ce irita cel mai mult – cu întrebări. Și – vai! - câte întrebări neplăcute lansa prea tânărul meu S.H.!

Fără să şi-o fi propus, S.H. devenise astfel, în numai câteva zile, o personalitate excesiv disputată şi, cu toată discreţia pe care o solicitasem colegilor mei, se vorbea despre el mult prea mult în cafenele, pe stradă, acolo unde ca-ntotdeauna ştirile, chiar şi cele mai exacte, se amplifică, se deformează, creând un curent de curiozitate exagerată.

Şi faţă de cine? Faţa de naivul meu S.H. 12.. Naiv, pentru că, în pofida maximei raţionalităţi, el nu avea pe atunci (abia pe urma i le-am adăugat) dispozitivele minime de protecţie împotriva meschinăriei, invidiei și a prejudecăţilor, mai ales... Să trecem, însă! S.H. 12 înregistra, selecţiona, compara, dar nu ştia să desfidă, să ridiculizeze conştient anacronismul; şi nu ştia să râdă.

Iniţialele sale, care, în intenţia mea, urmau să particularizeze şi să delimiteze acest nou tip de selector (un selector heteroclit, „care se abate de la normele obişnuite; ciudat; bizar; diferit”) erau acuzate ca fiind inspirate de numele lui Sherlock Holmes. Ceea ce, atât mie cât şi lui S.H. 12, care „studiase” îndeaproape toate lucrările lui Conan Doyle, ni s-a părut aproape... seducător. În fond, ce-ar fi fost, dragul meu S.H. 12, să confirmăm prin succesele tale această amuzantă ipoteza? Ne-au bănuit a fi chiar atât de orgolioşi? Să acoperim prin competenţă... orgoliul!

Şeful meu din perioada aceea, bătrânul Lazaridis, criminalist mai mult decât experimentat, înţelegând, se pare, dificultăţile prin care trecem (dificultăţi legate, după cum spuneam, de unele imperfecţiuni tehnice ale lui S.H.), ne propuse să plecăm la una dintre cabanele-laborator pe care serviciul nostru le deţinea pe atunci în frumoasa

regiune montană A.R.W.- 042. Acolo urma, de data aceasta împreună cu S.H., să-i desăvârşesc selectivitatea autoprogramării, protecţiile şi să elaborez câteva noi circuite de aşa-numit „sânge rece”, „absurd-ilar”, „acceptor-tact” de necesitatea cărora bunul meu S.H. 12 nu prea părea convins, dar faţă de care întâmplările care au urmat – şi, în primul rând, „moartea mea”, la care S.H. a fost cât pe ce să asiste – aveau să-i anuleze rezervele.

Pe scurt, am plecat împreuna cu S.H. 12 spre cabana laborator, care ne fusese atât de binevoitor şi exclusiv acordată. Ruta aeriană spre A.R.W.-042, nu prea atrăgătoare pentru S.H., era pentru mine un prilej de nostalgice reverii: renunţasem la vechea mea pasiune pentru călătorii, renunţasem la întreaga poezie a decorului natural, renunţasem la tot ceea ce cândva se numea „viaţă personală”, pentru a crea acest selector heteroclit, acest acuzat descendent al lui Sherlock Holmes, acest robot menit să ne apere împotriva imperfecţiunii umane… N-am învestit oare prea mult? Nu sunt azi prea bătrân? Şi la ce bun tot acest efort de perfecţionare a unui selector care…

Dar S.H. 12 îmi întrerupse raţionamentele (le urmărise oare?), pentru a mă informa că 5 dintre cei 29 de pasageri ai supersonicului în care călătoream ne-au privit cu o frecvenţă mult

superioară mediei de curiozitate legitimă pe care o manifestă, de regulă, între ei chiar şi călătorii unei rute mai puţin obişnuite. Cei 5, pe de altă parte, încercau în mod evident să-şi disimuleze atenţia pe care ne-o acordau (disimularea, urcând spre 92 la sută, fiind iarăşi mult peste medie). Unul dintre cei 5 îi supraveghea totodată pe ceilalţi 4, care, între ei – după cum mă convinse S.H., matematic – nu se priviseră decât accidental.

Nu mai încăpea îndoială, eram urmăriţi. Intenţia unei călătorii „incognito” eşuase şi nu-mi rămânea decât să stabilesc mobilul acestei urmăriri. (Lazaridis mă avertizase că noutatea lui S.H. 12 ar putea să intereseze şi să alarmeze chiar anumite servicii străine, dar eu văzusem în cuvintele lui doar una dintre subtilele sale forme de a mă elogia indirect). S.H. 12, între timp, apelând la circuitele sale de selectare memorialistică, mă anunţă că printre cei 4 urmăritori a recunoscut figura unui delicvent notoriu, recent eliberat din închisoare, şi chipul unui spion despre care se zvonise într-o vreme că s-ar îi sinucis. Ceilalţi 2 nu-i „spuneau” nimic, nu-i mai „văzuse” niciodată (nu existau sub nici o formă în fişierele serviciilor de anchetă), deşi S.H. nu ezită să declare că, fizionomic şi psihologic, unul dintre ei are ceva din tipul „dezaxat”, iar celălalt reflectă o gravă stare de nemulţumire faţă

de propria persoană. Cel de-al 5-lea încetase să ne mai privească – S.H. 12 emise chiar ipoteza unei simple coincidenţe, probabilă în raport de 39 la sută – deşi mă asigură totuşi, printre altele, că şi pe al 5-lea urmăritor (dacă ne urmărea) l-a mai „văzut” de cel puţin două ori sau că seamănă cu o persoană pe care a mai văzut-o de două ori.

Când am coborât din supersonic, pe micul aeroport din apropierea cabanei A.R.W.- 042, am avut grijă să anunţ prin postul local de radioficare că ziariştii sosiţi pentru conferinţa de presă a anchetatorilor Teo Celan şi S.H. sunt rugaţi să se prezinte în aceeaşi după-amiază în sala de conferinţe a cabanei-laborator.

— E o cursă prea ieftină – îmi comunică telepatic S.H.

— Dar tu însuţi mi-ai spus că am de-a face doar cu un delicvent oarecare, cu un tip oarecum „dezaxat”... Ca să nu mai spun că, în felul acesta, vom întreprinde cel puţin o triere. Ai o altă propunere, S.H.?

— O completare – îmi răspunse el. Treci pe la casa de bilete şi reţine două locuri pentru cursa de mâine. În felul acesta, ştiind că mâine plecăm, îi vom obliga să profite de „conferinţa” de astăzi. Vor încerca să acţioneze mai prompt.

Fireşte, m-am conformat. Nu mică însă mi-a fost

surpriza când, părăsind casa de bilete, am constatat că S.H. mă pune în situaţia de a-mi duce eu singur valizele.

— Scuză-mă, te rog – îmi transmise el prin acelaşi circuit telepatic, e preferabil să nu fie absolut clar pentru urmăritori cine-i Teo Celan şi cine S.H.; pentru că nu-şi vor închipui, sper, că robotul merge cu mâinile în buzunare, în timp ce creatorul său cară cavalereşte bagajele.

În după-amiaza aceleiaşi zile, la orele 17, se prezentară la cabană toţi cei 4 urmăritori. Aşa cum convenisem cu S.H., nu le-am cerut legitimaţiile de ziarişti, dar 3 dintre ei ni le prezentară din proprie iniţiativă. (După cum mă informă S.H., legitimaţiile erau falsificate recent, 2 din cele 3 chiar în dimineaţa respectivă.) Toţi 4 – aparatele de radiografiere ale lui S.H. se dovediră din nou infailibile – erau înarmaţi cu câte un revolver. În plus, 2 aveau pulsul simţitor accelerat, unul – normal, în timp ce la al 4-lea – bănuit de noi a fi spion – S.H. 12 nu receptă nici un fel de puls.

E necesar să adaug că S.H. 12 s-a recomandat a fi Teo Celan, eu m-am recomandat drept S.H. ceea ce nu surprinse însă pe nimeni. Delicventul doar – cel considerat de S.H. drept delicvent – arboră un surâs care nu mi se păru cel mai potrivit pentru situaţia dată. Dar, în sfârşit…

În conformitate cu planul stabilit cu S.H. 12, am regretat – cu voce tare, fireşte – că n-au venit toţi ziariştii pe care i-am aşteptat la această conferinţă de presă şi apoi, la fel de ospitalier, m-am oferit să le prezint în amănunţime cabana, astfel încât fiecare dintre ei, „cunoscând bine topografia (totul pe tonul unei glume) să poată părăsi conferința oricât de urgent şi oricât de nevăzut ar dori”.

Revenind în sala de conferinţe – la A.R.W.- 042 întunericul coboară în jurul orelor 17,30 – am aprins candelabrele, i-am invitat pe oaspeţi să ia loc în fotolii şi să folosească, dacă doresc să înregistreze pe bandă discuţiile, prizele automate de înregistrare, existente la fiecare fotoliu. S.H. (declarat de mine drept Teo Celan) interveni însă, scuzându-se că prizele, neverificate de mult, prezintă o defecţiune; simpla apăsare pe butonul înregistrator ar provoca un scurtcircuit general, ceea ce ne-ar obliga – sugeră el – să continuăm discuţia pe întuneric.

— Asta n-ar fi grav, ripostai eu, tot în glumă; pervazul ferestrelor este fosforescent, tocul uşilor la fel, aşa că cei care vor dori să părăsească sala de conferinţe vor găsi un prilej şi o modalitate excelentă.

În timp ce le ofeream „ziariştilor” o băutură răcoritoare, S.H. 12 reintră în fugă în sală,

anunţând public că de la Centru ni se cere să anulăm conferinţa şi să ne întoarcem cu primul supersonic, respectiv cel care avea plecarea peste 11 minute.

Dar abia îşi termină S.H. comunicarea că un scurtcircuit general ne lăsa în întunericul cel mai desăvârşit. S-au auzit aproape simultan o împuşcătură, un ţipăt, un zgomot, ca cel provocat de un corp care se prăbuşeşte; la câteva fracţiuni de secundă, zgomotul, cu o anumită rezonanţă metalică, pe care-l determină aruncarea unei arme. În continuare, două zgomote similare – deci ale altor două arme aruncate; într-un târziu, al patrulea zgomot, produs tot de o armă, considerată ca şi-n cazurile anterioare, probabil, un periculos corp delict, şi, pentru a spori şi mai mult confuzia, un al cincilea zgomot: de armă aruncată, consecutiv, pe podea.

Abia atunci S.H. a reaprins lumina, iar eu m-am aplecat să ridic cele cinci revolvere. Nimeni nu era rănit, iar cei patru aşa-zişi ziarişti se priveau uimiţi, neînţelegând încă foarte clar ce se întâmplase.

S.H. verifică între timp circuitele de priză ale fotoliilor – cei patru au fost invitaţi să rămână în tot acest timp la locurile lor -, iar eu, simultan – dacă revolverele aruncate pe jos prezintă sau nu vreo amprentă. Însumând observaţiile mele şi ale lui

S.H., am putut stabili următoarele:

Spionul şi delicventul au apăsat aproape simultan pe butoanele care puteau provoca scurtcircuitul.

Al 3-lea, cel care nu arătase legitimaţia de ziarist şi care avea pulsul normal, a apăsat pe butonul de scurtcircuit după ce acesta se produsese. Deci ipoteza unei corelări arbitrare (ilogice) între intenţie şi acţiune se confirma, atestând totodată şi ipoteza iniţială a lui S.H. în privinţa unei anumite „dezaxări” cerebralo-nervoase a celui în cauză.

Al 4-lea, cel mai speriat dintre toţi, înspăimântat şi de întâmplarea la care asistase, a fost singurul care a încercat să fugă; fotoliul „magneto-uman” îl reţinuse însă la timp. Al 4-lea nu apăsase, precizez, pe butonul de scurtcircuit.

Amprente nu prezentau decât 2 revolvere: revolverul celui care părea „dezaxat” şi cel al delicventului. Din nici o armă – mă refer la armele celor 4 – nu lipsea nici un glonte.

Spionul a fost singurul care a încercat să se răsucească în fotoliu, pe întuneric, astfel încât să poată trage în adevăratul S.H. 12, în arma lui existând cartuşe speciale, de o mare forţă explozivă.

Am uitat să adaug că scurtcircuitul n-a fost produs, evident, de nici unul dintre cei 4.

Butoanele de care am amintit nu „fixau” decât timpul când cei vizaţi de noi ar fi vrut să-l provoace; scurtcircuitul a fost „determinat” în realitate de S.H. 12, după cum cel care a tras, în întuneric, fără ţintă, am fost eu. Or, trăgând, i-am convins pe cei 4 că nu mai au nici un motiv să tragă, iar în clipa în care am aruncat revolverul – după ce am simulat prăbuşirea – le-am sugerat, indirect (eu pentru ei fiind ucis) să procedeze la fel. Ceea ce au şi făcut. Dezarmaţi fiind şi ţinuţi ferm în fotolii, i-am lăsat lui S.H. plăcerea de a le comunica rezultatele anchetei noastre:

„Cu excepţia spionului – cel fără puls – care primise însărcinarea să-l distrugă pe S.H., ceilalţi trei intenţionau strict uciderea lui Teo Celan.

Judecând după greutatea corporală a spionului – îşi continuă S.H. expunerea – el este doar o „copie mecanică” a unui spion dispărut, unul dintre primele modele de „roboţi-asasini” cărora, comunicându-li-se exact figura şi datele victimei, acţionează apoi, împotriva ei, într-un moment optim din punct de vedere al celui care le-a „cerut” crima. Orientându-se automat şi detectându-și victima chiar şi pe întuneric, cu raze infraroşii, acest tip de robot, dotat cu un selector de tip „opțiune-renunțare”, n-a mai tras din clipa în care s-a auzit împuşcătura, pentru că zgomotul însuşi i-

a blocat circuitul de acţionare. El nu a aruncat arma din mână, cum au făcut ceilalţi 3; el a lăsat-o pur şi simplu să cadă, deoarece din punctul lui de vedere nu mai avea nevoie de armă. Căderea – declanşarea mâinii mecanice – s-a produs practic după 4 secunde (ultima armă căzută a fost a spionului-robot).

Împușcarea lui Teo Celan, sarcină mult mai dificilă, a fost încredinţată, pentru mai multă siguranţă, celorlalţi 3 asasini potenţiali, care, după toate aparenţele, nu se cunoşteau între ei.

Delicventul, interesat direct în crimă (ulterior s-a constatat că S.H. tocmai începuse o anchetă care, într-adevăr, ar fi dus la arestarea lui) a încercat să producă scurtcircuitul, dar a avut surpriză că altcineva a tras cu câteva zecimi de secundă înaintea lui. În această situaţie a hotărât să arunce revolverul, lăsând amprente cât mai vizibile pentru ca, în final, constatându-se că din arma lui nu lipseşte nici un glonte, să fie considerat, cu evidenţă, nevinovat. Şi-a dat seama de cursă după reaprinderea luminii, dar fotoliul nu-i mai îngăduia să-şi reia arma.

Tipul puţin „dezaxat” a uitat pur şi simplu să acţioneze butonul de scurtcircuit, a scos arma şi, auzind împuşcătura, a fost convins că a tras involuntar… Dezaxat fiind, nu şi-a luat nici o

măsură de prudenţă în privinţa amprentelor. A aruncat arma dintr-o anume contagiune docilă, ca la organele care se îmbolnăvesc prin „simpatie”.

Cel de-al 4-lea, tipul speriat, n-a apăsat nici el pe butonul de scurtcircuit, de teamă; n-a înţeles nici cine şi nici în cine s-a tras; spaima şi prudenţa l-au învăţat să scoată revolverul din buzunar, învelit în batistă şi să-l arunce.

Ar rămâne de stabilit – mai adaugă S.H. 12 – cine a programat spionul-robot, cine l-a anunţat pe delicvent că Teo Celan a preluat amintita anchetă şi, în sfârşit, cum şi de ce au acţionat ceilalţi 2.

Am făcut un mic semn lui S.H., acesta a întrerupt pentru o fracţiune de secundă forţa de reţinere a fotoliilor şi mai căpătarăm astfel încă două răspunsuri:

Cel de-al 3-lea „ziarist”, tipul bănuit de noi a fi „dezaxat”, îşi confirmă singur fobia: scoase un cuţit şi voi să se repeadă spre mine. Fotoliul îl prinse însă din nou, aşa că nu-i rămase decât să-şi exprime „verbal” furia şi nebunia: „Voi distruge toţi roboţii! Pe toţi! Îi voi distruge… îi voi…”

Cel de-al 4-lea îmi oferi o scrisoare-confesiune, care nu făcu decât să-mi confirme drama unui om slab, descumpănit, ratat, ajuns la discreţia şantajelor.

Spionul şi delicventul, conștienți că pierduseră

partida, nu mai schiţară nici un gest,

— Şi ultimă problemă – rezumă încă o dată situaţia S.H. - cine a ştiut de existenţa acestui nebun? Cine l-a eliberat? Cine i-a dat o armă şi l-a trimis spre noi? Şi cine l-a şantajat pe acest nenorocit?

— Nu te mai obosi, S.H.! Aflând de nereuşita acestei tentative de asasinat şi înţelegând prea bine că memoria spionului, cât şi declaraţiile celorlalţi 3 ne vor furniza suficiente date pentru a conchide asupra persoanei sale, cred că „asasinul-organizator” ne va scuti el însuşi de orice anchete suplimentare.

Comunicarăm la Centru capturarea celor 4 asasini potenţiali, iar după câteva ore primirăm, odată cu felicitările de rigoare, vestea că bătrânul meu şef, Lazaridis, bolnav, probabil, de o boală incurabilă, s-a sinucis…

— Şi când te gândeşti cu câtă bunăvoinţa ne-a trimis la această cabană-laborator, remarcai eu.

— Da, spuse şi S.H., acum încep să fiu şi eu convins că pe cel de-al cincilea urmăritor, din avion, nu-l văzusem într-adevăr decât de două ori. Dar nu înţeleg totuşi de ce s-a sinucis? De ce n-a continuat lupta?

— Şi-o fi dat seama, dragă S.H., că, acolo unde eşti tu, el, Lazaridis, a devenit inutil.

— Înseamnă că dumneata îl bănuiai de mult?!

— Sigur că da, S.H.! De asta l-am şi anunţat ieri că, pentru a-ţi perfecţiona virtuţile tale criminalistice, te-am programat să revezi toate dosarele-anchete pe care el personal le „rezolvase” de-a lungul anilor. Cercetându-le, vom înţelege, de altfel, de ce pentru acest bătrân „criminalist” nu mai existau decât două variante: ori dispăream noi, ori dispărea el…

A jucat totul pe o carte; şi a pierdut.

Arheo Vlastia

Într-una dintre primele zile albastre ale anului 197-R.N., miercuri 26 aprilie după vechiul calendar gregorian, postul de radio pirat „OMNIA” se interfera pe lungimile de undă ale posturilor oficiale, de îndreptăţită tradiţie, pentru a transmite binevoitorilor săi ascultători „o primăvara plăcută”. Cea de a treia zi albastră a anotimpului *LOVE*, poate nu-i inutil s-o spunem, era considerată de adepţii calendarului biologic – astăzi unanim acceptat – drept începutul primăverii psihice. Pe atunci însă, cel puţin două treimi dintre ascultători n-au văzut în amintita urare decât preludiul, la fel de conformist în esenţă, al unui nou serial radio pentru incurabilii adolescenţi întru dragoste. Se înşelau, se înţelege, deşi a doua zi, exact la aceeaşi oră, emisiunea avea să fie reluată… şi nu fără deliciile unui veritabil serial imprevizibil ca desfăşurare.

Ziarele cu milioane de exemplare tiraj din marile metropole publicară şi ele, încă în aceeaşi zi, informări riguroase privind apariţia, programul şi orele de emisie ale noului post. Abia pe urmă, practic mult prea târziu, avea să se afle că toate aceste informări fuseseră introduse în ziare – chiar

în pagina întâi – mult după ce tehnoredactarea lor fusese încheiată. Deci exact în cele 45 de secunde care separau în timp închiderea formală a ediţiilor de retransmiterea lor în eter (şi secundele în anotimpul *LOVE* erau de două ori mai scurte decât în oricare altă perioadă a anului!).

Oficialităţile, justificat alarmate, declanşară imediat o anchetă care avea să angajeze, în mai puţin de 24 de ore, câteva milioane de entităţi selective. (Un obişnuit agent informator, cu experienţă medie, era cotat în noul sistem de evaluare a capacităţii criminalistice în jurul a 0,7–0,8 entități-etalon, diferenţa de valoare selectivă fiind compensată de regulă printr-un indice de 1,2-1,3 la norma de obedienţă.) Nu trebuie să mai demonstrăm, cred, că ne aflam în faţa unei veritabile desfăşurări de forţe.

Eşecul investigaţiei a fost însă total. Postul de radio „OMNIA" funcţiona simultan pe absolut toate lungimile de undă posibile, iar localizarea emiţătoarelor – operaţie clasică în depistarea unor posturi-pirat – în cazul dat se dovedi irealizabilă. Emiţătoarele plasate (probabil) la bordul unor sateliţi de o construcţie cu totul specială îşi schimbau coordonatele cu o viteză care, tehnic vorbind, ridiculiza aparatajul de urmărire a entităţilor specializate în detectare rapidă. (S-au

înregistrat, de altfel, pentru a preciza dimensiunile exacte ale acestui moment de derută, aproximativ 25.000 de demisii într-o singură zi, ceea ce, chiar la gradul superior de orgoliu al acestor entităţi, trebuie considerat a fi un eveniment şi o cifră record. Pilulele de antiorgoliu aveau să fie introduse după vreo nouă ani.)

Alarma avea să crească totuşi în intensitate – iar pentru marele public în spectaculos – o dată cu emisiunea nr. 4 a postului, în care se explica pentru prima oară menirea principală a acestor emisii-pirat. Şi anume: deconspirarea absolut publică şi efectiv totală a celor mai importante acţiuni, investigaţii, concluzionări, date statistice, prospectivări, ipoteze, intenţii conceptuale etc. Deţinute până în acel moment, în exclusivitate, în faimoasele seifuri cenuşii ale Centrului de Investigare şi Stocaj Informaţional – C.I.S.I. – creat la cererea şi cu finanţarea expresă a unui mare număr de institute specializate.

Emisiunile 5-6-7 – „OMNIA” transmitea 7 programe pe zi – au constituit (trecerea timpului ne îngăduie această apreciere) un veritabil regal informaţional. Explicitările gratuite, tributare de obicei suficienţei, cât şi nuanţele cenuşii, griurile fără contur în stare să desfigureze imaginea – în condiţiile recepţionării aceloraşi emisii pe canalele

de televiziune – deveniră un fel de accident cu o probabilitate de unu la un milion. Urmărirea video se dovedi preferenţială; şi – trebuie să o spunem – informaţiile, printr-o inspirată selecţie a pandantului coloristic, se constituiau, în limitele ecranului, în veritabile realizări picturale. Acompaniamentul melodic deschidea porţile unor foarte diverse distilări emotive. În felul acesta, noutatea unor informaţii greu de perceput din cauza gradului lor avansat de tehnicitate percuta înţelegerea nespecialistului prin intermediul emoţiei artistice sau al raţionamentului adiacent. Numărul ascultătorilor, stabilit pe baza variaţiei câmpului cerebral, măsurat înainte şi în timpul emisiei, depăşea cu mult previziunile oficiale. Informatori obiectivi, de recunoscută competenţă semnalară în repetate rânduri crearea unei zone de interes atingând tensiuni de mii de albertini (unitate post-einsteiniană) şi a unei efervescenţe spirituale extinsă mult spre roşu (într-o expansiune similară expansiunii galactice). Ştirile despre imunizarea totală antivirotica, bunăoară, ca şi cele privind înregistrarea cunoştinţelor de specialitate direct pe circumvoluțiunile preşcolarilor, provocară, sub impulsul totalei deconspirări, veritabile confruntări de opinii. Se puse în discuţie însuşi principiul selecţiei naturale prin intermediul

acţiunii virotice, se pleda pentru eficienţa exerciţiului de instruire prenatal, definitor pentru personalitatea individului şi se organizară, în sfârşit, veritabile acţiuni de susţinere şi, respectiv, de protest împotriva acestor idei. Desfăşurarea vieţii familiare sub controlul stimulativ al unui calculator – „secunda mater” – întâmpină o dezaprobare atât de unanimă, încât autorii proiectului renunţară să-l mai susţină în faţa opiniei publice. Ingineri care se aplatizaseră profesional începură din nou să revendice un plasament creator. Oficiul ideilor publice înregistră numai în câteva zile milioane de noi propuneri. Se publică un manifest împotriva strâmtelor galerii ale superspecializării, viaţa redeveni trepidantă, căsătoriile – o selecţie ideatică; iubirea reînflori. Un soi de nou romantism cuceri tineretul. O tânără compozitoare lansă un imn „OMNIA”, iar numărul poeţilor ajunse din nou din urmă numărul calculatoarelor (a fi poet în condiţiile anului 197-R.N., indiferent de profesie, însemna: a *excela*..., poetic).

*

Trecuseră câteva zile de la apariţia postului „OMNIA”, dar nimeni n-ar fi putut să admită că

urmările imprevizibile ale emisiunilor ar fi fost şi scopul lor real. Investiţiile (fără exagerare uriaşe) pe care le implica funcţionarea acestui post – obţinerea, trierea şi selectarea informaţiei, ca să nu mai vorbim de retransmiterea ei în eter – presupuneau o finanţare neîntreruptă din partea unor mari interesaţi departe de tipul fizionomie „Mecena”. „OM NT A” nu încasa abonamente, nu avea susţinători şi nu era la adăpostul legii. Autoprotecţia (evitarea contramăsurilor oficiale) însuma la rândul ei costuri nu mai puţin uriaşe. Or, în acest caz, cine subvenţiona „OMNIA”? Care era mobilul real al acestei totale deconspirări? Cine era beneficiarul final al tuturor informaţiilor care, părăsind seifurile cenuşii ale Centrului de Investigaţii şi Stocaj, puteau fi oriunde şi oricum folosite?

*

— Directorul Centrului – celebrul Arheo Vlastia – prelua încă din prima zi conducerea tuturor contramăsurilor de apărare a tezaurului cenuşiu al C.I.S.I.-ului, operaţiune supranumită în toate documentele criminalistice ale epocii contraatacul „A.O.” (ceea ce nu însemna însă „ANTI-OMNIA” cum ar fi fost poate de presupus, ci, „ALERTA de

gradul 0”, situaţie care justifica, odată cu promulgarea ei, folosirea oricăror mijloace de intervenţie, iar lui Arheo Vlastia ca organizator al acţiunii – îi conferea puteri discreţionare. (Elementul acesta se cere neapărat reţinut în interpretarea evenimentelor care aveau să urmeze şi în considerarea rolului jucat de iniţiatorul moral al acestei contraacţiuni).

Spirit clarvăzător şi cavaler al replicii loiale – cel puţin aşa îl cunoscuse semnatarul acestor rânduri în tinereţea sa – Vlastia avea toate atuurile unei intervenţii spectaculoase, prompte şi, ceea ce era decisiv, siguranţa omului care nu pierduse încă nici o partidă. De altfel, la sugestia sa, obiectivul principal al acţiunii „A.O.” a încetat să se mai identifice cu limitarea şi distrugerea postului de emisie „OMNIA”. Ideea fundamentală a contraatacului o constituia detectarea mijloacelor şi căilor prin care „OMNIA” îşi obţinea informaţiile aproape simultan cu marile calculatoare ale C.I.S.I.-ului. Şi nu întâmplător: „OMNIA” – fapt evident pentru un specialist de talia lui Arheo Vlastia - nu putea să-şi obţină informaţiile pe temeiul unor investigaţii proprii, independente. Ar fi însemnat să aibă la dispoziţia sa un al doilea centru, câteva zeci de mii de calculatoare, câteva sute de mii de circuite informaţionale în dublu

sens, câteva milioane de entităţi selective. Ceea ce, exceptând din nou imensele fonduri băneşti, ar fi presupus o organizare prelungită în timp şi imposibil de efectuat practic în condiţii de clandestinitate. Singura ipoteză plauzibilă – şi analiza programelor venea să o confirme – era deconspirarea informaţiilor C.I.S.I. cu concursul, dacă nu chiar din iniţiativa unui grup din interiorul C.I.S.I.-ului. „Cineva” sau „ceva”, asemeni unui informator cu dublu rol din perioada de mult depăşită a spionajului militar şi cu eficienţa unei adevărate oglinzi reflectorizante, comunica în afară unui releu intermediar sintezele informative ale Centrului. De aici pornind: a întrerupe activitatea postului „OMNIA” însemna înainte de toate întreruperea acestei activităţi (conştiente sau accidentale) de deconspirare. (Arheo Vlastia, după cum se va vedea ulterior, manifesta o adevărată repulsie faţă de termenul consacrat în criminalistică de „spionaj tehnic”).

*

În mai puţin de câteva zile de la declanşarea operaţiei „A. O.” serviciul de suspicionare totală, automată a întregului personal de concepţie, sinteză şi control C.I.S.I. comunică primele

concedieri preventive. Cei rămaşi în funcţiuni erau invitaţi să răspundă periodic unor teste-fulger, organizate de marile ordinatoare antifurt ale Centrului. Surprinderea în flagrant psihic a celor bănuiţi de opinii fluctuante şi a celor cu un grad incert de conştiinţă a fost încredinţată unor foto-modele neuronale de maximă perspicacitate anchetativă. Calculatoarele Centrului au trecut şi ele, rând pe rând, printr-o operaţie de dezintoxicare a circuitelor de programare, reţinându-se ipoteza că sub impulsul unor programări exterioare dominante acestei circuite ar fi putut evolua spre o anume unilateralitate selectivă sau spre autonomie. Specialiştii Centrului modificară totodată sistemele de răspuns tehnic ale ordinatoarelor, pentru a exclude posibilitatea ca o serie de ordinatoare identice, de la mare distanţă, să înregistreze prin „simpatie” – un mod curent de copiere telepatică – răspunsurile secrete ale Centrului la o problemă sau alta. Câmpul izolant de anticomunicare cu exteriorul care înconjura Centrul – acesta fiind un veritabil oraş cu câteva milioane de locuitori – îşi spori tensiunea de reţinere a particulelor mobile şi a undelor de orice natură fizică, până la crearea unei zone de stagnanță totală. E de la sine înţeles că accesul din şi spre Centru nu era îngăduit decât cu

permisiunea specială a lui Arheo Vlastia.

Cele mai strălucite entităţi criminalistice se constituiră simultan într-un organism cu inervaţie reciproc creatoare şi cu interconexiuni sugestionale.

*

…Şi totuşi, emisiunile postului „OMNIA” continuau să se desfăşoare netulburat. Ba mai mult, fiecare nouă măsură de limitare a deconspirării era anunţată şi comentată pe larg de crainicii criminalişti ai postului. Ridicolul depăşi însă orice limită, atunci când „OMNIA” se angajă să ofere ea însăşi unele sugestii concrete pentru bună desfăşurare a contraacţiunii „A.O.”. Propuse înlocuirea unor eminenţe îndoielnice, recomandă promovarea unor tineri de indiscutabil talent, combătu ideea dăunătoare a suspicionării permanente şi se declară profund surprins de faptul că, în comandamentul „A.O.” nu a fost inclus şi semnatarul acestor rânduri – iertaţi-mi aparenta lipsă de modestie, e vorba de un citat – „vechiul criminalist cu apreciabile state de serviciu, dl. Teo Celan”. Şi în continuare, după o caracterizare copiată *ad literam* din Marea Enciclopedie Criminalistică (reiau citatul): „Să presupunem oare

că domnul Arheo Vlastia nu este chiar atât de interesat în rememorarea publică a acelui moment de început al carierei sale, când împreună cu domnul Teo Celan puseseră bazele primului birou de investigaţii automate VLASTlA – CELAN? De ce să fim orgolioşi, domnule Vlastia? Şi de ce să limitaţi posibilităţile de acţiune anchetativă ale frontului general „ANTI-OMNIA” prin neantrenarea în investigaţii a cunoscutului colaborator al lui Teo Celan, apreciatul S.H. ?

*

Aflat în faţa postului de radio-recepţie şi surprins de desfăşurarea evenimentelor – cum nu mi s-a mai întâmplat de mai bine de douăzeci de ani, - am încercat totuşi, trebuie să recunosc, o satisfacţie neaşteptată. După un lung şir de ani în care fusesem aproape cu totul uitat, un post de radio – nu se ştie de cine condus şi în numele căror interese – mă elogia. S.H. părea şi el surprins şi totodată amuzat.

— După cum vezi, dragă S.H., am devenit două personaje citate de specialiştii în criminalistică ai postului pirat „OMNIA”. Se pare însă că au omis că dumneata nu eşti înzestrat cu un circuit de orgoliu.

— A fost, cred, prima lor eroare… îmi răspunse

S.H.

— Şi prima lor greşeală psihologică. Nu m-ar surprinde ca domnul Arheo Vlastia – contrar previziunilor „OMNIEI” – să dea curs favorabil sugestiei privind colaborarea cu noi.

*

Revenind la operaţia „A.O.” şi la elasticitatea remarcabilă cu care era iniţiat şi condus contraatacul C.I.S.I., va trebui să recunoaştem aici, înainte de toate, meritele lui Arheo Vlastia care, în pofida celor cincisprezece-douăzeci de ani de funcţii oficiale, nu pierduse nimic din intuiţia şi rigorile unui excelent anchetator.

Nereuşind să afle direct cine deconspiră secretele Centrului, Vlastia organiză o întreagă reţea de urmărire a tuturor celor care ar fi putut eventual beneficia de această deconspirare. Institutele neafiliate la CI.S.I. au devenit astfel obiectul unor supravegheri insistente, după cum o serie de sateliţi Interpol, lansaţi încă în prima zi a contraacţiunii, urmăreau de la înălţimea unor orbite extraterestre eventualele extinderi şi transformări ale marilor sindromuri industriale.

Anchetatorii nu excludeau, se pare, nici existenţa unui maniac ajuns în fruntea unui organism

tehnico-științific sau a unei societăţi iluministe de inspiraţie aterestră. Dar în absolut toate cazurile, problema finanţării nu putea fi evitată. Cineva oferise „OMNIEI” posibilitatea de lansare a unor sateliţi de radio-comunicaţie şi cineva – mai ales – organizase o reţea ireproşabilă de deconspirare, transmitere şi, în paralel, de urmărire a reacţiei publice. Iar opinia publică, informată plenar, se manifesta tot mai mult ca o a treia forţă, aliată declarat „OMNIEI”. Pe nisipul suficienţei şi al indiferenţei, impulsionată de miile de deconspirări reapăruse floarea curiozităţii.

*

După şaptezeci şi patru de zile de investigaţii sterile, Arheo Vlastia organiză un colocviu internaţional „A.O.”, la care, alături de cei mai reputaţi criminalişti, a avut onoarea să fie invitat (într-un fel la sugestia postului „OMNIA”) şi autorul acestei relatări. Stenogramele colocviului atestă de altfel existenţa unei intervenţii Teo Celan de circa 6 minute, după cum pe planul de situaţie al sălii un „X" roşu, în primul rând al balconului, indică locul rezervat de organizatori domnului S.H. Dar, în sfârşit, toate acestea sunt simple amănunte.

Colocviul îşi desfăşură lucrările timp de câteva

zile, cu uşile închise, măsură absolut gratuită deoarece – spre disperarea organizatorilor, ridiculizând din nou toate măsurile de precauţie – intervenţiile celor prezenţi au fost preluate în direct de către tehnicienii şi aparatele invizibile ale postului „OMNIA”.

Colocviul se dovedi totuşi util, iar pentru Vlastia – discreditat oarecum de insuccesul contraatacului – un mod de a demonstra instituţiilor specializate care finanţau activitatea C.I.S.I. că nimeni n-ar fi putut să realizeze, în locul lui şi în situaţia dată, mai mult.

Locves, un criminalist scandinav, propuse comunicarea periodică spre Centru a unor informaţii eronate. Reluate de către „OMNIA”, ele ar fi condus într-o anumită măsură la discreditarea postului, lipsit, după cum se părea, de un aparat critic în stare să discearnă calitatea informaţiilor. Transmiterea unor informaţii eronate ar fi putut totodată să pună în evidenţă verigile tehnice cele mai frecvent antrenate în deconspirare.

Armonius, un teoretician surprinzător de tânăr, lansă ipoteza unor legături telepatice, inconştiente, între entităţile cele mai de încredere ale C.I.S.I.-ului şi un mediu acceptor al postului pirat.

Kaltsehr, un expert în sondajele publice, riscă ipoteza unei mişcări provocatoare menită să

tulbure organizarea socială existenta. După acelaşi Kaltsehr, o activitate prelungită a postului pirat ar fi putut conduce la o situaţie în care, ulterior, deconspirarea ar fi devenit o necesitate, iar comunicarea publică a tuturor informaţiilor C.I.S.I. - obiectul unei legiferări.

Personal, înclinat spre soluţionările foarte concrete, am propus studierea atentă, statistica, a programelor „OMNIA”. După observaţiile mele, postul amintit selecţiona totuşi informaţiile deconspirate. Or, după mine, criteriile şi particularităţile selecţiei ne-ar fi putut vorbi cel mai exact despre organizatori, beneficiari şi intenţii. Pe de altă parte, S.H., solicitat şi recomandat de mine, puse la dispoziţia celor prezenţi câteva statistici mai mult decât semnificative. Astfel, după cum menţiona S.H., sub impulsul avalanşei informaţionale declanşată prin intermediul postului „OMNIA”, cota de participare a individului mediu la viaţa spirituală a colectivităţii crescuse în 74 de zile cu 11 procente; interesul pentru eveniment, tradus într-o resuscitare vitală, spori rezistenţa organismelor umane la îmbolnăviri cu 18 la sută; şi, în sfârşit, concluzionare deosebit de semnificativă: în cele 74 de zile nu avusese loc nici un act criminal premeditat. Elementele turbulente, înclinate spre acte antisociale, fuseseră antrenate

spre alte activităţi, în aceeaşi perioadă, într-un raport de 72 la sută. În încheierea comunicării sale, S.H. îşi exprimă convingerea că din cei 321 de participanţi la colocviu, cel puţin unul este angajat în coordonarea operaţiei „OMNIA” (sau cel puţin unul manifestă o simpatie activă faţă de consecinţele operaţiei „OMNIA”.) Dacă cei prezenţi, considerând această jignire colectivă drept o ipoteză de lucru, ar admite să treacă prin faţa unui detector radio-neuronal, problema „OMNIA” ar fi putut găsi o rezolvare, după părerea sa, încă înainte de terminarea colocviului.

*

Propunerea lui S.H., inadmisibil de simplă, aproape anumană, declanşă o adevărată furtună de proteste. Din biroul lui Vlastia, care ne invitase la el pentru unele concretizări procedurale, spectacolul acesta – urmărit prin intermediul unui canal video – ni se păru apocaliptic. Fiecare participant, speriat dintr-un motiv sau altul de expertiza neuronală, căuta să câştige timp, să amâne radiografierea activităţii sale psihice, pentru că de respins, totodată, nimeni nu îndrăznea. Armonius îl acuză pe Locves de oportunism - Koltsehr se închise într-o tăcere

melancolică, alţi trei participanţi considerară că singurul reprezentant posibil al „OMNIEI” ar fi cel mult iniţiatorul propunerii.) În cele din urmă, prin vot secret, se admise controlul radio-neuronal. Dar în acelaşi moment, o explozie puternică transformă sala în care se desfăşura colocviul criminaliştilor într-un morman de dărâmături. 16 morţi, 82 de răniţi. Ideea controlului radio-neuronal în acest nou context nu-şi mai găsea justificarea. Afectat de atentat, Vlastia păru să fi uitat de prezenţa noastră în birou. Într-un anumit sens, invitaţia să ne pusese la adăpost.

— Ai fi bănuit explozia, Vlastia?

— Am considerat-o posibilă, dar nu aş fi putut presupune că nu mă voi afla – sau nu ne vom afla – printre dărâmături.

Dar nu era cazul, fireşte, să-i mulţumim şi nici să ne felicităm.

*

— Aş dori foarte mult să conlucrăm – spuse Vlastia. Vă pun la dispoziţie toate posibilităţile Centrului. Nu cred că instituţiile care ne finanţează vor mai tolera multă vreme existenţa atât de ultragiantă a „OMNIEI” şi, implicit, nici pe cea atât de compromisă a Centrului. Şi poate că nu fără un

anume temei: Centrul C.I.S.I., indirect, e sursa lor de informaţie. Astfel că, desfiinţând Centrul, va dispare şi „OMNIA”.. Mă întreb dacă nu cumva acesta e drumul care ne va duce la reînfiinţarea vechiului nostru birou „Vlastia-Celan”.

Nu i-am răspuns imediat. Ştiam amândoi, cât se poate de bine, că vremea micilor birouri individuale trecuse. Dar ştiam tot atât de bine că valorile reale apar şi se dezvoltă mai greu în interiorul unui asemenea dinozaur uriaş cum era Centrul de investigare. Prea multe dependenţe, prea multă tehnică, prea puţin răgaz pentru meditaţie şi solitudine. Vlastia, reputatul conducător al C.I.S.I.-ului, nu ar fi devenit figura marcantă a investigaţiei moderne, urcând răbdător treaptă cu treaptă ierarhia profesională. Geniul său izbucnise meteoric, acolo, într-o noapte de concentrare febrilă, în micul birou „Vlastia-Celan”. Privindu-l, mă bucuram să constat că experienţa, profesia, vârsta – şi deziluziile chiar – ne fac mai înţelepţi, poate, dar nu mai puţin sentimentali decât am fost cândva. Mascăm mai bine – ţine de experienţă –, ne cenzurăm mai adânc (devenim mai circumspecţi), ne înverşunăm împotriva oricăror răbufniri afective, opiniile ni se modifică dar noi înşine, firea, datele structurale... „Nu! Altceva cred că voiam să remarci, S.H.: Vlastia fusese prietenul

meu… Îmbătrânise şi Vlastia.”

— E numai obosit – îmi comunică telepatic S.H. Are fizionomia şi reacţiile unui om care n-a dormit 36 de ore.

— A împlinit 52 de ani, dragul meu! Şi a asistat la un atentat care putea să-l coste chiar viaţa.

— De 35 de ore şi 20 de minute nu a închis un ochi – perseveră S.H. Indicele de congestionare al cristalinului şi cel de dilatare al irisului… Urmară câteva cifre precise. Şi, în continuare: La atentat nici măcar n-a tresărit real.

Vasăzică aşa, Vlastia… Ai început să nu dormi! Nu mai tresari când explodează bombe…

*

Pregătit pentru reîntâlnirea cu Vlastia, am scos din portvizit o veche fotografie: noi doi în ziua terminării primei noastre anchete. S.H. schiţă un surâs – oh, doamne, cum de l-am putut reprograma să fie atât de sceptic! - iar eu mă pomenii explicându-i lui S.H. că Vlastia şi cu mine am fost cândva prieteni… Şi biroul nostru se bucurase pe atunci de un frumos renume…

— Cred că Vlastia e un bun psiholog – mă întrerupse S.H. Observ pe faţa lui o anumită destindere.

— Mult mai simplu, S.H. Se bucură şi el de firea noastră; datele structurale, nebunia şi spaimele, câte am avut la început, tot atâtea ducem întreaga viaţă cu noi…

Apoi, am scos la iveală un bileţel, ultimul bileţel pe care mi-l trimisese Arheo Vlastia în preziua retragerii sale definitive din criminalistică: „Enigmele, dragă Teo, până şi ele, au devenit plicticoase. Marii infractori au murit. Inventivitatea celor rămaşi în viaţă vizează doar interesul, nu arta… Nici contrainfractorii altruist de demenţi nu mai au astăzi haz… Sunt speriaţi şi decad. Iar viaţa, aşezându-ne pe amândoi de aceeaşi parte a baricadei, le-a răpit şi ultimă şansă. Dacă ai nevoie de mine, vreodată…”

— Şi după douăzeci şi unu de ani, Vlastia – tu înţelegi, S.H.? - el a avut nevoie…

— De ce abia acum? păru să întrebe S.H.

— Pentru că n-am dormit de 36 de ore! interveni Vlastia, pe neaşteptate, în dialogul nostru tacit. Pentru că am uitat să tresar la explozia bombei – ceea ce lui Arheo Vlastia nu i s-ar fi întâmplat altă dată, măcar din conformism… Şi chiar dacă azi, în realitate, nu mai tresar la nimic…

— … Deci ne-ai urmărit, dragă Vlastia, absolut toate reflecţiile – constatai cu totală gratuitate.

— Dar evident – recunoscu Vlastia. Conduc, în

fond, cel mai mare Centru de Investigare şi Stocare Informaţională. Or, dacă gândurile oamenilor i-ar rămâne necunoscute, mă întreb dacă un asemenea Centru s-ar mai justifica? Iar dacă gândurile aceloraşi oameni nu s-ar împrospăta şi înălţa zi de zi – indiferent pe ce căi – şi dacă n-ar deveni mai avide de viaţă, am ajunge să investigăm numai plictisul, nemişcarea, suficienţa... Dar tu înţelegi toate acestea şi singur, dragă Teo Celan!

*

Vlastia ne puse în faţă ultimul buletin de informări al C.I.S.I.-ului, aprinse un teleinformator – peste câteva minute urma să înceapă o nouă emisiune în culori de pe satelitul de telecomunicaţii pirat şi – invitându-ne să confruntăm buletinele C.I.S.I. cu cele ale postului „OMNIA” – se pregăti să ne părăsească.

— Spune-mi, te rog Vlastia, crezi că atentatul a fost retransmis şi el în direct?

— Mă îndoiesc – îmi răspunse el. I-ar fi discreditat. Îi bănuieşti, totuşi, de a fi avut vreun amestec?

— Exclus! Unul dintre participanţi, speriat de ceea ce s-ar fi aflat despre sine, a aruncat sala în aer. „OMNIA” e cu totul în afară, deşi – Vlastia avu

o ezitare – n-ar fi putut exclude suspiciunea.

— Crezi că în următoarea ediţie a ziarelor – am mai întrebat eu – va apare ceva?

Vlastia reveni lângă panoul de informare vizuală.

— Să cercetăm.

Pe un ecran de dimensiunile clasice ale ziarelor de odinioară se perindară rând pe rând primele pagini ale marilor cotidiene. Atentatul era menţionat peste tot cu majuscule.

— Şi nu l-am putea elimina din ziare? Am sugerat eu. Cel puţin pentru o zi…

— Te bănuiam mai subtil, dragă Teo… Dar am să-ţi fac pe plac; mai avem 11 secunde.

Vlastia retrase toate informaţiile despre atentat, le înlocui cu altele fără semnificaţie şi reveni spre noi:

— Mai aveţi întrebări? Putem expedia ziarele în eter?

S.H. se apropiase în vremea aceasta de un ecran pigmentat de îndepărtate străluciri stelare. Interesat, l-am urmat.

— Văd că ţi-ai adus cerul până şi aici, în mijlocul acestor zeci de aparate care ştiu să numere, să preschimbe, să aleagă, dar nu pot şti niciodată ce numără. Mai ai timp, Vlastia, să te uiţi la cer?

— Seară de seară, Teo. Şi dacă apaş pe acest buton, mi se oferă şi spectacolul realmente mirific

al celor aproape 15 000 de creiere omeneşti… dacă admitem că în spatele fiecărui satelit a existat un creier. Şi mai pot asista, dacă vreau, la lansarea celor care aspiră la singură libertate accesibilă lor: aceea de a trece de pe o orbită pe alta…

— Şi lansarea sateliţilor „OMNIA”? Ai avut prilejul s-o vezi?

— Eşti metodic, Celan. Şi aş putea să evit încă o dată răspunsul… Dar nu: am urmărit-o atent. A durat 12 zile. Sper că nu mai aveţi întrebări.

— Ba da, Vlastia. Mă gândesc la oamenii pe care a trebuit să-i concediezi preventiv… Oameni excelent pregătiţi şi pe care, fără să-ţi dai seama, i-ai remis „OMNIEI”…

— Întrebarea, te rog!

— Pe vremuri îţi plăcea să joci de unul singur şah. Tu împotriva ta. Te-ai mai perfecţionat, Vlastia?

Evident, dragă Teo. De orice parte aş juca, nu mai pierd niciodată… Intru în şah etern.

*

Vlastia părăsi încăperea exact în clipa în care „OMNIA” îşi începu obişnuita sa emisie în culori. Spectacolul era de-a dreptul feeric. Liniile de fugă

ale ştirilor se întreţeseau într-un arabesc de culori şi sonorităţi euforice. Incandescenţa noilor idei percuta conformismele; din confruntări germinau noi valori, iar mulţi din cei care, asemeni nouă, asistau la spectacol, dobândeau capacitatea regăsirii propriului lor potenţial; voinţa dăruirii de sine.

Da, Vlastia rămăsese un criminalist excelent şi un genial infractor!

S.H. descoperi între timp că postul de teleinformaţii pe care îl urmărea, de o construcţie cu totul originală, poartă un număr de fabricaţie cu zeci de cifre. Şi fusese recent fabricat.

— Îmi închipui că întreprinderea care a lansat acest nou receptor – observă S.H. – a câştigat fantastic!

— E de înţeles, dragul meu, i-am răspuns. Emisiunile „OMNIA” presupun cheltuieli fabuloase.

— S-au golit însă seifurile cenuşii ale Instituţiilor Specializate – mai protestă S.H.

— Ideile noi, milioanele de idei care nu s-ar fi născut fără „OMNIA” vor umple alte seifuri.

— S-ar părea că „OMNIA” găseşte admiratori…

— Îi avea, presupun, încă înainte de a fi luat fiinţă.

Circuitele de integrare deductivă ale lui S.H. lucrau febril.

— Nu te înţeleg, dragă Teo. Eşti la un pas de a numi cu numele lui real pe organizatorul acestei mari acţiuni şi, contrazicându-te, dintr-un sentimentalism lamentabil, începi să filosofezi.

— E adevărat… Şi e vina mea, S.H., că nu te-am programat să detectezi şi raţiunea superioară a faptelor umane.

Câteva clipe S.H. nu-mi răspunse. Abia pe urmă, depăşindu-şi limitele programării sale iniţiale – ceea ce e esenţial într-o anchetă şi decisiv pentru un robot al mileniilor viitoare – încercă să fie şi el subiectiv. Şi reuşi să înţeleagă astfel că un om aflat în fruntea unui dinozaur uriaş de forţa acestui C.I.S.I. poate să ajungă într-o zi la revelaţia în stare să-i contrazică întreaga activitate de până atunci. Şi anume că: mai periculoasă decât moartea biologică, termică, termoionică este stingerea lentă a curiozităţii umane faţă de ceea ce se întâmpla în jur. Şi înţelegând, distrugând dinozaurul care ucide curiozitatea, să reincite el însuşi dorinţa şi forţa omenească cea mai puternică: dorinţa de a şti.

— Dar aşa cum am ajuns noi la concluzia că singurul organizator posibil al „OMNIEI” este Arheo Vlastia, vor ajunge şi alţii. Nu-ţi dai scama, Celan?

— Depinde de noi, S.H.

— Nu vom putea inventa un alt conducător al acţiunii! Faptele vor demonstra oricând…

— Putem câştiga însă timp. Şi e singurul lucru de care Vlastia are realmente nevoie.

— Dacă este aşa, s-ar fi cuvenit să anunţe oficial că ne cedează continuarea anchetei.

— A aşteptat, dragă S.H., să fim mai întâi de acord.

În acelaşi moment „OMNIA” îşi relua emisiunea şi anunţă că celebrul cuplu de anchetatori Teo Celan – S.H. se angajează ca în timp de trei luni să descopere…

— Şi după aceste trei luni, dragă Teo?

— Centrul se va desfiinţa… Vlastia va fi cu siguranţă uitat… Celebrul nostru cuplu va fi considerat o ficţiune… Dar fulgerarea de o clipă a „OMNIEI”, chemarea unei voci parvenită de undeva de departe, asemenea legendelor, va dăinui prin timp.

— Şi dacă nu l-am fi înţeles pe acest bătrân domn Vlastia? mai întrebă S.H.

— O, s-ar fi întristat foarte tare…

— Atât?

— Ştiu şi eu? O explozie involuntară se poate produce oricând.

sfârşitul marelui oracol

Zeiţa publicităţii anunţă din oră în oră, stereotip, ultima noutate a Editurii Moderne: „Tentaţia însingurării” de Ramiz Linto Asir. Insuccesul pare asigurat. Numele autorului, prea complicat pentru a îngădui memorarea – această primă treaptă a oricărei celebrităţi –, vine să agraveze rezerva iniţială faţă de titlul cărţii. Obişnuinţa de a citi, redusă neîntrerupt, acuză criza de timp. Se vorbeşte tot mai mult despre un nou mod de lectură, în somn… Şi totuşi – revenind la cartea lui Ramiz Linto Asir –, dacă privirea cititorului ar întârzia asupra încrustaţiilor fine care, prin insistenţă, par să filigraneze coperta… O clipă ar fi de ajuns! Din ţesătura fluidă de linii a ilustraţiei vor irumpe spre el, fascinându-l – ca şi pe noi, în urmă cu douăzeci şi unu de ani – cele două statui cu nuanţă violacee, singurele statui care, fără să-şi infirme perenitatea, îmbătrânesc mereu.

Sfidată, ignoranţa va încerca să le încorporeze în ceva ştiut, să le asocieze un nume. Dar inutil! Douăzeci şi unu de ani rivalizează, într-un anume sens, cu douăzeci şi unu de veacuri. Memoria noastră nu-i infailibilă. Şi chiar dacă cele două statui aflate azi în Marele Muzeu al Enigmelor din

vechiul Guadalvarin s-ar fi păstrat în amintirea noastră... Când să ne mai găsim timp, noi, cei atât de ocupaţi, să reintrăm pe Poarta Incertitudinii – principala poartă de acces, mi se pare şi singura – spre galeriile coincidenţelor şi ale întâmplărilor inexplicabile? Şi care dintre noi mai păstrează sublima naivitate în stare să-l închidă, măcar pentru o noapte, în pavilionul supranumit al Destinului său să-i îndrume paşii spre aripa veche a muzeului, acolo unde se mai păstrează şi azi, la fel de tinere, iubirile etern de neînţeles?

*

Inaugurând Galeria Elevaţiei, în preziua preluării celor doua statui, acelaşi Ramiz declarase: „Vagabondăm prin imensitatea interastrală în speranţa regăsirii de sine, uitând că regăsirea şi climatul ei – existenţa lucidă şi meditaţia – sunt undeva în noi şi presupun, mai presus de orice, voinţă exersată”.

Dedicaţia de pe fila de gardă a recentei sale lucrări – „celor care nu vor găsi nimic exagerat şi ridicol în această nobilă tentaţie a autodescifrării” –, înainte de a fi ironică şi tristă, demonstrează şi azi consecvenţă. Poate şi o înţelegere a vieţii...

*

Ca şi Ramiz, statuile violacee au darul să incite.

De proporţii umane, profund realiste şi sugerând prin expresie un moment de maximă concentrare, cele două statui sunt atât de asemănătoare între ele, încât fiecare apare ca reflectarea celeilalte într-o oglindă în stare să adauge însă, miraculos, celor trei dimensiuni o a patra: o profunzime complimentară, parcă a gândului, ca o măsură mereu sporită a explorării în sine.

Dar cine ar putea să exprime vreodată întreaga stranietate a acestor două statui, unicitatea lor, inefabilul?.

Cine ar putea admite – chiar şi văzându-le – că nemişcarea lor, dezminţind tot ce ştim, păstrează încă viaţă? Că răceala lor e numai aparentă şi că – în accepţia cea mai exactă – statuile trăiesc?

În catalogul galeriei, obişnuitele precizări privind semnificaţia grupului statuar lipsesc cu desăvârșire. În locul lor un nume: Ramiz Linto Asir.

*

O parte dintre dumneavoastră – şi în orice caz cei aflaţi azi în ciclul maturităţii febrile – îşi vor mai aminti poate de celebritatea pe care o cucerise în urmă cu ani un oarecare Delphi, logician strălucit şi neuropsihiatru, considerat de locuitorii frumoasei staţiuni balneare Irocopo drept un veritabil oracol. Dezvăluirile sale, integral confirmate în timp,

provocară în afara interesului imediat (şi general) o justificată surescitare de masă. Şi poate nu atât din cauza dezvăluirilor – trăim în fond într-o epocă sufocată de dezvăluiri – cât din cauza insolitului şi anonimatului în care nou descoperitul oracol se complăcea. Onorariul îndeajuns de modest, asociat repulsiei faţa de publicitate, ridicase treptat acest prag de uimire iniţiala spre plafonul de adoraţie care, lipsit de busola bunului simţ, e tentat să îmbrace până şi dezvăluirile cele mai riguros ştiinţifice în haina unor profeţii aumane. Prin acelaşi efort de suprasolicitare, disciplina anticipării – matematică la origine – se transformă într-un fel de cult al revelărilor misterioase, iar Delphi, din „oracol” (de fapt prospectivist, logician şi neuropshiatru) – în mesagerul inspirat al unei noi credinţe.

Sufocat de arbitrar şi de ridicol, Irocopo-ul respira greu…

*

Închis în laborator, Delphi continua să lucreze. Singurul om din Irocopo care nu auzise că o comisie mixtă de matematicieni şi jurişti încearcă să enunţe „principiile şi normele morale” ale noii sale filosofii. Continua să refuze onorariile nemeritate, neştiind că naivitatea va descoperi

chiar şi în acest refuz o generozitate cu totul inexplicabilă. Revelaţia prin dragoste afirmată de acelaşi oracol, atunci când nu mai găsea alt răspuns, determină, în sfârşit, Grupul Raţionalist al oraşului să-i acorde, în cadrul unei solemnităţi speciale, titlul onorific de Magistru al iubirii.

…Exact în ziua când în registrul de călători al hotelului din Irocopo aveau să se înscrie – ca urmare a cinci sesizări neaşteptat de ciudate – un oarecare S.H., despre care Irocopo-ul încă nu auzise, şi semnatarul prezentelor însemnări, pe care hotelierul avea să-l reboteze, printr-o inadmisibilă schimbare de iniţiale, în… dl. Ceo Telan!

…Sau poate n-am fost eu!

*

După mai bine de douăzeci de ani, amintirile (viaţa a dovedit-o frecvent) devin un mod de răstălmăcire. Mi s-a mai spus. Dar în perioada Irocopo-ului – şi subliniez acest fapt – treceam printr-o cumplită nevroză; orice efort de concentrare (şi mai ales cel criminalistic) se materializa involuntar – şi maladiv în esenţă – într-o serie de încifrări imagistice (între mâzgălituri şi desene) pe care memoria vizuală a lui S.H., păstrându-le intacte, mi le oferă astăzi – criptice,

dar de neconfundat între ele – ca pe un excelent breviar memorialistic.

Iată, bunăoară, câteva dintre primele conturări vizuale, inspirate – în transcrierea mea obsesivă de atunci – de cele cinci sesizări care ne-au adus în Irocopo: o clădire în flăcări se desprinde încet de pământ, ca un balon de pe vremuri (cazul Morales); un vulcan în erupţie (biata doamnă Lucille) răspândeşte de jur împrejur steaguri albe ca o chemare spre pace; o pată de tuş negru, ca o deschidere brutală spre moarte... (Lagarasuki Wo); un microscop strivind un automobil ale cărui roţi amintesc ochii unor oameni speriaţi (Bleuville) şi o colecţie de vignete, de litere şi de semne incoerente, aşezate meticulos, asemenea unor fluturi într-un insectar demenţial[2].

Dar să revenim la sensul ascuns al acestor îmbătrânite desene, cât şi la scurtele precizări marginale pe care consider util să le propun cititorului ca veritabile subtitluri ale acestor rememorări.

A) DEPOZITUL CENTRAL DE PROIECTE – ÎN FLĂCĂRI

[2] Decât o stenogramă, o bandă de magnetofon sau o fotografie, atât de uşor şi de frecvent trucate, în deceniile recente, nu e de preferat o încifrare grafică făcută sub semnul maximei subiectivităţi? (T. C.)

„Secretarul juridic al Oficiului brevetelor de interes public (un nume prestigios precedat de o suită de titluri) consideră de datoria lui să anunţe că drepturile de remunerare pe care le-ar îndreptăţi în viitor proiectul de agravitaţionare al domnului Iacinto Morales, decedat în timpul incendiului de la Depozitul Central de Proiecte, au fost cedate prin testament organizaţiei *Lumea fără tehnică*.

Secretarul juridic (urmau din nou toate titlurile) n-ar fi considerat necesară sus-amintita informare, dacă incendiul de la Depozitul Central de Proiecte n-ar fi determinat la timpul respectiv nenumărate controverse fără finalitate juridică; în plus, conducătorii Oficiului de brevete, renumiţii oameni de ştiinţă... (alte câteva nume prestigioase) se declară contrariaţi de cedarea drepturilor privind amintitul proiect unei organizaţii cunoscute pentru poziţiile sale retrograde în domeniul ştiinţei şi tehnicii. (Prin statutul său, *Lumea fără tehnică* îşi propune, după cum bine se ştie, desprinderea psihică a omului modern de tentaţiile şi traumele «hipercivilizaţiei» şi întoarcerea sa premeditată spre zonele neexplorate ale adevăratei sale lumi interioare. De reţinut totodată că mult controversatul testament a fost înregistrat în preziua incendiului în care domnul Iacinto Morales

avea să-şi piardă viaţa.) Cu stimă…”

În mijlocul flăcărilor, în urmă cu douăzeci şi unu de ani, desenasem un imens „M”. Un „M” care semăna puţin cu un craniu. Fumul îl acoperea misterios… Psihoza mea nu-şi pierduse luciditatea!

B) UN VULCAN CARE S-AR PUTEA NUMI „MAG” Desenul al doilea, pe care mi-l oferă retrospectiv S.H., e mai puţin criptic, deşi erupţia vulcanului, vag sugerată prin ţesătura de linii, ar putea fi interpretată şi ca o izbucnire a neliniştii sau ca o răscolire aberantă a unui câmp de forţe. Dar să urmărim sesizarea care, cu ani în urmă, îmi inspirase acest straniu desen.

„Procuratura oraşului N. solicită prin prezenta o expertiză criminalistică asupra încetării din viaţă a cunoscutului vulcanolog Swift Andersen – dispărut în urmă cu doisprezece ani – cât şi asupra diagnosticului de *moarte naturală* care a fost emis acum câteva săptămâni, cu prilejul neaşteptatului deces al doamnei Lucille Andersen, soţia eminentului vulcanolog. Amintita expertiză se impune cu deosebită stringență, dacă vom reţine că întreaga colecţie de filme, înregistrări radiografice, probe fizico-chimice şi studii (nepublicate încă) ale regretatului Swift Andersen au fost cedate de soţia sa – în preziua decesului –

organizaţiei *MAG* specializată în studiul condiţionărilor reciproce dintre activitatea magmatică şi starea psihică a colectivităţii umane. Amintim că domnul Swift Andersen refuzase în timpul vieţii colaborarea de orice natură cu sus-numita organizaţie. Cu atât mai mult opinăm… Şi aşteptăm cu încredere.. ”

C) ÎNTUNERICUL - O SURSĂ DE REGRETE „Consiliul de administraţie ai Editurii *Inter* – abia acum observ că pata neagră de tuş din cel de-al treilea desen este înconjurată de o jerbă de flori – protestează împotriva hotărârii judecătoreşti privind dreptul de reeditare, traducere şi difuzare a lucrării *Viaţa în întuneric* a regretatului scriitor Lagarasuki Wo, remis Editurii *Ring*, care, până la această dată, a fiinţat doar cu numele şi n-a publicat încă nici o operă.

Nu contestăm, se înţelege, valabilitatea formală a scrisorilor prin care Consiliul *Ring* a fost autorizat de domnul Lagarasuki Wo – în preziua morţii – să continue în exclusivitate opera de editare a *Vieţii în întuneric*. Ni se pare însă ca amintita decizie ne prejudiciază moral, drept pentru care ne constituim în persoană juridică interesată şi solicităm...”.

Pata de tuş, restrânsa iniţial, părea să fi crescut prin adăugiri şi sedimentări repetate. Două dungi albe, intersectându-se, o puneau şi mai mult în

valoare.

D) SEMNE DE ÎNTREBARE SUB MICROSCOPUL „NATURII”

Sesizarea a patra: „Familia regretatului medic imunolog Henri Bleuville constată cu surpriză că, la mai puţin de două săptămâni de la tragicul accident a cărui victimă a fost tocmai domnul Henri Bleuville, organizaţia medicală *Natura pro natura*, înfiinţată de domnia sa în vederea continuării lucrărilor sale în cazul unei dispariţii premature, sistează orice subvenţionare.

O asemenea decizie a preşedintelui organizaţiei *Natura pro natura* jigneşte întreaga activitate ştiinţifică a celui ce a fost…”

Roţile automobilului strivit de microscop, din cel de-al patrulea desen, aveau în centrul lor, repetat, aceiaşi ochi gata să lăcrimeze,

E) BILETE PENTRU IROCOPO

„Trezorierul Băncilor Reunite, Max Winston, aduce la cunoştinţa Oficiului criminalist însărcinat cu paza bunurilor particulare că este pus în situaţia dificilă de a remite noului proprietar, stabilit temporar în Irocopo, colecţiile speciale purtând cifrul *197 RX*. Ştiind că această localitate de interes balnear nu deţine un serviciu de trezorerie

şi cunoscând totodată valoarea amintitelor colecţii, vă cerem sprijinul… Menţionăm că, de la primirea împuternicirii de cedare a colecțiilor, fostul proprietar n-a mai ţinut legătura cu noi. Adresa domniei sale ne este necunoscută, iar domnul Ramiz Linto Asir, noul proprietar, n-are obligaţia juridică de a plăti transportul şi paza colecţiilor de la trezorerie până la Irocopo. Considerând că sugestiile dumneavoastră ne-ar putea ajuta…”

În amalgamul de însemne haotice ale colecţiei-insectar, creionul fixase, după criterii încă incerte, cele trei iniţiale ale lui Ramiz Linto Asir şi două dreptunghiuri ciudate, albastre, asemenea legitimaţiilor de zbor… Poate unde şi luasem decizia să plec la Irocopo.

COLECŢII ŞI DISONANŢE

Nu numai sesizările au căpătat o reprezentare concretă, criptică. Dialogurile mele cu S.H. din perioada Irocopo-ului, la fel de solicitante nervos, s-au constituit şi ele în veritabile desene anchetative secrete.

Limba unui pendul străvechi, într-una dintre criptografii, e înlocuită cu o sabie. Cifrele care indică orele sunt acoperite cu lacăte. Fiecare lacăt închide o casetă, fiecare casetă – o colecţie. Efortul descifrării desenului mă întoarce atât de mult în

trecut, încât parcă mă aud pe mine însumi vorbind… Apoi pe S.H.… Şi, treptat, dialogul retrospectiv al acelui moment se reconstituie cu maximă fidelitate:

— Spune-mi S.H., îţi imaginezi cum ar putea să arate fizionomic şi temperamental domnul Ramiz Linto Asir?

— Ar trebui să cunosc mai întâi conţinutul acelor enigmatice colecţii de care aminteşte trezorierul Max Winston. Or, până la această oră… Vocea lui S.H. se stinge, dar misterioasele casete (prin care acum douăzeci şi unu de ani reprezentasem grafic colecţiile) păreau să se redeschidă aievea, amintindu-mi preţiosul lor conţinut.

— Imaginează-ţi că ar fi cele mai diferite colecţii, dragă S.H.: colecţii numismatice, de o valoare incalculabilă…

— Deci tipul de colecţionar clasic, meticulos… mă incită S.H.

— Exact… Mai ales dacă vom face abstracţie de existenţa a două colecţii de perle şi bijuterii cu ample rezonanţe istorice…

— Pare să fi fost un miliardar cu multiple valenţe… Un umanist, totodată… presupuse din nou, nu fără justificare, S.H.

Dar următoarele casete vin să-l dezmintă.

— Adaugă o colecţie anatomică, S.H., o colecţie

cuprinzând cel mai variat sortiment de elemente neuronale create artificial, de centri stimulatori…

— Încep să cred c-ar fi mai apropiat de tipul de colecţionar erudit – riscă S.H.

— Va trebui să-ţi revizuieşti şi această nouă imagine, S.H. Include în tezaur şi cea mai fenomenală colecţie de documente compromiţătoare istoric: declaraţiile unor oameni politici, scrisorile unor femei de lume, stenogramele unor întâlniri ultrasecrete, filmele unor situaţii considerate până astăzi incerte…

— Devine tot mai interesant!

— ...Dar şi mai riguros explicabil, dragă S.H. dacă vom asocia şi conţinutul ultimei sale colecţii: cea mai completă bibliotecă de lucrări filosofice publicate sau numai concepute vreodată de vreun gânditor. Păcat că nu-ţi place muzica, S.H.!

— Îmi displac profund disonanţele!

ZECE LA MATEMATICI

O nouă criptogramă în faţa căreia, o clipă, involuntar, ezit: semnul clasic al operaţiei de integrare urmat de produsul a cinci litere greceşti. Şi-mi amintesc, în sfârşit, cum l-am rugat pe S.H. să asocieze elementele comune celor cinci sesizări şi totodată colecţiilor în căutarea unui factor comun.

Circuitele sale logistice intraseră în acţiune şi nu fără folos.

— Nu m-ar surprinde de loc, îmi comunică el, ca preşedintele organizaţiei *Lumea fară tehnică* (beneficiarul proiectului de agravitaţionare), preşedintele organizaţiei *MAG* (pentru studiul condiţionărilor reciproce dintre activitatea vulcanică și starea psihică a colectivităţilor umane), preşedintele Editurii *Ring* (interesat în publicarea *Vieţii fără lumină*), cât şi cel al organizaţiei *Natura pro natura* (care a sistat experienţele domnului Bleuville) să-l cunoască mult mai bine decât noi şi mai demult pe noul proprietar al colecţiilor.

Semnul clasic al integrării – mai evident azi decât în momentul în care-l desenam – nu era întâmplător… Cele patru organizaţii se apropiau între ele prea mult (ca idee, scop şi program) pentru a nu bănui o identificare de interese acoperită doar de patru denumiri… De altfel, marginal criptogramei, notasem: noul proprietar al colecţiilor nu ar putea fi, ca într-un roman poliţist, şi conducătorul celor patru organizaţii?

— M-ar bucura să aflu că se numeşte Ramiz… îmi continuă gândul S.H.

— Lucrezi atât de frumos – i-am răspuns – încât prevăd cu tristeţe momentul când te vei putea

dispensa de contribuţia bătrânului dumitale coleg, Teo Celan.

INVITAŢIE ÎN ALB LA DOMNUL R.L.A.

Următorul desen: un monument. Poate, un obelisc. Îmi amintesc şi acum clipa în care l-am desenat. Prin faţa hotelului nostru tocmai trecea o lungă coloană de adoratori ai marelui oracol. Demonstrau într-o ciudată tăcere – concentrare şi detaşare de sine – care ne îngrozea. Telepatic, îl urmăream pe S.H., acest mecanism al gândirii exacte, întrebându-se: oare cele cinci situaţii suspecte de crimă pe care le cercetăm ar putea fi desprinse de acest climat de admiraţie iraţională ce stăpâneşte Irocopo-ul? Şi ce ar trebui să lichidăm mai întâi?

Peste obelisc – abia acum intuiesc semnul exact al desenului – observ, întâlnindu-se în diagonală, două mâini înarmate cu două revolvere. Şi iarăşi îmi amintesc:

— Dacă undeva în lume, dragă S.H., se mai pot trage gloanţe fără ca ele să fie auzite, atunci acest loc se numeşte Irocopo.

— E adevărat – îmi răspunse S.H. În liniştea concentrării totale se pot auzi numai şoaptele. Gloanţele – nu! Văd că preoţii lor au şi început să privească cu suspiciune spre ferestrele acestui

apartament. Cred că ne-au auzit.

— Mai simplu, S.H.! E singura fereastră care nu s-a deschis. Şi indiferenţa unor eventuali noi locatari li se pare mai primejdioasă decât curiozitatea naivă a celor care au deschis toate geamurile…

— Să presupunem – mă întrebă S.H. - că domnul Ramiz Linto Asir, eruditul preşedinte a patru societăți ştiinţifice şi deţinătorul celor mai valoroase colecţii din lume, priveşte şi el în această clipă, uimit, de la una dintre ferestrele acestor clădiri?

— Nu, dragă S.H.! În acest moment, Ramiz Linto Asir ne aşteaptă. El ştie că am sosit; ştie că aparenţele fac din el beneficiarul imediat al tuturor acelor decese, accidente, incendii, dispariţii… Chiar dacă nimeni şi nimic nu va putea dovedi vreodată că ar fi fost efectiv implicat. Dimpotrivă, chiar. Stabilirea sa temporară în Irocopo îl va acredita – poate chiar onorându-l – ca pe un pasionat al fenomenelor de largă anvergura tragică (pe obeliscul desenat în urmă cu douăzeci şi unu de ani descifrez din ce în ce mai clar aceleaşi trei iniţiale: R.L.A.); şi că a venit aici pentru a înţelege, pentru a combate, pentru a limita riscurile unei mai ample răspândiri a iraţionalităţii. Şi înainte de a-l putea bănui de ceva, ne va cere ajutorul. Cum ţi

se pare această ipoteză?

ARTA DE A ÎNCLINA BALANŢA

O horă tumultuoasă de semne de întrebare (S.H. întârziase probabil să răspundă) şi, în centrul ei, dominând desenul, un semn de exclamare, ca un protest.

— Ipoteza are o probabilitate de 66 la sută – mă informă S.H., care îmi calculase între timp argumentele. Siguranţa de sine şi îndrăzneala – singurele care ar justifica totuşi îngrămădirea a cel puţin cinci dispariţii umane într-un răstimp atât de scurt – mă îndeamnă să cred că Ramiz Linto Asir va alege o soluţie infinit mai riscantă. Dar şi mai oportună, poate, în măsura în care e decis să grăbească drumul anchetei noastre spre un eşec total. Deci, după mine – continuă S.H. - domnul Ramiz nu se va sfii să ne înfrunte direct, furnizându-ne o serie de dat pe care, acţionând pe cont propriu, le-am fi aflat mult mai târziu şi demonstrându-ne astfel, încă o dată, cât e de nevinovat…

În acelaşi moment, de parcă ni s-ar fi urmărit dialogul, se auzi apelul videotelefonului, dar circuitele video – dereglare cu totul neobişnuită – nu funcţionau.

Domnul Ramiz Linto Asir, informat de sosirea

noastră (nu l-am întrebat cum), se scuza că nu putea să ne întâlnească în următoarele zile. Considera totuşi anchetă că fiind foarte binevenită, deoarece cunoscuţii săi – inginerul Iacinto Morales, doamna Lucille Andersen, Lagarasuki Wo, Henri Bleuville şi prinţul indian Acan Yub, fostul deţinător al colecţiilor (îi aflasem, în sfârşit, numele), trecuseră şi ei într-o perioadă sau alta prin Irocopo… Coincidenţa, ne spuse el, i se pare ciudată, deşi, în demenţa care a cuprins în ultima vreme oraşul, nimic n-ar mai trebui să i se pară ciudat. În încheiere, ne rugă să-l ţinem la curent şi să-i solicităm, oricând vom considera necesar, ajutorul.

…Fusese probabil momentul în care am desenat semnul de exclamare.

— Ai avut perfectă dreptate, S.H. Ramiz a ales soluţia cea mai puţin probabilă. Înseamnă că e foarte sigur de sine şi că, asemenea celor cinci dispăruţi, am făcut şi noi o mare imprudenţa venind în Irocopo. Numai că ei nu ştiau că au comis imprudenţa, iar noi o ştim… îmbucurător sau nu, avem un avantaj.

— Şi mai avem unul – mă corecta S.H. Şi explicându-se: Faptul că n-a vrut să-l vedem! Ceea ce ar însemna că se numără printre cei ale căror fizionomii le-am mai văzut cândva…

— Sau am fi putut să-l vedem circulând sub cu totul alt nume. Pentru că există un fel de a risca al celor care fac din risc un sinonim total al hazardului: este categoria infractorilor clasici, care pierd dinainte partida. Dar există şi un alt tip de risc - al celor care nu fac decât să-şi mascheze cu ajutorul lui prudenţa. Categoria de infractori care 99 la sută din timp sunt cinstiţi şi, întâlnindu-i, vorbind cu ei, nici n-ai putea bănui cât de periculoşi pot fi în răstimpul acelui „1” la sută.

— Dar atunci – îmi sugeră; S.H. (eu tocmai desenasem talgerele unei imaginare muze a justiţiei) – să răspundem şi noi cu aceeaşi prudenţă, considerându-l, până la proba contrarie, un om ireproşabil. Şansele de a-l descoperi sub un asemenea „nume” reprezintă, la fel de logic, tot 99 la sută. (Abilitatea lui S.H. înclinase balanţa.)

SEDUCŢIA „DELPHI”

Ireproşabil fiind – cel puţin ipotetic – şi admiţând ca premisă că avem de-a face cu un om foarte prudent, portretul său se schimba. Ramiz devenea pentru noi un om condus de raţiuni superioare, beneficiar prin accident al unor avantaje care, personal, îi repugnă… Cei cinci dispăruţi, pe de altă parte, veniseră în Irocopo determinaţi de motive străine de orice calcul criminal: atraşi de staţiunea

balneară, chemaţi de treburi personale, seduşi de fenomenul Delphi… Cine ar putea să ştie, în realitate, de ce?

Circuitul de intuire a relaţiilor comice cu care-l înzestrasem relativ recent pe S.H. îmi provocă însă o frumoasă surpriză.

— Putem afla foarte uşor ce i-a adus aici – îmi sugeră S.H. Întrebându-l direct pe atotştiutorul oracol.

— Te invidiez, S.H. (pentru prima oară în perioada anchetei din Irocopo desenasem un craniu foarte vesel). Luciditatea, m-am convins încă o dată, nu ne poate da decât o dimensiune a faptelor omeneşti. Sentimentele o a doua. Dar, ca să înţelegem cu adevărat dramele, avem nevoie şi de acest simţ al umorului. Apoi, încercând să mă molipsesc de la buna sa dispoziţie: într-un oraş în care se află un oracol şi un om cu simţul umorului, anchetatorii de tip Teo Celan aproape că nici nu mai sunt necesari. Dar numai dacă victimele n-au avut aceeaşi curioasă idee de a-l vizita pe Delphi… Presupun însă că au avut-o! (Craniul cel vesel rămânea totuşi o caricatură. Râsul şi veselia nu-l rechemau la viaţă.) Descoperisem însă un început (un fir): oracolul faţă-n faţă cu victimele. Dar pentru a merge mai departe, ar fi trebuit să aflăm de ce s-au dus la el şi ce l-au întrebat.

— Mi-e greu să calculez – mă informă S.H. Programarea mi-ar cere foarte mult timp.

— Te-nşeli, nici nu este nevoie. Să ne imaginăm doar întrebările, toate întrebările plauzibile şi, în funcţie de ele – riguros probabilistic – să stabilim cât mai exact ce ar fi putut să răspundă în cazul dat un oracol modern.

— Deci eu voi fi oracolul! se amuză S.H.

— Exact… Iar eu, rând pe rând, altă victimă

RETROSPECTIVA I[3]

Doi ochi halucinanţi – probabil ai lui Iacinto Morales – închişi într-o formă octogonală. Totul pe un trup contorsionat, desprins parcă definitiv de pământ. De jur-împrejur, zburând ca păsările, tot felul de obiecte care nu vor zbura niciodată.

Intrasem deci – desenul o confirmă – în rolul primei victime.

— Stimate domnule Delphi, sunt inginerul Iacinto Morales, un specialist destul de apreciat în lumea atât de controversată azi a tehnicii moderne. Am treizeci şi opt de ani şi un proiect de care, nu rareori, mă simt speriat cu însumi; propunându-l cu insistenţă Oficiului de brevete, mă şi întreb unde ar

---

[3] imaginând argumentaţia lui Morales şi replica posibilă a oracolului. (De la un anumit moment, orice anchetă devine o suită de retrospective posibile, dintre care expertul, prin eliminări succesive, o alege pe singura matematic probabilă.)

putea să ne ducă eventuala lui acceptare. Dar ca să mă-nţelegeţi, ar trebui să vă familiarizez – fie şi în linii mari – cu obiectul şi perspectivele proiectului meu.

Întreaga noastră civilizaţie este gravitaţională. Mişcarea, tehnica, mașinismul, construcţiile sunt condiţionate de această permanentă atracţie a gravitaţiei, pe care o măsurăm, o introducem în calcule, o utilizăm în toate edificările noastre, deşi – să nu vă surprindă – încă nu-i cunoaştem natura. Frecarea şi inerţia, viteza zborurilor şi prăbuşirile abisale sunt dependente de această forţă telurică. Civilizaţia şi omul au evoluat sau au involuat prin supunerea docilă în faţa acestui aliat şi inamic al oricăror aventuri. Limitele noastre omeneşti – şi nu numai cele ale civilizaţiei, dar şi cele ale culturii – sunt şi ele gravitaţionale. Noi nu putem concepe un salt fără să-i intuim finalitatea. Poate şi îmbătrânirea (şi moartea) sunt tot consecinţele acestei gravitaţii… De aici şi proiectul meu: crearea unui câmp de sens invers, în stare să anihileze conservatorismul gravitaţional. Pentru prima oară, oamenii ar fi eliberaţi de propria lor greutate. Imponderabilitatea ar revoluţiona noţiunea de mişcare… Omenirea ar reintra în fericită lume a copilăriei, reînvăţând să meargă! Fireşte, proiectul pare întrucâtva demenţial şi, în

accepţia zilei, chiar inutil şi puţin… anuman. O soluţie relativ simplă ar fi să mă sinucid, pentru că, trăind, n-aş mai putea renunţa la obsesiile mele antigravitaţionale… O altă soluţie s-ar dovedi experimentarea parţială a ipotezelor mele, deşi, parţială fiind, va eşua sau va fi împinsă spre eşec de partizanii vechii civilizaţii. Credeţi, domnule Delphi, că partida este definitiv pierdută?

S.H. se străduise între timp să intre în rolul oracolului, deşi această formulare a mea, neinspirată – a intra în rol – obligă la anumite delimitări. Informat îndeajuns de exact asupra celor cinci dispăruţi, eu am fost pus, într-adevăr, în situaţia de a realiza cât mai exact un rol (un personaj), în conformitate cu ceea ce aflasem până în acel moment despre el. S.H. în schimb a fost obligat să modeleze un personaj prezumtiv, cu destule neclarităţi (temperament, viteza de reacţie etc.), în prezenţa căruia însă pe toţi cei cinci dispăruţi i-a încercat, dintr-un motiv sau altul – singurul lucru cert – nevoia confesiunii. Răspunsul lui S.H. în aceste condiţii nu era decât un răspuns orientativ, plauzibil, mai mult sau mai puţin apropiat de cel real.

— Din punctul meu de vedere – începu el – al specialistului, al psiho-logicianului, receptiv la fenomenele lumii dumneavoastră interioare (şi mai

puţin la proiect), consider că treceţi printr-un proces de fixaj intelectual exclusivist, care vă anulează reacţia şi recepţia logică la contraargumenţ şi, prin aceasta, vă elimină din circuitul celor care au dreptul să decidă asupra faptelor lor.

— Aş fi deci, după dumneavoastră, un nebun?

— Sau un profet – îmi răspunse S.H.

— Cu abilitatea pe care o atribuia intuitiv lui Delphi. Totul ţine de probabilitatea afirmaţiilor dumneavoastră. Caracterizarea finală va aparţine timpului.

— Dar ar trebui să transmit mai întâi ideile mele acestui timp viitor, sa le înregistreze ca pe o ipoteză de lucru. Credeţi oare că există cineva care ar fi dispus să se hazardeze în transmiterea lor peste timp?

— Numai o organizaţie potrivnică actualei civilizaţii – sugeră imaginarul oracol. (În jurul formei octogonale cu care-l identificasem în primul desen pe Iacinto Morales schiţasem ulterior o barieră de netrecut.) Sau o organizaţie care şi-ar propune pe o cale proprie să întoarcă omul modern spre el însuşi... (Din dreptul barierei pornea totuşi, greu descifrabil, un drum.)

— Propunerea dumneavoastră e judicioasă – i-am răspuns eu (deşi acest răspuns ar fi putut să nu

mai fie al lui Iacinto Morales). Apoi, încercând o continuare mai plauzibilă: M-ar fi tentat totuşi, mărturisesc, să predau o copie a lucrării mele Depozitului Central de Proiecte, pentru a fi studiată real, experimentată sau, cel puţin, conservată. S-o predau, ce părere aveţi? Apoi, încercând (eu, Celan) să exclud o interpretare eronată: Fii atent că-i o simplă ipoteză!

— Cele două soluţii nu se exclud – îmi replică S.H,

Scena ajunsese însă la un punct mort (desenul era anulat de două linii încrucişate). Trebuia să intuim neapărat pasul următor al întrevederii: cum au ajuns Morales şi oracolul să discute despre acea organizaţie stranie – *Lumea fără tehnica ?* Cine i-a menţionat mai întâi numele? Şi cine a amintit despre necesitatea unui testament în favoarea acestei asociaţii?

— Fabulează, S.H.! Nu mai eşti oracolul Delphi, dar îl ai în faţa ta pe Morales şi vrei neapărat să-l convingi! Caută să întrevezi…

— Oracolul ar fi putut să-l influenţeze telepatic… Să-i creeze impresia că ar fi ideea lui.

— Nu cred. Moartea lui Iacinto Morales a fost consecinţa unei imprudenţe. O imprudenţă previzibilă, poate… Dar numai în măsura în care oracolul ar fi cunoscut hotărârea lui Iacinto Morales

de a acţiona pe cont propriu şi într-un asemenea mod încât orice imprudenţă să fie teoretic posibilă… Ar mai fi trebuit să intuiască şi înclinarea lui Iacinto Morales spre rezolvări brutale, riscate, la limită… spre moarte. Ceea ce avea să-i întărească presupunerea că într-un moment critic ar putea deveni victimă propriei sale decizii.

S.H. îmi atrase atenţia că divaghez. Tot ceea ce spuneam îl excludea (sau nu-l mai amintea) pe Ramiz.

— Adevărat… Să trecem la celelalte patru întâlniri cu oracolul.

RETROSPECTIVA A II-A[4]

Chipul unei femei obosite de viaţa, bolnavă poate, dar care ezită să implore îndurare. O oboseală demnă, care nu-i ascunde inteligenţa, curiozitatea… Sincer vorbind, un portret cu care şi azi, retrospectiv, mă mândresc. Şi iată scena care-şi propunea să reediteze întâlnirea acestei femei cu oracolul.

— Sunt bătrână, domnule Delphi. De la moartea soţului meu, eminentul Swift Andersen, au trecut doisprezece ani… Şi lucrările lui nu le continuă nimeni… Pentru că nimeni n-a mers cu fantezia atât de departe cât a mers el. Toţi se tem…

[4] Destăinuirea Lucillei Andersen şi unele sugestii posibile privind moartea soţului ei.

Presupunerea lui că fiecărui impuls magmatic îi corespunde o răbufnire a iraţionalului uman – şi poate chiar o crimă – n-a găsit adepţi… Dar soţul meu a coborât în vulcanul Matazari, chiar în preajma ultimului război… Filmele şi seismogramele sale atestă cu certitudine că fiecare mişcare telurică se repercuta deasupra, în psihicul oamenilor, în deciziile generalilor, în declaraţiile guvernelor. Fireşte, o acţiune în dublu sens… Orice accelerare a iraţionalului din conştiinţa oamenilor grăbea izbucnirea vulcanului. Şi eu sunt convinsă că atacul eronat al armatelor verzi, cu o zi înainte de termenul stabilit de propriul lor comandament, a grăbit erupţia. Ei l-au ucis pe soţul meu! Dacă n-ar fi atacat eronat, ar mai fi avut timp să iasă la suprafaţa… Dar cine să preia azi acest nobil studiu al corelaţiei dintre mişcarea magmatică şi comportamentul colectivităţii umane?

S.H. se supuse din nou legilor reconstituirii şi se strădui să răspundă, aşa cum ar fi făcut-o, probabil, oracolul:

— Există o organizaţie, cred, care îşi propune tocmai o astfel de activitate.

— Am auzit de existenţa ei, domnule Delphi. Dar Swift, după câte ştiu, n-o stima. Organizaţia aceasta, departe de a urmări doar un scop teoretic,

pur ştiinţific, avea şi un program… şi Swift se temea ca iniţiatorii ei vor să provoace conştient nişte erupţii suplimentare, care să însemne tot atâtea conflagraţii.

— Au trecut doisprezece ani, doamnă. N-ar fi exclus că profilul organizaţiei să se fi schimbat între timp… De ce nu încercaţi?

S.H. – începeam să-mi dau seama – sesiză curiozitatea şi inteligenţa interlocutoarei sale. Dar oboseala ei, prea puţin prezentă în cuvinte, oboseala care domina întregul ei portret – n-o sesizase încă. Era şi vina mea… Ar fi trebuit să-l întreb mai direct.

— Nu ţi s-ar părea plauzibil, S.H., pornind de la logica dezlânată a confesiunii, că doamna Lucille Andersen ar fi putut veni la oracol împinsă de o anumită stare de oboseală?

— Judecând după cuvintele ei, nu.

— Nu crezi că Delphi ar fi putut observa că doamna Lucille Andersen, bolnavă incurabil, mai are de trăit numai câteva zile sau săptămâni, un timp în orice caz limitat şi riguros estimabil? Şi că un emisar al organizaţiei *MAG*, sosit în oraşul ei, chiar în preziua morţii, ar fi putut obţine fără nici un efort filmele şi documentele ştiinţifice rămase de la Swift?

S.H. ezită să-mi răspundă; ceea ce însemna că

ipotezele, posibile în principiu, n-aveau o acoperire de probabilitate.

RETROSPECTIVA A III-A[5]

O cârtiţă, un sobol, un liliac şi,între ele, doi ochi lipsiţi de acea licărire care trădează vederea.

Ochii unui orb.

— Probabil că aţi auzit deseori, domnule Delphi, că oamenilor lipsiţi de un anumit simţ – să spunem al mirosului – li se dezvolta mult mai puternic gustul. Cei care nu văd au un auz mult mai fin. Cei surzi și orbi au un simţ tactil exacerbat. Lipsiţi de darul vorbirii, cei fără glas dobândesc o forţa sporită de exteriorizare prin gest. Pustnicii izolaţi în chiliile lor îşi creează un al doilea univers, în întuneric, şi descoperă în inacţiune o nouă raţiune de a fi. Simţurile noastre perfecte şi tentaţiile fără număr ale lumii exterioare ne fac dimpotrivă să nu mai vedem, să nu mai auzim, să nu mai avem timp să vorbim şi să uităm chiar mobilul primordial al existenţei noastre. De aici şi ideea noii mele lucrări *Viaţa în întuneric*… Lipsiţi de reprezentarea concretă a lucrurilor, vom sfârşi prin a le surprinde esenţa. Cuvintele desprinse de concretul figurativ şi de atâtea ori exterior al celui care le-a emis ne vor cere, pentru a le deosebi, un nou-simţ, poate şi

[5] Tinzând să reconstituie demenţa lui Lagarasuki şî reacţia posibilă a oracolului.

un nou organ, în care să radiografieze în întunericul minţii omeneşti cele mai inexprimabile reprezentări… Dar am uitat să mă recomand: numele meu este Lagarasuki Wo…

— Nu cred în speculaţiile dumneavoastră, domnule Wo. Şi dacă aveţi totuşi demenţa afirmaţiei…

— Curajul!

— Demenţa este un curaj lipsit de acoperirea lucidă a argumentaţiei şi a scopului final… Deci dacă aveţi demenţa afirmaţiei, de ce n-aveţi şi demenţa unui autoexperiment? Lipsiţi-vă de vedere… Vă veţi dezvolta noul simţ…

Scena se desfăşura infinit mai alert decât cele de până acum, dar probabil şi cu mai multe inexactităţi. De aceea am şi intervenit.

— Dragă S.H., exagerezi, în felul acesta domnul Lagarasuki ar fi intuit o anume ostilitate şi ar fi refuzat ideea oricărei colaborări… Or, Ramiz Linto Asir, să nu uităm, e proprietarul editurii *Ring*, singura autorizată să-i tipărească lucrarea…

RETROSPECTIVA A IV-A[6]

Un om mutilat. Mutilat fizic, dar mai ales fizionomic. Un infirm care-şi poartă infirmitatea ca pe o distincţie. Începusem cea de-a patra

[6] Comportamentul lui Bleuville şi consecințele lipsei de logică.

reconstituire.

— Imunizarea antivirotică totală a fost după mine – Bleuville, Henri Bleuville! - una dintre cele mai mari imprudenţe. Virusurile, anihilând organismele deficitare, contribuiau activ la realizarea selecţiei naturale. Mulţumită lor, organismele debile erau eliminate din circuitul vital, mult înainte de a fi generat descendenţi. Virusurile ucideau indivizi, dar micşorau maladivitatea speciei… Şi cine ar putea să ne asigure că, datorită acestei nefaste imunizări, eu însumi – Bleuville, Henri Bleuville! — nu sunt un descendent al unei ramificaţii umane de care natura ar fi putut să se dispenseze? Şi de unde puteţi şti că eu, descendentul periculos al unui organism pe care virusurile l-ar fi expediat crematoriului, nu voi goni pe autostrăzi cu câteva sute de kilometri pe oră şi voi ucide… un oracol? Iertaţi-mă, vă rog. Dumneavoastră puteţi aproxima cam câţi oameni am ucis eu până azi? Sau câţi aş mai putea ucide în viitor? Mult mai mulţi decât oricare virus… împotriva mea, domnule Delphi, cum vă imunizaţi? De aici şi ideea organizării unei asociaţii de salvgardare a selecţiei, *Natura pro natura*... Numai că ceea ce-mi lipseşte este un geniu al acţiunii, un creier primar, un spirit concret fără prejudecăţi şi principii stupide… Cunoaşteţi un astfel de spirit?

Atent la indicaţiile mele privind demenţa lui Bleuville, S.H. încerca totuşi să fie imparţial.

— Nu cunosc, domnule Bleuville. Dar dacă el există, va deveni cu siguranţă aliatul dumneavoastră. O să vă solicite el.

— Ipoteza e frumoasă, S.H., dar nu mă convinge de loc… încerc neîntrerupt sentimentul că minimalizăm forţa acestui oracol. (Şi, demonstrându-i: Gândeşte-te la accidentul a cărui victimă avea să fie însuşi Bleuville… Gândeşte-te la coloana de adoratori de acum o jumătate de oră… Poate că logica noastră nu poate intui lipsa lui de logică?)

— Cred doar – îmi răspunse S.H. - că le dezvăluim prea curând intenţiile. Ar trebui să ne apropiem mai discret de momentul destăinuirii.

RETROSPECTIVA A V-A[7]

Un nou desen: între două planete, un scripete sau o spânzurătoare. Călăul are aripi de înger. Reconstituim ultima întâlnire.

— Sunt Acan Yub. Aţi auzit de mine?

— Revistele trezoreriei vă citează frecvent printre marii depunători. Şi v-am mai întâlnit numele, cred, printre fondatorii diferitelor organizaţii de binefacere, care v-au şi acordat, mi

[7] Proiectul lui Acan Yub şi impulsul spre deconspirare.

se pare, titlul de prinţ al mărilor donaţii.

— Aţi auzit şi de intenţia mea de a vinde cele şase colecţii aflate la trezorerie?

— Motivul care vă animă nu poate fi decât foarte uman...

— Umanitar, domnule Delphi. Simplele binefaceri înfăptuite până acum nu mai sunt suficiente. Şi aş fi dispus să-mi folosesc averea pentru a înfăptui primul act radical de binefacere. Dar nu prin lichidarea spartană a celor care, mai târziu, neajutoraţi, au nevoie de binele nostru. Cei neajutoraţi real sunt de fapt cei supradimensionaţi emotiv, cei capabili de prea multă dragoste, de prea multă dăruire de sine, de un infinit altruism. Pe toţi aceştia – în intenţia mea – vreau să-i trimit, la puţin timp după naştere, pe o cu totul alta planetă. Să nu mai bea laptele unor mame care le-ar transmite involuntar şi tristele lor experienţe, spaimă şi lipsa de curaj. Ei nu trebuie să afle că lumea noastră nu mai cunoaşte iubirea decât prin accident. Acolo, pe o îndepărtată planetă a purităţii Frigului Absolut, vor avea din nou o poartă deschisă spre vis.

S.H., programat de un spirit uman, nu putea să nu-l contrazică, chiar dacă se voia în clipa aceea oracol.

— Dar pe planeta Frigului Absolut copiii vor muri!

— Nu vom şti niciodată... Vom spera că au rămas în viaţă.

Aversiunea lui S.H. faţă de Acan Yub abia izbutea să ascundă sub masca totală de linişte a presupusului oracol.

— Cunosc pe cineva – imagină S.H. - care ar dori să vă cumpere toate cele şase colecţii. Dar e un om ciudat. Cred că orgoliul l-ar îndemna să facă mai întâi public proiectul dumneavoastră... în felul acesta, achiziţionarea celor şase colecţii l-ar onora şi pe el, ca pe un act indirect de subvenţie morală.

Sugestia lui S.H., demnă de un oracol interesat să-l recomande călduros pe eventualul cumpărător, mi se păru preţioasa. Mai puţin poate ideea publicării proiectului...

— Publicarea, S.H., a fost cea mai gravă eroare pe care a comis-o Acan... De ce Delphi l-ar fi împins s-o facă?

— Ştiu doar că proiectul a fost publicat. Că Delphi ar fi putut să-l convingă. Exceptând demascarea, nu întrevăd altă raţiune.

— Şi dispariţia subită şi definitivă a lui Acan Yub? Cum ţi-o explici?

S.H. se indignă.

— Pentru astfel de explicaţie s-ar cuveni să fiu realmente un oracol. Dar domnul Teo Celan creatorul meu – dacă vă amintiţi – nu mi-a conferit

un circuit pentru proorociri.

INCERTITUDINI[8]

Câtva timp am tăcut. Fiecare dintre noi simţea nevoia să-şi rânduiască impresiile (înţelegerile, revelaţiile chiar), cu totul altele decât cele pe care le avusese cu o zi înainte, atunci când ne întâlnisem prima oară cu imaginea destul de neconcludentă a celor cinci dispăruţi. Faptele aflate la dispoziţia noastră rămăseseră în linii mari aceleaşi – nici eu şi nici S.H. nu inventasem nimic care să nu fi fost menţionat în primele anchete. Dar dialogul – acest efort de imaginare a întrevederilor dintre victime şi oracol – schimbase radical unghiul de interpretare al faptelor.

Fireşte, nu înţelegeam încă strania capacitate a oracolului de a-i conduce şi obliga pe cei cinci la un asemenea grad de sinceritate (şi obiectivizare); nu înţelegeam cum determinase (sau intuise) apropiatele lor decese, sinucideri, accidente. Dar era absolut clar pentru noi că fiecare dintre cei cinci fusese la oracol şi că această întâlnire cu el, conştient sau nu, influenţase, grăbise, facilitase sau – în varianta cea mai nevinovată – nu contracarase sfârşitul celor cinci. Evident, aceasta

[8] Fantezia anchetatorului nu intervine atât în interpretarea faptelor, cât în descifrarea „petelor albe", momentele despre care nu ştim nimic.

nu explică încă ce-i adusese la Irocopo. O dată ajunşi însă, o exacerbare a orgoliului şi o degringoladă psihică – spaime, insatisfacţii, refulări, inhibiţii – le anulase prudenţa şi le crease o disponibilitate suplimentară de încredere într-un om - sau oracol – pe care, în mod logic ar fi trebuit să-l conteste.

Dar nu cumva acest plus de încredere, această nevoie de destăinuire şi această clipă de imprudenţă fatală fuseseră influenţate şi de starea întregului Irocopo?

Un „D” uriaş, iniţiala oracolului, domina – vizibil de la sute de metri – toate panourile publicitare. Printr-un sistem ingenios de proiectare transfocaţională, aceeaşi majusculă obsedantă se strecura insidios şi pe pereţii interiori ai caselor, pe albul pernelor - noaptea, pe retină - în vis. Cine ar fi putut să reziste acestei permanente şi obositoare prezenţe?

ULTIMA ÎNCIFRARE

Capul unui om explodând asemenea unei grenade – unul dintre cele mai cumplite desene pe care le făcusem în Irocopo – mă ajuta să înţeleg că ura mea faţă de această permanentă imixtiune a publicităţii în conştiinţă mă urmăreşte de mult. O schijă a proiectilului-cap lovea într-o poartă pe care

scria *Delphi.* Intenţionam, deci să-l vizitez şi eu.

— Crezi că domnul Delphi – mă întrerupse S.H. – a informat asupra vizitei pe care vrem să i-o facem?

— Nu m-am gândit, S.H. Dar sunt convins că n-ar refuza să ne primească, de îndată ce ne-am manifesta o astfel de dorinţă. Numai că nu ne-a interesat până azi cine ar putea să ne moştenească pe noi în cazul unui sfârşit imprevizibil. Să nu existe cumva o asociaţie a criminaliştilor care să devină automat beneficiara tuturor lucrărilor noastre!

— Şi ceea ce ar fi infinit mai grav – îmi replică S.H. - preşedintele ei să fie acelaşi Ramiz Linto Asir.

Dar nu mai era o glumă. Ce ne determinase – fără nici o solicitare presantă – să întreprindem această anchetă?

Ce căutam, nechemaţi, în acest oraş al demenţei care era Irocopo? Nu cumva acel „D”, lipit pretutindeni şi vizibil de oriunde, ne chemase spre el?

FAŢĂ ÎN FAŢĂ

Am hotărât să vizităm oracolul fiecare în parte, astfel încât să ne putem compara impresiile cu o sporită obiectivitate. Hotărîrea avea înăuntrul ei,

presupun, şi un element de prudenţa. (Toţi cunoscuţii pe care i-am întâlnit în amintita perioadă la Irocopo erau surprinşi de starea depresivă care, după ei, îmi caracteriza toate acţiunile. Desenele – capete, ochi, explozii, pete de tuş – păreau s-o confirme.)

Primul îl vizită S.H. Se anunţă cu o zi înainte – oracolul se declară de acord – dar S.H., la fel de cordial aparent, nu se grăbi să-l prevină pe Delphi asupra propriului său caracter neuman. Înfăţişarea exterioară (aşa cum am mai spus-o şi cu alte prilejuri) nu-l trădase pe S.H. ca fiind un superrobot. Delphi nu întâmpină însă nici o dificultate în a-l defini încă din primul moment drept un selector heteroclitic modern, arătându-se impresionat de circuitele sale logistice şi apreciindu-i la fel de exact toate limitele. Memoria lui S.H. înregistrase cât se poate de exact acest prim moment al întâlnirii lor.

— Prezenţa dumitale aici, domnule S.H., are darul să mă întristeze – îi mai spuse Delphi. Când un superrobot cu capacităţile dumitale selective vine să-mi pună întrebări, înseamnă că ai încetat să mai fii doar un punct de atracţie pentru călătorii în trecere şi că ai devenit tu însuţi obiectul unei riguroase anchete. Şi m-ar întrista vizita dumitale mai mult, dacă n-aş intui totodată că dintre toţi cei

meniţi să-mi analizeze activitatea, dumneata, prin însăşi logica alcătuirii, vei fi cel mai obiectiv dintre anchetatori. Dar să renunţăm la introduceri. Cu îngăduinţa dumitale, îţi voi „copia” programarea, îmi voi însuşi alcătuirea dumitale specifica şi, având virtuţile unui veritabil model, mă voi identifica fulgerător cu îndoiala, neîncrederea şi întrebările care te preocupă. De altfel, acesta este sistemul meu de lucru, pe care destăinuindu-ţi-l (în general nu-l declar), nu fac decât să anticipez viitoarele dumitale constatări. M-am autoînzestrat, printr-un lung proces volitiv, cu această capacitate de remodelare rapidă a personalităţii subiectului aflat în faţa mea. Fără să exagerez, deci, afirm că, dedublându-mă, obţinând alcătuirea şi înmagazinările neuronale ale interlocutorului meu, devin prin acestea un perfect alter ego, în stare să-i răspund… ceea ce singur ar fi ezitat să-şi răspundă. Dar, evident, nu descopăr decât ceea ce orice om, investigând în sine, ar fi putut descoperi. Nu sunt un mistic, după cum vei vedea, ci un raţionalist. Să trecem însă la momentul experimentării.

S.H.— După cum mă informă ulterior – avu senzaţia unui fluid care, învăluindu-l, îi cerceta atent, centrul de acţiune şi de selecţie ai informaţiei. Deveni mai puţin mobil spiritual, de

parcă ar fi fost victima unui supraefort sau a unei catalepsii care, paralizându-l fizic, nu-i altera totuşi observaţia. Încercă totodată senzaţia unei imixtiuni în lumea sa interioară – veritabil viol de personalitate – la care propriile sale circuite nu numai că nu mai opuneau rezistenţă, dar veneau în întâmpinarea „agresorului”. Şi pentru prima oară, S.H. încercă sentimentul că cineva ar putea şti despre el mai mult decât ştie el însuşi.

În tot acest timp, Delphi, însuşindu-și alcătuirea neuronală a lui S.H., îi studie programarea, parcurse integral rezultatele anchetelor executate de S.H. anterior, află de existenţa unui al doilea criminalist, Teo Celan, şi sesiză mai ales, cu totală exactitate, scopul prezenţei noastre în Irocopo.

Delphi află deci – dacă nu ştia dinainte – de moartea celor cinci, şi mai ales de tensiunea mistică ce cuprinsese oraşul. Evident, urmărindu-i activitatea neuronală, Delphi observase că şi S.H. îl studiază cu aceeași atenţie şi că dispozitivele telepatice ale selectorului heteroclitic nu rămân în afara nici unui raţionament la care el ar fi putut să ajungă. Dar pentru Delphi, ceea ce aflase de la S.H., modelându-l, era atât de important – şi vital într-un anume sens - încât nu-l mai speria riscul a ceea ce S.H., la rândul lui, ar fi putut să afle.

Reflecţiile oracolului, înregistrate de S.H. - mai

ales cele privind desfăşurarea anchetei – au infirmat multe dintre ipotezele noastre.

Întâlnindu-l pe Iacinto Morales, bunăoară, Delphi a înţeles foarte bine că orgoliul îl va determina pe autorul agravitaţionării să-şi depună lucrarea la Depozitul Central de Proiecte, că va încerca acest lucru nu printr-o înregistrare oficială, ci în secret, introducându-se fraudulos şi provocând chiar – în cazul în care ar fi fost surprins – un act cu consecinţe mai grave. Morales nu voia însă să-i familiarizeze pe funcţionarii Depozitului Central de Proiecte cu ideile sale şi, pe de altă parte, se temea de existenţa unor contraproiecte. Analizându-l, oracolul descoperise în subconştientul său – sub formă incipienta – şi o intenţie aventuristă: aceea de a distruge proiectele care, înregistrate mult înainte şi programate riguros cronologic, ar fi putut întârzia realizarea proiectului său. E drept, Delphi nu se aşteptase la o distrugere atât de naivă, prin foc (incendiul fusese într-adevăr declanşat de Morales), dar bănuise şi-l avertizase că se află într-o stare de tensiune care ar fi putut să-l conducă la decizii eronate, imprudente, riscante. Morales însă, poate sub influenţa proiectului său – imaginându-se într-o lume agravitaţională – pierduse sentimentul realului. Oracolul îi sugerase ideea de a depune

proiectul la o organizaţie care l-ar fi putut sprijini. Nu ştia însă nimic despre existenţa *Lumii fară tehnica*.

Pe soţia lui Swift Andersen, Delphi o simpatizase din primul moment. A înţeles că e grav bolnavă şi nu i-a ascuns adevărul; în accepţia lui, o compasiune formală şi o încurajare lipsită de acoperire ar fi fost mai criminale decât moartea însăşi. Sfârşitul Lucillei Andersen n-a fost grăbit însă de intervenţia să, ci de atenţia cu care ea urmărea mişcările magmatice. Copiindu-i memoria, Delphi aflase de la Lucille Andersen de existenţa organizaţiei care se ocupa cu studiul relaţiilor între activitatea umană şi cea telurică. Nu văzuse nici un impediment în cedarea ideii… dar, personal, el n-a trimis nici un emisar pentru a prelua – în preziua morţii – lucrările rămase de la Swift Andersen.

Viaţa în întuneric a lui Lagarasuki Wo i se păruse aproape o nebunie. Ca şi intenţia mai mult decât periculoasă a lui Bleuville de a recrea în condiţii de laborator întreaga lume virotică. Preluându-le însă gândurile cele mai intime, oracolul aflase de intenţia lui Lagarasuki Wo de a experimenta personal ideea propriei sale lucrări (veritabilă sinucidere) şi înţelesese la fel de bine că nebunia vitezei îl va conduce pe Bleuville la un accident, cu siguranţă fatal, mult înainte de a fi înfăptuit

nebunia virotică. Delphi nu ştia însă nimic despre Editura *Ring* sau despre consiliul Societăţii *Natura pro natura*.

În privinţa lui Acan Yub, în schimb, contribuţia sa fusese hotărâtoare. Acan era un om în stare să-şi realizeze proiectul: demenţial, dar totodată organizat şi metodic. Delphi a considerat deci că ar fi de datoria lui să-l împingă spre publicarea proiectului care, aflat în atenţia opiniei publice, ar fi putut declanşa o indignare, un oprobiu în stare să-l compromită încă din ziua apariţiei. Nu prevăzuse însă că instinctul matern – asociat celui de conservare – va reacţiona prompt şi la fel de radical pe cât intenţionase Acan.

Forţa de şoc telepatică a milioanelor de părinţi care se simţeau în pericol avea să acţioneze asemenea unui laser de o forţă incalculabilă, în cel mai exact sens, Acan fusese pulverizat.

Despre colecţie însă? Unde a ajuns? Nu ştia nimic... deşi numele lui Ramiz Linto Asir îi sugerase o explicaţie posibilă şi-i indica un vinovat.

La sfârşitul întâlnirii îl rugă pe S.H. ca a doua zi să revină împreună cu partenerul său, domnul Teo Celan.

„... Se *pierde deseori din vedere că momentul final al oricărei anchete*, *înainte de a fi*

descoperirea vinovatului, *este sinteza diferitelor elemente disparate la care s-a ajuns*. *Descoperirea vinovatului devine astfel singura concluzie posibilă a faptelor* ”

(„Sinteze criminalistice”, vot, II,

pag. 265)

A doua zi, m-am prezentat totuşi singur; probabil, din prudenţă. Dar orice teamă se dovedi inutilă. În faţa mea, imobile, într-o nuditate şi pietrificare statuară, se aflau două alcătuiri omeneşti, perfect identice, care mi-ar fi putut aminti că înfăţişare doi gemeni pe care nimeni şi nimic nu ar şti să-i deosebească. Unui dintre ei – cum aveam să aflu dintr-o scrisoare alăturată – era fostul oracol Delphi.

„Stimate domnule Teo Celan, venirea dumneavoastră în Irocopo a avut pentru mine efectul unei tragice revelaţii. Am aflat că strădania mea prelungită de a ajunge la copierea activităţii cerebrale a semenilor mei – pentru a-i ajuta mai apoi în meandrele autodescifrării – ascunde într-însa un risc lipsit în ultimă instanţă de orice acoperire umană. Cei care vin să întrebe nici nu

merită adesea sinceritatea unui răspuns (Bleuville, Lagarasuki Wo, Acan), iar celorlalţi, care ar merita-o, nu trebuie să le răpim totuşi responsabilitatea descifrării acestui mister, care nu e decât propria lor personalitate. Am fost de bună credinţă în intenţiile mele şi n-aş fi putut bănui că studiile mele, antrenamentul neîntrerupt, renunţările vor favoriza crima şi iraţionalul.

Ce s-a întâmplat însă? După cum am reuşit să înţeleg încă din primii ani de activitate, eram şi eu, într-un sens metaforic, tot un robot... Un soi de robot viu, cu un grad avansat de personalitate; sau, poate, un om care, impunându-şi un program riguros şi renunţând la o gamă infinită de activităţi în favoarea unui efort unidirecţional, a ajuns – prin concentrare şi o imensă voinţă – cel mai straniu robot... înclin spre ultima variantă; deşi, speriat de particularitatea şi de unicitatea acestui caz, mă declar şi eu uneori (e mai comod) adeptul primei explicaţii. Nu-i important; nu *mai* e important pentru mine...

În lume însă, după cum bănuiam mai demult şi m-am convins în aceste ultime zile, mai există o copie a mea, o copie nereuşită ca forţă de autodescifrare, ca pregătire, ca ţinută morală: dar totuşi o copie. Poate un frate geamăn... pe care o stranie deformaţie genetică l-a constituit aidoma

mie ca fizic, şi invers... ca valoare umană. Puteţi presupune la fel de bine, fireşte, c-ar fi fost şi el un robot, construit după aceleaşi criterii după care fusesem eu construit, dar pe care o inversare de sens în circuitul programator l-a plasat de la început în zona valorilor negative. Puteţi opta din nou pentru varianta pe care o preferaţi... Nu-i important; sau nu *mai* e important pentru el. Părintele său creatorul nostru, regretatul Ramiz Linto Asir, nu bănuise însă că acest permanent alter-ego al existenţei mele va îndeplini rolul lui Cain şi va încerca să beneficieze de mine, pedepsit să joc rolul lui Abel... înzestrat cu aceeaşi capacitate de recepție, el era la curent cu tot ceea ce făceam eu şi acţiona mai apoi, în numele intereselor sale, întemeind asociaţii, însuşindu-şi bunurile celor pe care, involuntar, îi descoperisem plecaţi, din voinţa şi vina lor, spre moarte. El a inspirat, cred, şi toată acea nebunie despre care am aflat că a cuprins Irocopo-ul.

În noaptea care a trecut, conştient de pericolul în care se afla – urmărise tot dialogul meu cu S.H. - acest alter-ego al meu şi al crimei m-a vizitat şi mi-a cerut să-l salvez. Dar ce-ar fi însemnat să-l salvez decât să permanentizez riscul iraţionalului? Şi ce-ar fi însemnat să mă salvez decât să sporesc nebunia din Irocopo?

Din fericire, preluându-i personalitatea, pentru a-i înţelege mai bine cumplitele gânduri ascunse, am reuşit să descopăr o soluţie demnă de propriul său machiavelism. Cât timp îi deţin personalitatea, suntem amândoi paralizaţi, asemenea unor statui. Nu respirăm, circulaţia sângelui ne este încetinită până la aparenta stagnare, nemişcarea – o reciprocă inhibiţie totală – rivalizează cu aceea a marmurei. Singura facultate care ne mai rămâne este aceea de a gândi şi e singura de care, în ceea ce mă priveşte, am neapărata nevoie pentru a nu compromite intenţiile locatorului sau ale părintelui meu, Ramiz Linto Asir. Un post de recepţie reglat pe lungimea de undă a gândurilor mele ar putea să-mi recepţioneze mesajul: deci voi gândi, voi putea comunica permanent cu lumea exterioară, voi putea continua să exist şi, preluând numele părintelui meu, îl voi putea continua. Iar el, cel de-al doilea fiu al lui Ramiz (sau poate robotul pe care Ramiz, dintr-o eroare, l-a programat invers), va trebui să suporte această veşnică interiorizare la care îl pedepsesc. În ceea ce priveşte existenţa noastră concretă, cred că ar fi nimerit să ne încredinţaţi unui muzeu. Poate Marelui Muzeu al Enigmelor din vechiul Guadalvarin. Timpul ne va conferi o patină violacee, iar trecerea grăbita a vizitatorilor – imaginea mereu reînnoită a lumii în

care vom continua să trăim.

*

Cultul oracolului Delphi s-a stins demult. Cele doua statui nu mai uimesc pe nimeni. Doar cărţile lui Ramiz Linto Asir continuă, cu aceeaşi îndârjire, să apară... Insuccesul însă pare asigurat. Numele autorului, prea complicat pentru a îngădui memorarea – această primă treaptă a oricărei celebrităţi – vine să agraveze rezerva iniţiala faţă de cărţile sale. Obişnuinţa de a citi, scăzută simţitor, acuză criza de timp. Se vorbeşte tot mai mult...

Dar cine ar mai putea crede azi că cele două statui păstrează încă viaţa? Şi că fiecare dintre ele – sau amândouă împreuna – constituie într-un fel simbolul meditaţiei, al explorării în sine şi că numele acestor statui este... Ramiz Linto Asir ?

30 de ani de tăcere
(Jurnal)

A.W.*X*. — *91, septembrie 15,*
joi, *ora 17,30*

Un telefon mă anunţă, la 16,04, că tentativa de reanimare n-a reuşit şi că „Bătrânul” („veteranul” sau „mobila”) şi-a luat rămas bun de la viaţă. Sunt întrebat dacă-i cunosc riguros numele şi sunt obligat să răspund interlocutorului meu, un fel de medic legist, că de-a lungul ultimilor 30 de ani, cel decedat n-a mai vorbit cu nimeni. Ceea ce n-ar fi grav – sunt obligat să adaug – dar toţi cei care n-au izbutit să-i înţeleagă tăcerea (cea mai prelungită tăcere pe care am întâlnit-o în carieră!) i-au conferit acestui om (tăcerii lui şi neputinţei lor) câte un nume. Aşa că are foarte multe şi unul în plus nu contează. Să-l inventeze, deci, cine vrea; nu va fi o mare impietate...

Mi se comunică ora incinerării atât de sec, încât nu încape îndoială că am fost taxat drept nebun.

Joi, ora 21

Un membru al societăţii de „Science-Fiction”, constrâns prin tragere la sorţi să pregătească necrologul „Bătrânului”, m-a asasinat timp de trei ore cu cele mai imposibile întrebări: Dacă Bătrânul

ar fi fost sau nu italian de origine sau scandinav; dacă l-am putea considera – fără a risca un protest oficial (din partea ambasadelor, cred) – drept un descendent al unui mare principe de Modena sau ceva echivalent din Suedia; şi dacă n-am putea acredita ideea, în sfârşit, că numele său real ar fi Rocco sau Ricci sau Ransen, un nume scurt, cu „R" şi cu două vocale, ceea ce…

Îi explic individului că necrologurile, nescrise şi nerostite nicicând, ale anonimilor, mă impresionează mult mai mult decât cele care îndoliază până la sufocare memoria posterităţii; că cele nerostite, şi condensate în tăcere, au de partea lor un mister, îngăduie prezumţii şi nu interzic speranţa unor reconsiderări viitoare; şi că amalgamul semnelor de întrebare care ne supravieţuiesc, uneori, sunt mai de preţ decât marmura oricăror certitudini.

Dar individul nu are timp să asculte; a fost informat că acest caz, atât de controversat – al „Bătrânului” – ar constitui, după opinia consiliului „Science-fiction”, cel mai flagrant eşec din cariera mea criminalistică, şi ar dori să ştie în ce măsură eşecul…

S.H., pe care activitatea prelungită într-un context uman l-a afectat până la a-i deregla circuitul de impasibilitate, l-a scos subit pe

interlocutorul meu de cealaltă parte a uşii. Nu foarte elegant, dar, la toţi dracii: o merita din plin!

Vineri, 4,30 dimineaţa

Şi totuşi n-am scăpat! Am rămas cu ideea, cu gustul amar, mai degrabă că am fost acuzat de un eşec; de unde încă o noapte pierdută. (Cineva afirma nu demult că încredinţăm timpului viitor tocmai câştigul acestor ireparabile pierderi, dar mă îndoiesc.) Introspecţia e rareori contagioasă şi încă mult mai rar altruistă. Sondăm în noi, ca să putem dormi liniştiţi. Şi din orgoliu... Un orgoliu al autoaprecierii lucide şi al rigorii (în interpretare) faţă de propriul comportament. De altfel, în afara acestui orgoliu („Bătrânul” m-ar fi înţeles foarte bine!) de ce aş retranscrie acum, la capătul linei nopţi nedormite, toate notaţiile existente în jurnalele mele intime despre un caz considerat a fi „marele meu eşec”?

Conştient de subiectivismul exagerat al unor aprecieri care, la vremea lor, nu au avut în vedere tiparul, rog cititorul să judece cu indulgenţă. Ne întoarcem deci în urmă cu 30 de ani.

Septembrie A. W. X.— 61

La noul sediu S.F. (Science-Fiction) o seară de lectură. Bioindicatoarele de anormalitate indică o

tensiune (comportament, reacţii, psihoza colectivă) fără precedent. Tânărul editor Cerbiani, care girează calitatea lecturilor, anunţă un text memorabil. Audierea confirmă (spun „audierea” şi nu „lectura” pentru că textul, contrar uzanţelor, este înregistrat pe bandă). Autorul, la fel de inexplicabil, nu e prezent în sală, dar imprimarea sonoră (o voce relativ cunoscută, fără nimic teatral) conferă ficţiunii o căldură aparte, un sentiment al realului care solicită participarea directă. A rămâne „în afară”, a refuza implicarea, ar însemna – raportat la lectură – a nu răspunde unui „apel disperat”. Dar nu disperarea – acesta e şi titlul ficţiunii – constituie nota aparte a apelului, ci caracterul lui anonim. Victima şi, respectiv, salvatorul sunt entităţi, simboluri într-un sens matematic, avide de general. (Pornite spre locul dezastrului, bărcile de salvare ale bunelor noastre intenţii sosesc mereu prea târziu – aceasta ar fi ideea – pentru că pornesc prea târziu. Soluţia e să intuim apelul – să-l presimţim - confirmarea lui auditivă, vizuală, faptică trebuind să ne găsească „în drum”.)

În continuare, ni se anunţă că povestirea, concepută şi ea ca un semnal de alarmă, nu ar avea un autor declarat, diferitele investigaţii întreprinse pentru a-l descoperi demonstrând doar

că niciunul din membrii societăţii S.F. nu are nimic comun cu autorul.

Septembrie A.W.X. — 61
(o zi după lectura)

Interogat (bănuit de complicitate), Cerbiani nu izbuteşte să explice convingător cum i-a parvenit povestirea:

„De câte ori intram în birou şi mă pregăteam să lucrez, textul – am în vedere banda sonoră – începea să se audă… Şi nu îndrăzneam s-o întrerup ! Sau nu izbuteam… Abia pe urmă am înţeles că persistenţa ei reprezintă, în egală măsură, un mod de a reclama o difuzare şi receptare mai largă… Şi că o voi auzi neîntrerupt, până când, multiplicată sau retransmisă public, va căpăta audienţa pe care o reclamă prin definiţie un apel colectiv. «Dar a adus-o cineva! - veţi spune dumneavoastră. A fost înregistrată! A existat undeva, la intersecţia unor coordonate terestre sau aterestre un emiţător, un disperat… Un om care a conferit acestui apel coerenţă, limbaj, forţă de influenţare, emoţie!» Vă înţeleg foarte bine ! Gradul de nefiresc al întregii ficţiuni impune într-adevăr întrebări şi o anume alarmă. În paranteză, de asta am şi cerut ajutorul Serviciului criminalistic. Dar şi mai alarmante sau cel puţin ciudate – cum va admite probabil şi

criminalistul Teo Celan (gest în direcţia mea) – mi se par situaţiile şi elementele obiective, adiacente ficţiunii; banda sonoră nu-i propriu-zis o bandă! Vreau să spun că existenţa ei fizică este riguros discutabilă. Nu am văzut-o încă. N-am avut-o în mână... Şi mi-ar fi imposibil să explic cum se amplifică sunetul, unde-i instalația care coordonează audiţia şi care e natura undelor pe care le receptăm... Rezumând, deci: deţinem un apel, transmis inexplicabil, de la un emiţător anonim, în stare să ne creeze impresia în final că ar fi propriul nostru apel. Şi asta, în timp ce inerţia – vechile noastre reprezentări privind comunicarea prin reflectare, imagini, unde sonore, magnetice etc. ne mai cer cu concreteţe o bandă (cum arătau benzile vechilor magnetofoane), un mesager (un fel de comisionar de vreo 60 de ani, sprijinit în baston), un autor (în stare s-o creeze şi să conteste ceea ce n-a creat el). După opinia mea, însă, forţa de şoc a acestui «apel» dezminte până şi rutina ficţiunii. Chemarea (sensul ei), mesagerul, victima şi eroul, disperarea sau compasiunea noastră capătă concreteţe – vă amintesc – „numai după ce bărcile de salvare au pornit...” De altfel toate acestea vor deveni mult mai clare, îmi îngădui să sper, după ce ne vor parveni şi următoarele apeluri ale nou-afirmatului nostru confrate. Lectura

următoare…”

În vacarmul care urmă acestor declaraţii mai mult decât ciudate, un om rămase la locul lui, tăcut, asemenea celor care fac din indiferenţă şi non-participare singura lor norma de conduită în viaţă. Omul părea îndeajuns de bătrân şi dintotdeauna acolo, aşa încât chiar cei care l-ar fi văzut în acel moment pentru prima oară, ar fi fost convinşi, deloc paradoxal, că-l cunosc de mult, poate dintotdeauna.

Octombrie, *A*. *W*. *X*.— *62*

O nouă povestire – în fapt o nouă ipostază fantastică – mă readuce în clădirea S.F. Cu experienţa primei audieri, încerc să fac abstracţie de elementele care m-ar putea distrage prin enigmaticul lor imediat. Uit deci (sau vreau să uit) absenţa benzii sonore, senzaţia obositoare a unei emisiuni fără o sursă certă şi tentaţia, poate nu integral aberantă, de a descoperi apropieri între vocea nevăzutului lector şi propria-mi voce; şi încerc să nu aud, mai ales, insinuantele provocări ale ignoranţei, care resuscita ideea unor sugestionări şi halucinări colective, dacă nu chiar a unei „frenetice isterii a ficţiunii”.

Noua relatare, mai mult obiectivată şi mai pronunțat eseistică, propune de această dată un

timp concret al acţiunii (etapa imediat următoare celui de-al cincilea război parţial) şi încearcă să reformuleze posibilitatea transferului de personalitate între creator şi erou, până la transformarea eroului imaginat într-un erou real, independent ca forţă de acţiune şi raţionalitate.

Spre deosebire de modalitatea anonimată a „Apelului”, eroul are de această dată un nume – Ricardo Venturia – deşi comportamentul (dialogul, relaţiile, intriga), fără să-l dezumanizeze, îl împing treptat spre simbol. În prima parte a tripticului, Ricardo Venturia întreprinde o călătorie în Ţinutul Fierbinte al Oglinzilor, pentru a-şi descoperi – dintr-o infinitate de reflectări comparate – imaginea reală. Aventura începe însă din clipa în care Venturia – partea a doua a lecturii – are evidenţa că Ţinutul Fierbinte ar fi de fapt un lagăr de exterminare lentă, fără violenţe demascabile. Departe de a înţelege mecanismul neîntreruptelor deformări care-l îndepărtează de imaginea sa reală, Venturia dobândeşte prin deziluzionări repetate – partea a treia a povestirii – imaginea nedeformată a adevăratului său inamic. Mai mult chiar: Ricardo Venturia pare decis să dezvăluie umanităţii imaginea acestui antierou, inamic al reflectării obiective, dar în ultima clipă răstoarnă el însuşi oglinda în care tocmai îl descoperise.

Inamicul rămâne din nou doar sugerat, simbol al iluzionărilor şi al duplicităţii, îndeajuns de neinspirat denumit „Duplicom”. (Nisipul mişcător în care se cufundă treptat Venturia se dovedeşte a fi tot mai evidentă inutilitate a căutării.)

„Bătrânul”, a cărui figură ştearsă o sesizasem cu prilejui primei lecuiri, era şi de această dată în sală. În timpul audierii l-am surprins în permanenţă atent, aş spune angajat în derularea imaginarei benzi a ficţiunii. Dar interesul, participarea, s-a stins de îndată ce nevăzuta voce a lectorului – prefigurând sfârşitul povestirii – ne încredinţă că Ricardo Venturia s-ar mai afla şi astăzi în Ţinutul Fierbinte al Oglinzilor, fără speranţa de a mai putea reveni.

Un moment m-am simţit tentat să-i întreb pe cei din jurul meu dacă au încercat şi ei sentimentul că-şi asculta propria voce. Dar cine ar fi fost dispus să admită că a devenit „port-parleur-ul” unor halucinări şi sugestionări colective? Cel mult „Batrânul”… Dar „Bătrânul” plecase sau dispăruse, poate, în însăşi clipa în care luciditatea criminalistului începuse să interogheze ficţiunea.

Februarie A.W.X.-63

S-au citit două noi povestiri. Eroul lor – acelaşi Ricardo Venturia – a dobândit un profil tot mai cert.

Utilizarea consecventă în relatare a persoanei întâi îi sugerează de altfel tânărului editor Cerbiani o identificare a autorului cu propriul său erou. Se întâmpla de fapt, în sens invers, ceea ce Ricardo demonstrase în „Ţinutul Fierbinte”. Eroul acreditează pe autor până la a conferi autorului o independenţă totală.

Cerbiani anunţă publicarea tuturor povestirilor într-un volum de ficţiuni, sub semnătura – nimeni nu protestează! – a marelui Ricardo Venturia.

Pe faţa „Bătrânului” – continui să-l consider singura cale de descifrare a enigmei – am sesizat, sau am vrut să sesizez, nu voi şti niciodată… un zâmbet.

Decembrie A. W.X.- 64

Critici de circumstanţă publică tot mai frecvent studii şi exegeze despre marele autor de ficţiuni, Ricardo Venturia, „născut în primii ani ai etapei care a urmat celui de-al cincilea război parţial”. Cerbiani, devenit un mare editor, este somat tot mai frecvent să răspundă: „Unde se afla celebrul nostru confrate? Unde s-a exilat? Şi care sunt lucrările pe care le mai are în vedere?”

Aş fi dispus să întrevăd o comedie (o farsă), dar Cerbiani mă anunţă că în ultima povestire, „Arginţii” (la a cărei audiere am lipsit), Ricardo

Venturia, devenit scriitor (ca şi în viaţa), se consacră unor opere umanitare. Celebru fiind – şi bogat – acelaşi Ricardo decide (în finalul povestirii) că drepturile care i-ar reveni pentru lucrările sale vor fi puse la dispoziţia celor loviţi de ororile ultimului război parţial.

Nu l-am întrebat pe tânărul Cerbiani care pot fi consecinţele unui astfel de testament literar. Dar dacă întâmplarea face ca supravieţuitorii ororilor să se fi organizat cândva sub un statut juridic, atunci nu peste mult, Ricardo Venturia avea să devină primul autor de ficţiuni sanctificat de propriii săi cititori. Ceea ce, criminalistic judecând (cel puţin în urmă cu ani), mi s-ar fi părut alarmant.

Decembrie A. W.*X.- 65*

Nu, refuz să văd în enigma „Ricardo* un calcul anticipat material şi o afacere oneroasă. Fenomenul mi se pare a fi înainte de toate o pledoarie pentru reabilitare morală prin raţionalitate şi printr-o neîntreruptă subliniere a conştiinţei de sine. (Nu văd nimic rău în faptul că un erou afectat de propriile sale infirmităţi se vrea în perspectiva un sprijin material şi moral al tuturor celor infirmi.) Urmărindu-i, cum am şi fost tentat, pe oneroşii stipendiaţi ai naivităţii şi ai geniului (în fond au existat şi vor exista întotdeauna!) nu

condamnăm decât duplicitatea elementară. O formă primitivă. Şi e puţin, atunci când Ricardo Venturia atacă însăşi ideea de duplicitate, de oportunism, de machiavelism structural.

Enigma hotărâtoare este aceea a fabulaţiei fără echivalent, a comunicării încă neexplicate şi a „Bătrânului”, care apare la fiecare lectură şi – de ce să nu subliniez această impresie stranie – nu trăieşte decât în timpul ei.

Martie A.W.X.- 71

În ultimii ani am frecventat mai rar sediul S.F. Dar lucrările lui Ricardo continuă să apară cu o ritmicitate care ar face cinste oricărui creator literar. Anonimatul său a încetat să surprindă – a devenit nota să distinctivă – iar modul de lansare al ficţiunilor, prin intermediul unei audieri colective, nu-i mai deranjează pe conducătorii S.F. decât în măsura în care lucrările lui Ricardo, neanunţate, refuză şi perturbă planificarea S.F., atât de meticuloasă. Ar mai fi, uneori – recunosc – şi ideile mai mult decât extravagante ale lui Ricardo Venturia. Dar cum să le opreşti?

Într-una din povestirile sale recente, Duplicom încearcă şi el să instaureze un control asupra ficţiunilor imaginate de veşnic febrilul Ricardo. Dar ideile se transmit într-atât de contagios şi

percutant, încât efortul imitativ al lui Duplicom se dovedeşte inutil. O dată imaginate, ficţiunile sale nu mai aveau nevoie de nici un editor, de nici o tipografie, de nici un post emitent. Ele pluteau, metaforic, „în aer” şi erau inhalate asemenea oxigenului (nu numai receptate, dar chiar şi retransmise, extinse şi recreate, de fiecare acceptor al acestor idei).

Povestirea intitulată „Vocea care străbate oriunde” îmi sugerează într-un fel şi mecanismul transmisiilor sonore la care, periodic, asistăm şi noi la sediul societăţii S.F. Cuvintele, ideile – în ansamblu ficţiunile – erau acolo, la îndemâna noastră, le încorporam în noi, de unde apoi şi senzaţia că „auzim” povestirile ca fiind rostite de propria noastră voce. Însuşite, de fapt, ne şi aparţineau...

Dar problema nu se simplifică prin această revelare a fenomenului „auditiv”. Admiţând că noi suntem într-adevăr acceptorii unor fabulaţii la care subscriem colectiv, cine le emite? Şi unde se află acest generator de idei, de emoţii şi de sublim?

Decembrie A. W. X. - *75*

Un critic a sesizat şi pe bună dreptate, că majoritatea povestirilor au ca loc de acţiune un lagăr de concentrare, într-una din povestiri,

bunăoară, un medic de stranie anvergură ştiinţifică – acelaşi Duplicom – încearcă să remodeleze voinţa unui mare creator, supunând-o unui câmp psihoneuronal. În felul acesta, creatorul – se păstrează evident simbolul lui Ricardo Venturia – fără să-şi reducă forţa de fabulaţie (şi inovare) ar deveni o simplă unealtă, un creier docil, un geniu aservit unui impuls volitiv exterior.

Să fi fost şi Ricardo Venturia (am în vedere autorul real) supravieţuitorul unui astfel de lagăr? Să-i fi rămas, după încercarea de remodelare, numai forţa de a emite din când în când idei? Să admitem de aici şi ipoteza că un astfel de creator există ca entitate reală numai în momentul creaţiei? Dar în restul timpului? O stare de catalepsie? De somnolenţă? De renunţare? Nu cumva „Bătrânul”…

Iulie A.W.X.- 81

Au trecut destul de mulţi ani… Nu îmi propun să-i număr. Am ajuns însă la ideea că Ricardo se va dezvălui treptat prin înseşi povestirile sale. Până atunci trebuie menţinut echilibrul, acest „statu quo” al raporturilor dintre noi şi el. Sau poate va trebui să aşteptăm momentul când Ricardo Venturia – eroul – va avea suficientă independenţă şi forţă pentru a-l învinge pe Duplicom. Fără

concursul meu. Dar această răbdare mă costă. Conducerea S.F., nemulţumită, propune an de an înlocuirea mea. Iar puţinul pe care l-am înţeles până azi, în mod cert, nu am dreptul să-l dezvălui… lui Duplicom. Nici pentru a mă salva.

Noiembrie A.W.X.- 84

Au apărut încă două volume de povestiri sub titlul comun „Geniu complementar”. Instalaţiile mele logistico-anchetative îmi confirmă ipoteza că Ricardo, remodelat neuropsihic – n-ar putea exista independent de geniul - său complementar. Evident, noi atacuri împotriva incapacităţii serviciului criminalistic, Sunt menţionat, nominal.

Ianuarie A.W.X.- 87

Astăzi am asistat prima oară la o „audiere” împreună cu noul meu robot anchetativ, S.H. „Aude” şi el povestirea, deşi îi scurtcircuitez orice contact auditiv cu exteriorul. Nu încape îndoială că există în însăşi sala S.F. un câmp neuronal emitent.

„Bătrânul”, sper să nu fi fost o impresie, l-a privit aproape uimit pe S.H. Dacă nu-i o simplă autoiluzionare, după aproape 27 de ani de aşteptări, privirea aceasta mă onorează mai mult decât ar fi putut să o facă conducerea S.F.

Martie A.W.X-90

O nouă povestire. Ricardo, care a ajuns să studieze „mecanismul” lui Duplicom, îi sesisează, în sfârşit, limitele. Mai exact, e pentru prima oară când înţelege că sistemul de impulsionare neuro-psihică inventat de Duplicom nu poate decât să declanşeze actul creator al subiectului aservit. Conţinutul în sine, invenţia, fabulaţia, genialitatea rămân mai departe, aşadar, apanajul adevăratului creator.

Octombrie A.W.X - 91

Am ascultat astăzi după-amiaza „Vendeta”, o povestire care, dacă am înţeles ceva din această prelungită anchetă, va fi ultima naraţiune a lui Ricardo Venturia. Avid de glorie, Duplicom impune lui Ricardo declanşarea unui nou ciclu creator. Ricardo nu poate rezista impulsului volitiv, dar conştient de drama sa, imaginează o stranic maşină „a remuşcărilor”, în stare să-l oblige pe Duplicom la o fulgerătoare recapitulare afectivă: de la simplul regret pentru cuvântul insuficient gândit până la chinuitoarea remuşcare pe care o încercăm în faţa ireparabilului. În ultima parte a ficţiunii – memoria lui S.H, mă ajută s-o retranscriu exact – ideea lui Ricardo se materializează.

„Reprobatorul la care Ricardo Venturia

lucrase zile şi săptămâni ajunsese, în sfârşit, în stare de funcţiune. O simplă închidere a circuitului de rememorare – şi Ricardo îl închise rapid – o cuplare a filtrului selectiv, cel care avea capacitatea să reţină din întregul flux memorial doar elementele care se autopolarizau pe «regret-remuşcare», şi omul aflat în faţa reprobatorului ar fi asistat la derularea celui mai tragic film ; al erorilor inadmisibile, nejustificate, absurde; al actelor generate de ură şi dispreţ faţă de cei din jur; al jignirilor care prin arborescenţă şi însumare devin arme ale crimei; a tot ceea ce, pentru a înfrânge în afară, înfrângem mai înainte în noi. Dar cel aflat în faţa ecranului este de astă dată Duplicom şi, pentru prima oară, veşnicul inamic al lui Ricardo Venturia devine conştient de toate crimele sale. Reprobatorul îi readuce în memorie toate vinovăţiile şi, sub impulsul lor, Duplicom începe să înţeleagă, să judece şi să se judece; incapabil să mai suporte, dispreţuindu-se, el pare tot mai tentat să încline spre renunţare. Ricardo Venturia amplifică senzaţia remuşcării până la paroxism: «Uită-te, Duplicom! Nu-ţi întoarce privirea! Chipul acesta neomenesc e al tău. Masca duplicităţii s-a destrămat... Priveşte-te!

Înţelege! Suferă! Mori!»

Smulgându-se din faţa ecranului, cu o faţă răvăşită de cele mai cumplite revelări, cu ochii injectaţi de sângele tuturor victimelor, Duplicom se îndreptă, ca pentru ispăşire, spre moarte.”

Octombrie A.W.X.- 91

(*Două ore după ultima notație)*

Sunt informat că într-un apartament dintr-un bloc periferic a fost găsit un oarecare Max Reinitz, care ar fi încetat din viaţă exact în momentul în care, ascultând „Vendeta”, noi cei prezenţi în sala S.F. luam act de moartea lui Duplicom. Faptul ar fi părut numai o coincidenţă bizară, dacă faţa celui decedat n-ar fi prezentat aceleaşi tumefieri şi injectări sangvine, ca şi cele existente, conform descrierii lui Ricardo, pe faţa lui Duplicom. Similitudinea celor două decese anunţă un prilej de nesfârşite supoziţii. Şi într-adevăr : de unde cunoştea Max Reinitz (în cazul unei sinucideri) sau ucigaşul lui (în cazul unei crime) povestirea lui Ricardo Venturia, atunci când povestirea nu fusese încă transmisă? Audierea în cerc închis a „Vendetei” nu ar fi putut să ajungă la urechile lui Reinitz (sau ale ucigaşului său) – pentru a crea amintitele similitudini – decât după un anume timp,

câteva zile sau ore, dar Reinitz murise exact în clipa în care murea Duplicom! Cunoscuse cineva „textul” povestirii înainte de a fi fost audiat? S.H. excludea ipoteza… Dar chiar şi admiţând-o, cine ar fi putut regla crima (sau sinuciderea) până la o identificare atât de perfectă cu desfăşurarea în timp a lecturii? Să admitem că Ricardo (sau cineva „în temă”) ar fi putut veni în apartamentul lui Reinitz? Dar şi această ipoteză se cere exclusă, deoarece Max Reinitz murise într-o cameră închisă pe dinăuntru, iar S.H. era în măsură să confirme fără drept de apel că în această cameră nu mai intrase nimeni de ani de zile. Iar tumefierile, injectările sangvine – care pledau pentru similitudine – ar fi implicat şi existenţa unui reprobator real. Or, reprobatorul lui Ricardo Venturia exista doar în ficţiunile sale, el nu fusese creat.

A.W.X.- 91

(*20 de ore după moartea lui Reinitz*)

Lovitură de teatru: consiliul Societăţii S.F. a ajuns la concluzia că Max Reinitz şi autorul ficţiunilor, Ricardo Venturia, ar fi una şi aceeaşi persoană. Drept care, decesul s-ar explica prin „autosugestie”.

Era absolut aberant… Dar în însuşi momentul

când aberaţia îşi propunea să se substituie evidenţei, se auzi o voce; o voce de om bătrân; vocea „Bătrânului” care timp de 30 de ani participase la şedinţele secţiei de literatură fantastică fără să fi vorbit niciodată. Şi „Batrânul” pentru prima oară, striga cât putu el de tare : CONTEST.

Cei prezenţi, care nu sesizaseră prezenţa „Bătrânului” timp de 30 de ani, care-l consideraseră doar un fel de „veteran” al secţiei S.F. sau o „mobilă” care intrase nu se ştie cum în decor, ar fi trecut cu uşurinţă peste acest emoţionant „contest”. Hotărât să-l explic – deşi străin oricăror manifestări oratorice – am urcat la tribună:

„Max Reinitz nu poate fi confundat cu Ricardo Venturia pentru zeci de motive. Primul şi cel mai important: alcătuirea sa neuronală, studiată de cei mai competenţi specialişti dovedeşte o inaderenţă totală faţa de orice gen de ficţiune. Max Reinitz nu era înzestrat cu particularităţile unui sistem cerebral direcţionat pe fabulaţie. Avea un creier instruit şi antrenat volitiv, îşi putea impune punctul său de vedere, ar fi putut fi un organizator excelent, dar nu un creator. Bio-psiho-radiografiile neuronale vă stau la dispoziţie şi nu îngăduie, după cum veţi vedea, nici un fel de răstălmăciri, chiar

dacă acelaşi Max Reinitz, preşedintele unei organizaţii fictive intitulată «Victimele celui de-al cincilea război parţial», a fost într-adevăr beneficiarul operei lui Ricardo Venturia.

Excluzând ipoteza identităţii celor doi, rămâne în suspensie problema morţii lui Reinitz: ce anume şi cine îl împinsese spre sinucidere?

Să revenim asupra ipotezei că Max Reinitz a putut urmări de la distanţă «ficţiunea»? În acest caz, ascultând textul lui Ricardo Venturia, Max Reinitz ar fi fost impresionat şi el, dar nu mai îngrozit decât noi ceilalţi care l-am urmărit simultan, chiar din această sală. Cumplitele tumefieri de pe obrazul său, injectările sangvine prezente în retină atesta, însă, mai curând, că victima a fost pusă realmente în situaţia de a-şi rememora crimele şi de a încerca, pentru prima oară, sentimentul îngrozitor al remuşcării. Max Reinitz s-ar identifica – tocmai pe temeiul similitudinii – nu cu Ricardo, ci cu oponentul său, Duplicom. Pornind de aici, singura ipoteză plauzibilă, cum demonstrează colegul meu S.H., ar fi că, «între cei doi, Ricardo şi Max Reinitz, funcţiona realmente un câmp psiho-neuronal telepatic şi că, în însuşi momentul lecturii, inversând sensul circuitului de comunicare, printr-un splendid efort uman, Ricardo Venturia l-a

obligat pe Max Reinitz să-şi rememoreze, într-adevăr, toate acuzele celor jigniţi, chinuiţi, ucişi de Duplicom, alias Max Reinitz». Cel mai perfect reprobator şi obiector de conştiinţă rămânând, o dată în plus, creierul omenesc. Din nefericire însă, o dată ucis Max Reinitz, - singurul om în stare să declanşeze impulsul volitiv al lui Ricardo Venturia – şirul ficţiunilor care ne-au hrănit timp de 50 de ani se va întrerupe şi el. «Vendeta» încheie în felul acesta un admirabil ciclu creator, a cărui ultimă manifestare a fost acel inegalabil „contest”.

A.W.X. - 91

Vineri, ora 6,30

Să fi încercat să demonstrez consiliului S.F. că „Bătrânul” – „veteranul” sau „mobila” – a fost timp de 30 de ani adevăratul creier emitent de ficţiuni enigmatice? Ca acest „bătrân” ar fi fost de fapt autorul – nerecunoscut – a tot ceea ce se atribuie astăzi, printr-o simplă identificare între autor şi erou, lui Ricardo Venturia?

Dar cum aş fi putut să demonstrez, fără să ucid miraculoasa forţă de atracţie pe care o reprezintă ficţiunea? Şi nu-i mai important, oare, să lăsam imaginaţiei noastre dreptul de a descifra cine a fost Duplicom şi temerea că, murind, s-ar fi născut poate altul? Nu-i mai hotărâtor pentru noi să ne

identificăm, pentru o zi sau o clipă, cu acel protestatar autor anonim, autor de ficţiuni?

O dată cu acel ultim „contest” – singurul care nu i-a fost impus dinafară - Ricardo Venturia (ca şi creatorul său anonim) îşi împlinise misiunea. Faptul că a murit, comparativ, mă interesează infinit mai puţin.

Şi poate că peste alţi 30 de ani sau 300, când scrierile atribuite azi lui Ricardo vor fi analizate din unghiul posterităţii, se va înţelege că, înainte de a fi un scriitor, omul care a hrănit ani la rând umanitatea cu ficţiunile sale a fost unul care a ştiut să aştepte şi să creeze în absenţa orgoliului şi în detenţia celei mai prelungite tăceri.

Nu, nu aş fi dispus să admit că această anchetă a însemnat pentru mine, aşa cum se afirmă, uneori, la consiliul S.F., cel mai mare eşec.

îndrăgostiţii din süe-anmar

„De la un moment dat, după 39 de îngrijorări, oamenii pe care i-am cunoscut mai demult şi ne-au fost cândva apropiaţi (ca şi iubirile de care ne-am dezis numai pentru a le schimba numele) ajung să se întrepătrundă[9] *până într-atât în amintirea noastră, încât putem vorbi despre ei, cu deplină justificare, ca despre un singur om şi o unică dragoste”.*

(„Premize” – anul I)

Avea un nume ciudat; – refractar ca sonoritate oricăror asocieri – interzis memorării. (Ulterior, S.H., utilizând cele patru consoane existente în numele ei, i-a spus Ravanala.)

Venise neanunţată – cred că o vedeam pentru prima oară – dar este tot atât de probabil (fie şi aberant!) că se *afla* în birou şi-i *intuisem* prezenţa, mult înainte de a fi avut o confirmare reală. S.H. prefera să admită că nevoia noastră de neprevăzut îi anticipase prezenţa… Dar mă îndoiesc! Îndelung

[9] Să se întrepătrundă, adică să-şi identifice trăsăturile, farmecul, tăcerea și chiar... îndepărtările ultime.

exersată, sensibilitatea profesionistului poate recepta disperarea şi nevoia de destăinuire, aşa cum un auz fin descoperă în aer vibraţiile care anticipează, în fracţiuni infinitesimale, cuvintele.

Fusese acolo, afirm, ca o stare de spirit (în orice caz!) şi aşteptase numai momentul când putea să se manifeste real. Scuzele ei – „nu trebuia să vin”, „nu eram aşteptată” – tributare convenţiei doar, nu însemnau nimic. Aşteptarea – această permanentă deschidere spre neprevăzut şi uimire – era profesia noastră. Ceea ce, indiscutabil, Ravanala ştia. Confesiunea ei, de altfel ne-au confirmat această primă impresie: pentru vizitatoarea noastră nu mai eram demult doi străini. Dar nu am acuzat-o… Poate unde şi trăiam sentimentul unui straniu, foarte straniu miraj.

*

— Biroul dumneavoastră de anchete – începu ea – este exact opusul celui de care aş fi avut eu nevoie. Specialitatea dumneavoastră – sau arta – poate nu formulez prea exact, începe o dată cu infracţiunea și vizează anormalitatea, abuzul – vizitatoarea păru să ezite – chiar dacă aveţi în vedere, prin condamnarea lor, un univers mai pur. Pe mine însă, infractorii nu m-au interesat niciodată… Nici când mi-au făcut rău, Şi trăiesc mai mult *dincolo* – ultimul cuvânt parvenise vag, ca

o şoaptă – în lumea pe care dumneavoastră nu o cunoaşteţi decât din implicaţii: a victimelor.

Actriţă excelentă, vizitatoarea – să-i spun Ravanala? anulă însă imediat tonul grav al ultimei afirmaţii.

— Dezinteresul dumneavoastră faţa de victime, dacă aş fi obiectivă, nici nu ar fi lipsit de unele justificări… Birouri de urmărire, acolo, în mica noastră lume, n-avem; registratura-i formală; existenţa puţin cam monocordă… Iar spre deosebire de infractorii dumneavoastră, care au amprente, fişe și cartoteci, victimele se afirmă cel mai adesea prin număr. Trăiesc anominal. Şi când dispare o victimă, noi ne agităm mult mai puţin decât dumneavoastră, la evadarea celui mai neînsemnat criminal. Iar despre regăsirea celui pierdut sau dispărut – nici nu poate fi vorba la noi… Apoi, parcă scuzându-se: Nu-i foarte amuzant?

Dar vizitatoarea, Ravanala, intui – mult înainte ca noi să fi schiţai cea mai mică rezervă – că pentru a ne câştiga încrederea, ar trebui să atace direct.

— Spuneţi-mi (de asta mă şi aflu aici), n-aţi vrea să mă însoţiţi, fie şi imaginar, în lumea noastră, a celor care suntem legaţi de infractori numai prin consecinţe? Sau, poate, neobişnuitul şi riscul solicitării vă sperie şi vă uimeşte prea mult?

Nu ne uimise însă nici numele ei, care nu semăna cu nimic (deşi S.H. reţinuse patru consoane) nici invitaţia de a o însoţi *undeva* sau *în ceva* despre care ar fi trebuit, poate, să mă întreb mai demult dacă există sau nu. Ceea ce ne uimise şi ne interzicea orice efort de înţelegere era însăşi identitatea (şi înfăţişarea) vizitatoarei: o femeie care ni se păruse a fi o regină, tânăra şi frumoasă, când îi intuisem prezenţa (mult înainte de a o fi văzut), care îmbătrânise de îndată ce a început să vorbească şi devenise de nerecunoscut... în clipa când ne-a cerut ajutorul.

Dar nu o îmbătrânise cumva neîncrederea noastră?

*

„Receptiv la ideea fantastă, omul modern nu mai condamnă azi, aprioric, ceea ce i se pare a fi... doar de neînţeles Şi mă consider modern! Admit extravaganţele, îmi plac ideile stranii... dar mă simt depăşit, ce ironie cumplită, de prima vizitatoare a cărei vârsta, niciodată aceeaşi, pare condiţionată de intensitatea unor rememorări pe care nu le înţeleg. Care mai e adevărul, S.H.? Şi cum să nu mă îngrozesc, sau să nu mă îndoiesc de intuiţia mea anchetativă, când înfăţişarea ei, la fel de fluctuantă, ne îngăduie să-i conferim brice

identităţi? [10] Să fi fost, aşa cum ne-a părut la început, o simplă călătoare prin lume? Reprezentanta unui birou de anchete rival? Îndrumătoarea spirituală a unui cult părăsit de enoriaşi? O mamă sincer îngrijorată de viitorul copiilor săi? O tragediană fără egal sau, poate, aşa cum ne-a lăsat ea însăşi să bănuim, mesagera acelei lumi atât de incredibilă nouă, a victimelor? De fapt, ce ştim într-adevăr, S.H. ?”

Invitându-ne s-o însoţim, Ravanala sau Ra (totdeauna am avut oroarea numelor lungi) îmbătrânise subit, ca la rememorarea unei cumplite lovituri afective. Dar lovitura aceasta, şocul pe care-l resimţise cândva şi apărea acum cu aceleaşi consecinţe, ne rămăsese în esenţa, ca fenomen, neclar.

Din declaraţiile ei atât de contradictorii, ca şi din fulgerătoarele ei transformări fizionomice, adevărul se desprindea greu, cu răsuciri, inconsecvenţe şi deseori numai din repetate negări.

Doi tineri, bunăoară – ca un leit-motiv al durerii – păreau s-o obsedeze. Şi, vorbind despre ei, întinerea. Dar imaginea aceloraşi doi adolescenţi se identifica, peste o singură clipă, cu imaginea

[10] Sunt vârstele subiective, de fapt - a îndrăznelii, a împăcării cu sine, a revoltei sau a bunului simţ-pe care ni le conferă intensitatea trăirilor. (T.C.)

unor copii dispăruţi fără urmă. Unde? Şi când? Calităţile lor – inteligenţa nativă, frumuseţea, voinţa – relatate cu un adevărat orgoliu matern, erau întregite însă de o performanţă ciudată; cei doi copii, spre deosebire de alţii, fuseseră crescuţi – ne spunea – în afara oricăror predestinări, eliberaţi de obositoarea conştiinţă a celor sortiţi să devină, la rândul lor, victime. Şi dintr-o dată, copiii păreau a fi mai curând doi discipoli; copiii unui straniu ideal, menit să desăvârşească o idee. Dar care? Şi cine era de fapt educatorul lor? Vorbind despre ei, vizitatoarea era, ca niciodată, frumoasă. Dar frumuseţea ei nu depăşea durata unei clipe; privirea se îndolia, ridurile începeau să-i brăzdeze obrazul…

Ca la o fotografie mişcată, imaginea celor doi tineri-discipoli-copii se pierdea în gri-uri şi devenea din ce în ce mai neclară. Tăcerea vizitatoarei, fără să ne sugereze un răspuns ne îndreptăţea în schimb să conturăm cele mai cumplite ipoteze. (Spaima din ochii ei justifica orice!) Dar luciditatea anchetatorului nu putea să înţeleagă de ce destinul alesese tocmai aceşti doi copii. De ce ei, sau *numai* ei, au devenit într-o zi victimele unei nefericite situaţii? Şi cum s-a produs acea inexplicabilă răsturnare de valori afective, acel accident, acea crimă sau… poate… iarăşi: *orice*?

— Nu ştiu ce a fost – ne spuse vizitatoarea. Nu cunosc nici ziua sau clipa pe care ar trebui s-o acuz şi, cu atât mai puţin, cine e cel vinovat. Amănuntele acestea ne pot interesa de altfel numai înaintea unei nenorociri, dacă o pot preveni. După… nu ne mai pot consola. Iar răzbunările nu îndreaptă nimic. De ce să descopăr atunci, neapărat, vinovaţi? Consecventă cu mine însămi, vreau doar să înţeleg „mecanismul”: cum şi de ce s-a întâmplat aşa… Şi aş mai vrea, însoţindu-mă imaginar *acolo* sau reconstituind totul *aici*, să-mi spuneţi adevărul: dacă mai sunt (şi unde), sau dacă dispariţia lor consemnează în realitate un deces.

Nu i-am răspuns. Ipotezele noastre, câte aveam, erau desprinse de argument, şi a merge mai departe implica, dacă nu o informare exactă, cel puţin obţinerea unui element, unul singur, care să fie cert. Ravanala înţelese, făcu efortul de a ne informa, dar inutil. Rememorările ei excludeau coerenţa şi nu aduceau nicicând certitudinea pe care şi-ar fi dorit-o, probabil, orice anchetator.

*

— Despre existenţa copiilor – ne spuse ea – ştiu îngrozitor de puţin. Trăiau departe de mine… Ştirile îmi parveneau indirect, uneori le ghiceam. Iar în momentul dispariţiei lor, tocmai se pregăteau să şi

intre în viaţă… Nu mai erau copii, decât cel mult pentru mine… Erau mari, sau îndeajuns de mari… Şi nu erau frate şi soră… Eu îi crescusem doar… Şi n-aş vreo, să mă înţelegeţi greşit… Nici nu trăiau împreună… Iar Süe-Astrid şi Anmar – pentru că aşa se numeau – nici nu se văzuseră vreodată între ei… Deşi în imaginaţia noastră, veţi spune, putem vedea orice. Poate şi dumneavoastră îi vedeţi într-un fel. Pentru orice eventualitate, însă eu v-am adus aceste două portrete; sper să vă spună mai mult… Dar să ştiţi că nu sunt fotografii, cum s-ar părea la prima vedere… Clişeele au fost impresionate nu de lumină, ci de imaginaţia mea… Deci eu *aşa* îi vedeam… Ei puteau fi foarte bine şi altfel… Credeţi că-i veţi găsi? Aţi mai găsit vreodată vreo victimă sau numai infractori?

*

Odată cu primirea portretelor, senzaţia de iluzoriu (mai exact: ireal) care mă copleşise până atunci se destrămă. Portretele erau o realitate care nu mai putea fi acuzată drept simplă halucinaţie. Aveau o greutate, o formă şi chiar din punct de vedere criminalistic, puteau fi considerate o probă, un document, un fapt indiscutabil. Süe-Astrid şi Anmar nu mai erau nici ei două ficţiuni, mai mult sau mai puţin acreditate de o confesiune echivocă şi, deseori, incoerentă. Anmar înceta să mai fie

copilul său chiar adolescentul pe care ni-l conturase un vag orgoliu matern; aflat în ceasul maturizării depline, plin de vigoare, sculptural, putea oricând să rivalizeze cu imaginea pe care literatură (şi aparenţele) au conferit-o chipului de cavaler justiţiar. Dar nu atât înfăţişarea sa, cât privirea, obsedată, arsă de întrebări şi nelinişti, îl scotea de sub semnul afectului şi îl atribuia unui ideal elaborat, matematic, şi răzbunării poate... Furiei însă, durerii şi pasiunii – şi tinereţii sale – Anmar ne părea interzis.

Süe-Astrid, de o feminitate puţin idilizată, părea fragilă ca dragostea însăşi şi, tot ca dragostea: enigmatică, stranie, febrilă, pătimaşă, interesată, meschină, nobilă şi sub fragilitatea ei aparentă, copleşitor de puternică. Nu. Nu era făcută pentru colocvii savante, deşi inteligenţa privirii i-ar fi îngăduit chiar şi acest rol dificil; nu-i ajungea însă timpul pentru a trăi. Şi dacă frumuseţea ei striga ceva privirii indiscrete, atunci acest ceva era doar: vreau să trăiesc intens, pentru mine, strict egoişt şi, din nou, să anulez egoismul prin dragoste.

De neînţeles cum o asemenea izbucnire şi forţă a naturii ar fi putut să dispară! Şi tot atât de neînţeles, cum puternicul şi lucidul Anmar ar fi putut fi înfrânt!

În mod indiscutabil, cei doi nu se văzuseră între

ei niciodată – şi nu pentru că ne-o declarase Ra – ci pentru că împreună fiind, dispariţia lor ar fi însemnat un nonsens, sau un seism din care omenirea (sau lumea lor, a victimelor) nu şi-ar mai fi revenit.

*

Criminalistic vorbind, pentru a-i descoperi, pe Astrid şi Anmar, trebuia să revedem toate dispariţiile care – prin similitudine – ar fi putut constitui pentru noi un reper. Dar care dispariţii? Din ce timp? Din care univers?

Vizitatoarea noastră ne obişnuise cu ideea mai mult decât ciudată a unei lumi, riguros distincte, a victimelor. Dar ştiam oară câtă fantezie, câtă metaforă şi cât inexplicabil se ascundeau în această nevoie de autoizolare, pentru a putea recrea în însăşi lumea noastră, o a doua lume – a lor? Şi câtă luciditate şi forţă de analiză ar fi fost necesare pentru a selecta din miile de victime ale tuturor timpurilor, pe cei care – înainte de a se fi retras în această lume tragică – ar fi semănat cu Astrid şi Anmar? Pentru că dispariţia lor nu aparţinea unui timp precizat, iar tinereţea celor doi dispăruţi nu excludea ipoteza că trăiseră sute sau poate mii de ani…

Ca şi vârstele ciudatei Ravanala, tinereţea lor ar fi putut să măsoare intensitatea unor mari trăiri

interioare şi nu o simplă existenţă în timp.

Memoria lui S.H., încărcată cu toate traumatismele lumii, şi forţa sa de selecţie, practic inegalabilă, era singura care ne mai putea ajuta. Cele mai diverse categorii de dispăruţi – căzuţi de mult în războaie, pierduţi pe câmpul iubirii, înecaţi, arşi pe rug, înmormântaţi de vii sau stinşi prin simpla renunţare la personalitate – şi însumând, câteva sute de milioane de cazuri au fost analizate atent. Privirile lor au fost comparate cu tot ceea ce ştiam despre felul de a privi al lui Anmar şi Astrid; dar – nici o similitudine şi nici un precedent! Trecurăm atunci să cercetăm registrele de naşteri. Şi din nou miliarde de nume se perindară fără să ne spună nimic, într-un târziu doar, în anul AWX-96 al unei epoci foarte apropiate de noi, era semnalată naşterea unui tânăr cu numele Anmar, în continentul Anmar – dispărut apoi din orice evidenţă – iar nouă ani mai târziu, deci în AWX-105, naşterea unei fete, chiar în insula Süe şi care, în memoria mamei sale care murise la naştere, fusese denumită Astrid. Să fi fost oare aceiaşi? Simplă coincidenţă de nume putea constitui temeiul suficient al unei atât de dificile identificări peste ani? Şi admiţând că ar fi fost vorba de aceiaşi, Anmar (din continentul Anmar) şi Astrid, cea din insula Süe - despărţiţi între ei de o barieră

de apă de mii de kilometri – ce legătura ar fi putut exista între cei doi (şi fiecare în parte) cu ciudata noastră vizitatoare, Ravanala?

*

Încerc să-mi *imaginez* un dialog foarte sincer cu R.V.N.L. (pentru mai multă rigoare utilizez doar iniţialele ei). Un dialog real ar fi putut să o sperie şi, pentru moment, îl evit.

O întreb deci (supoziţie): care ar fi putut fi destinul lui Anmar sau, şi mai simplu, ce ar fi putut deveni, acest tânăr deosebit de capabil, dacă am face abstracţie de dispariţia sa prematură?

R. V. N. L. ezită. (Câștigă timp? Vrea să anticipeze întrebarea a doua?) Îi sugerez o carieră cu un anumit profil (justiţiar – portretul lui ar acredita o astfel de înclinaţie – şi încerc să aflu dacă, în lumea prezumtivă a victimelor, ar fi fost sau nu necesar un arhetip de mare judecător.

R. V. N. L. îmi respinge ideea, ceea ce-mi îngăduie să supralicitez. Îi vorbesc de rolul (ipotetic) al unei astfel de personalităţi, de crearea unei adevărate instituţii menită să repună în discuție însăşi condiţia de victima, şi mă pomenesc involuntar lansat într-o diatribă patetică despre dreptul la apel al celor acuzaţi pe nedrept.

Fără introduceri (mai sunt încă în domeniul dialogului strict ipotetic) mi-o imaginez pe Süe-

Astrid ca pe o nouă zeiţă a iubirii (portretul ei excludea orice altă ipostază de viaţă) şi o întreb pe R. V. N. L. dacă existenţa unei astfel de dezlănţuiri afective nu ar fi fost contagioasă, final, chiar şi în lumea imaginară a victimelor?

Sentimentală, R. V. N. L. surâde, iar eu risc o peroraţie tot atât de naivă despre dreptul la dragoste al celor privaţi până azi de bucuria ei.

Refac dialogul cu R. V. N. L. - de data aceasta real – şi am surpriza unui răspuns neaşteptat de franc : este exact ceea ce îmi dorisem.

*

Semnele de întrebare nu au scăzut ca număr. Ştiu însă că au existat cândva doi copii, Süe-Astrid şi Anmar, şi mai ştiu ce ar fi putut deveni (ce erau chemaţi să devină) în afara momentului imprevizibil şi neelucidat al dispariției lor. Din nou însă : de ce tocmai aceşti doi? Erau mai înzestraţi decât alţii? Iar în acest caz, nu aş fi obligat să admir şi ideea unei uriaşe selecţii genetice? Pentru a deveni marii obiectori de conştiinţă[11] în stare să acrediteze reabilitarea prin dragoste şi justiţie în prezumtiva lume a victimelor, nu trebuia să admit şi existenţa unui mentor spiritual, a unui umanist, preocupat de evoluţia acestor doi copii? Noţiunea de „discipol”, lansată de Ravanala, capătă sens.

[11] Termenul l-a folosit Ravanala şi nu mi se pare impropriu.

Rolul ei, de asemenea, devine foarte probabil.

*

Mai mult ca oricând simt necesitatea stringentă a unui „model” - o situaţie ipotetică, logică – în stare să ne ducă prin delimitări succesive spre situaţia reală sau foarte probabilă. Deci mă întorc la Ravanala:

Îngăduie-mi să cred că în îndepărtata dumitale lume, care mă sperie prin însăşi denumirea ei, a existat cândva o vizionară, o femeie-poet sau doar o simplă femeie… Şi îngăduie-mi să mai cred că această femeie, în numele unui mare ideal de resurecţie etică, a predestinat conştient doi copii justiţiei şi iubirii. Nu! Nu vreau să discut nici logica şi nici arhitectura intenţiilor sale. Poate că, în lumea ei, acesta era într-adevăr singurul drum, sau drumul ei, ceea ce e totuna, dacă ea nu putea să conceapă un altul. Dar intenţiile acestei femei vizionare eşuează, probabil, chiar atunci când părea să fi ajuns în pragul realizării lor. Cei predestinaţi iubirii şi justiţiei – să le spunem o clipă Anmar şi Astrid – dispar inexplicabil. Disperată, femeia cere chiar disperării sale ajutor. Îşi părăseşte căminul, oraşul, obişnuinţele şi neîncrederile şi vine să deconspire incredibila existenţă a unei alte lumi. Şi mai găseşte, să admitem şi asta, doi anchetatori gata să nu-i pună

întrebări... Dar pentru a o ajuta cu adevărat, înţelege-mă, Ra, ei au nevoie totuşi să construiască mai întâi modelul acelui mic univers în care au crescut Süe-Astrid şi Anmar. Şi momentul acesta nu mai poate fi amânat... Câteva mii de portrete intermediare, imaginate de S.H. în aceste ultime zile vor fi treptele scării care ne-ar putea duce spre palatele continent în care cei doi, Süe-Astrid şi Anmar, fără să știe unul de altul, au trăit... Cercetează, însă fiecare fotografie-portret... Privește-le foarte atent... O parte se vor dovedi ireale, altele prezumtive sau false... Alege dintre ele pe cele adevărate, treptele certe ale scării care ne poate duce spre Süe-Astrid şi Anmar... Şi atenuează petele de lumină şi umbră... Nimeni altcineva n-ar izbuti să o facă... Tu poţi s-o faci, pentru că eşti singura care, de la distanţă, vegheai. Le auzeai respiraţia... le citeai gândurile poate... Şi eşti singura care ai intuit, într-o bună zi, dispariţia lor. Vârstele tale, indicatoare ale rememorării, și înfăţişarea ta, corespunzând gândului, ne vor ajuta să pătrundem astfel, acolo unde nici tu, până azi, nu ai fost.

*

Nu avea nume (sau poate îl uitase) şi chiar dacă ar fi avut (sau şi-ar fi amintit că într-o vreme îl chemase Anmar), tot n-ar fi avut cine să-l strige.

Era singur, absolut singur, deşi palatul în care trăia – şi de care se plictisise teribil – avea câteva sute de încăperi... Iar fiecare încăpere era în felul ei un oraş, fiecare aripă a clădirii – o ţara, etajele – un fel de continente, unele peste altele, cu tot felul de scări interioare, iar totul la un loc semăna cu o lume şi era de fapt lumea lui. Mecanisme ciudate îi aduceau mâncarea, cărţile, hainele... Totul avea un ritual şi o desfăşurare precisă pe care puteai să o schimbi, dar rămânea la fel de precisă şi în egală măsură un ritual. Un robot îl învăţase cândva să citească, să scrie, unde este Nordul şi Sudul şi anotimpurile şi ciclurile mai importante ale vieţii... Dar robotul îşi terminase programul şi amuţise... Un alt robot îi vorbise atunci despre oameni, animale şi cărţi şi unele lucruri erau de-a dreptul ciudate... Iar acum un nou robot, mult mai pregătit decât ceilalţi, îl învăţa ce-i dreptatea şi cum se face dreptate şi-i dădea o mulţime de teme pentru a doua zi... Ceea ce, pentru prima oară, se dovedise îndeajuns de amuzant, pentru că el trebuia să descopere singur cine e vinovatul – iar în unele teme erau chiar mai mulţi vinovaţi – şi după ce îi judeca şi îşi anunţa lui însuşi sentinţa, trebuia să-i închidă... Dar nu avea închisori şi nici n-ar fi avut nevoie de ele, pentru că vinovaţii erau aceiaşi în absolut toate temele, şi dacă i-ar fi închis... nu le-

ar mai fi putut rezolva.

Uneori, după plecarea roboţilor, se pomenea punându-şi cu voce tare cele mai ciudate întrebări şi o voce asemănătoare cu a lui îi răspundea, atunci când se pricepea să răspundă, sau se scuza numai, când nu ştia… Şi lui nu i-a fost prea greu să înţeleagă că nu era vorba numai de o asemănare, ci era într-adevăr vocea lui… Şi ce se mai gândi într-o zi că palatul acesta imens ar trebui să aibă pe undeva un paznic, dar tot el îşi răspunse, cu voce tare, fireşte, că a fi singur într-un imens palat este cu siguranţă o pedeapsă şi că, spre deosebire de închisorile mici, din care s-ar fi putut uneori evada, într-un palat uriaş evadarea devenea practic o imposibilitate. Ai fi putut să treci dintr-o încăpere în alta, să-i vizitezi oraşele, să urci într-un continent superior, dar niciodată să ajungi în ultima încăpere, ultima fiind din nou cea din care ai pornit. Deci n-avea rost să mai caute paznicul. Din însăşi clipa în care acceptase ideea că oricum nu va mai putea evada, paznicul lui devenise un nonsens, poate chiar şi murise, şi el devenise de fapt propriul său păzitor.

Se mai gândise într-o zi că ar trebui să cerceteze atent toate oraşele şi continentele micului său palat în speranţa că ar mai putea să-i găsească în viaţă pe unul sau altul dintre constructorii săi: un

arhitect, un inginer, un zugrav... Dar obişnuindu-se treptat cu ideea că palatul său este definitiv terminat şi perfect, Anmar îi îndepărtase el însuşi şi pe arhitect, şi pe inginer, şi pe zugrav... Aceştia, nefăcând nimic multă vreme, de bună seamă muriseră. Iar Anmar, care învăţase să judece, se întreba cine e vinovatul de toate aceste morţi premature, dacă nu el, Anmar?

Apoi încercă să-l găsească pe marele profesor, cel care programase robotul... Dar el preluase de la acest profesor, prin intermediul roboţilor, tot ce s-ar fi putut învăţa de la ei... Or, conştient că rolul său fusese încheiat, profesorul probabil murise... Chemă atunci cu disperare poetul, muzicianul, actorul... Ca să se distreze, să uite... Dar nechemaţi niciodată, plecaseră şi ei, sau nu mai aveau putere să scrie şi nici căldură să chite, şi nici curaj să mai inventeze ceva... Şi muriseră, poate...

Disperat, Anmar chemă judecătorul. Dar chiar în clipa în care-l chemase, îşi aminti că în afara robotului care-l învăţase să judece, singurul cunoscător al legilor mai era el însuşi, Anmar. Fireşte, el se ştia vinovat... Fără premeditări criminale e drept - dacă uşurinţa şi naivitatea nu premeditează cumva mai mult decât fărădelegea... Dar judecându-se, Anmar avu revelaţia că, părăsit de poeţi şi constructori, de paznici şi de marii

savanţi, el era totodată şi victimă tuturor crimelor sale…

În numele dreptăţii se condamnă, dar nu era nici un bătrân ca să-l plângă, nici un tânăr care să-l apere, nici un călău care să-l execute… Dacă nu cumva bătrânul, tânărul şi călăul se întâlneau încă o dată în el. Voi o clipă să-şi cheme iubita, sau mama, sau sora, dar preocupat numai de judecarea faptelor sale, nu observase că trecuseră sute de ani şi ele nu mai erau.

Anmar simţi nevoia să urle, dar buzele sale nu reuşiră decât să şoptească „ajutor”… Abia pe urmă şoapta crescu în intensitate până deveni urlet, cutremur, explozie, iar Anmar avu pentru prima oară senzaţia că peretele imens care-l înconjura prinde să se desfacă.

*

În celălalt capăt al lumii se lumină de zi… Astrid se trezise ca de obicei foarte de dimineaţă şi o cameristă-robot tocmai o ajută să se îmbrace, o alta – să-şi aranjeze părul, şi pentru ca aşa fusese programată de constructorul ei, o a treia cameristă-robot proclamă că Astrid devenise mult mai frumoasă decât fusese până atunci. Dar Astrid ştia de mult şi ştia foarte exact adevărul. Frumuseţea ei, ca şi a palatului în care de ani şi ani de zile trăia, era o frumuseţe inutilă şi rece. O

frumuseţe care nu vorbea nimănui şi Astrid, într-adevăr, nu descoperise în jurul ei, neprogramate dinainte, nici o dorinţă, nici o curiozitate, nici măcar un surâs. Mecanisme ciudate îi aduceau flori de la adoratori care existau ipotetic. Alte mecanisme imitau, într-o desăvârşire totală, cântecul privighetorii, şi o bătrână profesoară-robot încerca s-o înveţe tot ceea ce ştiuseră probabil gheişele trecutelor civilizaţii.

Dar ceea ce o întrista cei mai mult erau lecţiile de declamaţie poetică. Recita excelent, şi, ascultând-o, ai fi putut să crezi că şoaptele ei de iubire vin dinlăuntrul ei, dar ea le învăţase doar pe de rost... Şi nimeni nu întrevedea artificiul, prefăcătoria, minciuna. Încă o zi, încă un an, şi Astrid intuia că va veni momentul când va fi considerată un simbol al iubirii, fără ca nimeni să ştie că ea nu poate iubi.

...Singură, izolată, rătăcind la nesfârşit printr-un palat labirint, Astrid căuta în dimineaţa aceea un astrolog, o ghicitoare sau o profesoară de vis... Dar nu erau de găsit. Şi o bătrână-robot îi şopti că astrologul şi ghicitoarea şi profesoara de vis trebuie căutate tot în iubire... Astrid se privi în oglindă şi trebui să admită că arta cosmeticienei-robot era desăvârşită. Peste zece, douăzeci sau o sută de ani va arăta cu siguranţă la fel, tot atât de

frumoasă. Dar cine-i va spune vreodată, cutremurat de emoţia mărturisirii: Astrid, eşti tare frumoasă! Cine, unde şi când o va chema spre el, învăţând-o cum se opreşte pentru totdeauna o clipă? Şi cine-i va şopti: te iubesc...

Bătrânele profesoare-robot o chemară la lecţia de pian, de înot, de plâns, de râs, de îmbrăcat, de visat, de conversaţie şi, mai ales, de seducţie.

Obosită, Astrid şopti încet, ca pentru sine: „Nu mai pot ! Ajutoor! ” – şi şoapta crescu neîntrerupt, până deveni urlet, cutremur, explozie, şi peretele imens al palatului care o înconjura prinse să se desfacă.

*

Microuniversul imaginat de S.H. era cu siguranţă departe de contextul real în care trăiseră ani la rând, izolaţi, Süe-Astrid şi Anmar. Nimic n-ar fi putut să-l confirme – poate cel mult descoperirea în timp a ruinelor celor două palate – după cum nimeni nu l-ar fi putut infirma. Dar „modelul” – situaţia imaginată de noi – nici nu-şi propunea să se substituie situaţiei reale, ci să ne conducă doar, prin similitudine şi reducere la absurd, la o concluzie exactă. Iar acest lucru devenise posibil din însăşi clipa în care zidurile celor două palate se prăbuşeau sub vibraţia acelui simultan: „Ajutor! ”

Süe-Astrid şi Anmar, după prelungita lor izolare

în ficţiune, erau chemaţi să trăiască din nou într-un context real. Fireşte, regăsirea – sau întâlnirea lor – sentimental judecând, ar fi putut să-i tonifice. Un *happy-end* este totdeauna bine primit… Dar Anmar era prea încărcat de vinovăţiile crimelor pe care le imaginase în timpul izolării sale de lume, iar Süe-Astrid iubise iluzoriu (şi *se* iubise) prea mult pentru a mai putea iubi, în sfârşit… întâlnindu-se, ei nu puteau avea decât revelaţia deznodământului tragic: ceea ce pentru ei, obişnuiţi să se închidă între zidurile propriilor ipoteze ca într-un turn real, putea să capete şi sensul unui sfârşit imediat. Întâlnirea dintre Süe-Astrid şi Anmar s-ar fi confundat în acest caz şi cu dispariţia lor.Modelul însă – veritabil calcul logistic – îngăduie din fericire şi o a doua variantă: Zidurile celor două închisori se prăbuşesc, iar ei doi – Süe-Astrid şi Anmar – scăpaţi o clipă din constrângerea propriilor vinovăţii şi iubiri iluzorii, încearcă pentru prima oară tentaţia liberării. Şi evadează, fug, se desprind din nesfârşita lor solitudine; şi se regăsesc într-un târziu, obosiţi – dar încă foarte copii – pe una din nenumăratele insule Süe din continentul Anmar. Nu-şi amintesc de trecut, nu-şi regretă viitorul ratat, iar când trec vapoarele mari prin apropierea lor, se ascund, prelungind cu înţelegere clipa… Dar poate că tocmai aceasta era

dragostea, sau dragostea lor; ceea ce e totuna, pentru că dragostea are întotdeauna un nume, ca şi îndrăgostiţii.

*

Pe faţa ciudatei vizitatoare reapăruse speranţa şi dacă cineva ar fi putut s-o conducă spre Süe-Anmar, ea ar fi făcut cumplită greşeală de a porni spre cei care înainte de a fi dispărut, au fost discipolii ei. Dar ar fi fost absurd, stimată Ravanala!

Nu i-ai pedepsit îndeajuns, dorindu-le, ani la rând, numai binele? Nu i-ai alungat şi închis prea mult timp în propria lor singurătate, sperând să faci din ei, dar împotriva lor, doi asceţi? Şi la ce bun să existe un profet al justiţiei şi o zeiţă a iubirii absolute, pentru cei care nu sunt ei înşişi apţi să iubească sau să se apere singuri, pentru a nu fi înfrânţi? Ravanala, înţelege-mă bine, eşti o vizionară a iluziilor, care sunt puţin prea frumoase ca să mai putem crede în ele…

Dar Ravanala dispăruse. Scaunul din faţa biroului meu era puţin deplasat, ca şi cum cineva tocmai îl împinsese într-o parte. Uşa biroului rămăsese întredeschisă şi ea… Dar eu n-am schiţat nici un gest s-o opresc, pentru că îi intuisem plecarea şi dispariţia (fie şi aberant!) când încă o vedeam. S.H. e de părere că nevoia noastră de luciditate ar fi

gonit-o o clipă mai devreme... Dar mă îndoiesc. Cred mai curând că i-am intuit dispariţia, aşa cum intuim uneori sfârşitul unui cântec, mult înainte ca ecoul lui să se fi stins pe de-a-ntregul.

Şi ar mai fi o ipoteză pe care mi-a propus-o unul din superiorii mei de la Serviciul Criminalistic Central.

— Vizitatoarea dumitale – îmi spunea el – este o simplă ipoteză frumoasă şi un exerciţiu util, dacă nu cumva, se înţelege, ai inventat-o din plictis, ceea ce m-ar întrista şi ar releva totodată că plictisul poate fi şi un generator de frumos...

Nu i-am răspuns... Pentru că mi se părea aberant să negi o realitate de ordinul evidenţei... şi pentru că am în faţa mea, totodată, două portrete splendide, două fotografii imense, în culori, şi putem inventa orice ne-ar trece prin minte, dar nu şi probele concrete ale invenţiei noastre.

Ceea ce mă nelinişteşte însă e altceva : cei doi copii, născuţi unul în anul AWX-96, celălalt nouă ani mai târziu, în AWX-105, nu puteau fi totuşi Süe-Astrid şi Anmar ai enigmaticei R.V.N.L. Investigaţiile noastre au demonstrat ulterior că cei doi copii au murit foarte de timpuriu şi mai există şi azi, chiar în Süe-Anmar, două morminte considerate a fi neîndoielnic ale lor.

Ar mai fi ceva: cele două fotografii-portret, făcute

în tehnica obişnuită de acum câteva sute de ani, cunosc o degradare neîntreruptă. Poate din cauza asta, Astrid seamănă din zi în zi tot mai mult cu – şi uneori chiar îmi pare a fi însăşi Ravanala. Cu cel de-al doilea portret se întâmpla un proces similar… Se degradează şi el, iar S.H. e gata să afirme – iar mie-mi vine greu să contest – că, o dată cu trecerea anilor, încep și eu să capăt unele asemănări cu Anmar. Sau invers… Da, mi se pare foarte ciudat.

improbabilul Quasifer

Livingstone...

Până acum câteva clipe aş fi fost gata să jur că memoria mea, sistematic vidată, n-a mai păstrat nici un nume, nici o adresă precisă, nici un reper coerent. Şi, dintr-o dată, din întunericul acestei nopţi a uitării a izbucnit – de fapt a explodat – „Livingstone”. „Livingstone-11”. Un „11” care mă obsedează demult… Asta-i foarte ciudat! Şi am o bănuială... mă doare, însă, aici, chiar în mijlocul capului – mă strânge ca într-un cleşte - şi abia mă stăpânesc să nu strig: „Livingstooone!, cu un prelungit până la limita respiraţiei, de parcă aş striga „ajutooor! ”

…Pe urmă însă am văzut cât se poate de bine cum se deschide deasupra mea fereastră – un fel de *oberlicht* (încă din copilărie era s-o termin prost din cauza unui *oberlicht*) şi cineva a spus: „Să te ia dracu, cu Livingstone, ora de strigat s-a sfârşit !”

*

De ce totuşi Livingstone?

Nu, n-aş fi vrut să-mi amintesc *tocmai acum* de Livingstone! Dar trebuia, asta e mizerabil… Pentru ca ultima oară, când a murit Maltez (deci încă un nume, Maltez!) ne-am întâlnit cu toţii la

Livingstone…

Maltez nu mai era, numai 11 jerbe în jur, rămăsesem doar 11… Şi administratorul «Eternităţii» – pentru că aşa se numea locul acela de veci (dacă se numea în vreun fel) ne-a oferit fiecăruia dintre noi câte un prospect – un mic ferpar unde trebuia completat, cât mai citeţ, numele – şi ne-a asigurat de o reducere de 50%, dacă ne rezervăm toţi 11, la un loc, o alee.

Mai spunea că-i un cimitir apreciat: vara e îndeajuns de răcoare, iarna nu-i frig, iar femeile care îngrijesc de morminte au recomandări excelente. Apoi ne-a cerut numele. Noi i le-am spus… Dar la adunare n-au ieşit decât 10… Unul lipsea! Asta era problema…

Şi dintr-o dată – chiar acum câteva clipe! - am avut revelaţia că numele acesta, de care aveam neapărata nevoie, *îl văd*, îl ştiu din nou, şi-l pot rosti… Adică după foarte mult timp!

Salvează-mă, domnule Teo Celan!

*

M-am prefăcut că dorm. N-aş fi dorit să se afle că am vorbit cu un om *din afară*, sau că aş putea vorbi… Şi n-aş fi vrut să înţeleagă cineva, mai ales, cum am ajuns totuşi să redescopăr un nume – un nume care există real, un nume din afară – după ce ei m-au vidat de orice nume propriu.

…Mi-au lăsat însă memoria vizuală! Cumplită imprudenţă! Deşi, la rafinamentul lor, poate că mi-au lăsat-o înadins… Dar să nu mă alarmez inutil. Vreau să cred, totuşi, că a fost norocul meu. Şi o întâmplare fericită că, în ziua ceea, la Livingstone, m-am uitat foarte atent la jerbe şi numele lui Maltez mi s-a întipărit vizual… Sau că am întors capul spre dumneata, domnule Teo Celan, chiar în clipa când administratorul a vrut să noteze şi cel de-al 11-lea nume… Ţi-am observat mişcarea buzelor! Acesta a fost tot „mecanismul”… Mă simt însă epuizat.

De fapt este şi o zăpuşeală cumplită, ca în vara aceea, dinaintea plecării, când te-am vizitat la serviciul de anchete, care avea probabil un nume (nu-l mai reţin acum), iar eu urma să plec pe acelaşi traseu pe care dispăruse Maltez.

— Nimic suspect – mi-ai spus (vorbeam de înmormântare) – în afară de faptul că fetele care îngrijesc de morminte, la Livingstone, sunt într-adevăr inadmisibil de tinere…

Dar eu încă nu le văzusem *atunci!* Nici dumneata! Abia mult mai târziu, domnule Teo Celan! Asta nu înţeleg…

*

Ieri seară mi-au făcut o injecţie (*cred* că mi-au făcut o injecție) şi m-am liniştit într-un fel… Ei

susţin că aş fi foarte bolnav. Au inventat un diagnostic: *phantasia arborescentis crimae*. Dar în latină, parcă aşa ştiam eu, se spune *crimen-criminis* sau *scelus-sceleris*… E fantastic câte prostii de care n-am nevoie mi se învârtesc prin cap… Mă cenzurez, însă… Vreau să spun că-mi impun să renunţ la orice divagaţii în favoarea problemelor reale. Aşadar: de ce se consideră acum că „fantazez”? De unde până unde un om ancorat în platitudini îngrozitor de exacte, fie şi fără voia lui, a devenit subit un fantast şi încă unul arborescent? De ce senzaţia asta de teamă (care mă copleşeşte) e asociată crimei şi nu căldurii?… Sau spaimei (nesiguranţei) în care mă obligă să trăiesc? Sunt evident demenţi! Urcă temperatura, amintindu-mi tot ei, asociativ, că la Livingstone, nu-i aşa, ar fi fost mai răcoare… Plus fetele acelea, inadmisibil de tinere, care îngrijeau de morminte…De asta înnebunesc! Pentru că totul e pe dos… Şi aud paşi apropiindu-se! E supraveghetorul de noapte… Dacă mi-a urmărit gândurile, o să mă lovească din nou! Ei vor să nu mai gândesc (spun că-i pentru binele meu!). Dar trebuie să gândesc, e *singurul* mod de a mă împotrivi… de a rezista… Şi nici măcar!

La naiba cuvintele mari !

Este singurul mod de a-mi aminti… Dar ce să-mi

amintesc mai întâi? Noaptea când s-a întors Maltez şi nu mai era bietul de el decât un creier vidat? Sau de telegrama prin care mi se anunţa înhumarea lui?... O telegramă semnată – văd foarte clar, dar foarte clar! — „Laura”...

Deci încă un nume, Laura... Deşi e îndeajuns de stupid, nu-i aşa, să cunoşti în viaţa ta trei femei şi să le cheme pe toate trei Laura!

*

Supraveghetorul nu m-a bătut, a râs ; râde şi acum, cred că râde tot timpul... Dar s-ar putea să mă înşel, pentru că râsul lui nu răzbate propriu-zis în afară, nu răzbate în trăsăturile feţei sau în sunete. Îl poţi ghici doar... Adică eu îl pot acuza că a râs, iar dacă el nu protestează în mod convingător, într-un anume timp... Numai că noţiunea timpului – obişnuinţa de a trăi în timp – mi-am pierdut-o cu totul! Adică n-am, nu mai am nici un fel de criterii! Clepsidra pe care o ţin în faţa mea, mai mult din obişnuinţă, e corelată strict la sistemul meu biologic. Se opreşte când dorm, „înnebuneşte” când gândesc prea intens... Tâmpenii! N-am mai văzut cerul şi soarele de o veşnicie (şi din moment ce nu mai ştiu de când le-am văzut ultima oară, chiar aşa e, poate nici nu mai există); şi aş urla, cred, dacă urletele mele ar putea fi undeva auzite. Dar cine să le audă pe

această „calamitate” a tăcerii, în care nimeni nu aude pe nimeni, iar vibraţiile peste o anumită frecvenţă, amplitudine sau intensitate sonoră (cum ar fi urletele) se sting înainte chiar de a fi fost emise. Să mă prefac cel mult că trag aer în piept, să-l expulzez brusc... Ca la antrenamentele de zbor „pe loc” de la simulatorul galactic... Când eu decolam de pe sferă verde pe care scria cu litere uriaşe, parcă le văd şi acum: „Alfa Horum”... și înaintam apoi treizeci de ani lumină (dar în simulator maximum treizeci de zile) – spre sfera violetă purtând vizibil însemnul planetei, ”Beta-Zampex”. Şi asta fără să mă mişc de pe loc!

...Deci eu am înaintat s-ar părea de la „Alfa Horum” spre „Beta Zampex” treizeci de ani lumină, după care am fost deviat, sau altceva în genul ăsta, şi nu mai ştiu... Nici să urlu măcar!

Livingstooone!

Lauraaa! Lauraaa! Lauraaa!

Cred că sunt disperat, domnule Teo Celan!

*

Îngrijitorul mi-aduce hrană de oricâte ori mi-e foame (numai atunci însă şi fără ca să-i cer eu). Dar îngrijitorul, asta mă enervează teribil, seamănă într-atâta cu mine, încât uneori îl bănui a fi *reflectarea* mea, răsturnată, într-o oglindă!

Orice aş zice, repetă (sau întredeschide doar

buzele ca pentru a repeta). Orice aş face, copiază… (gesturi, grimase, mişcări). Iar dacă eu ridic mâna ca să-l lovesc, o ridică şi el! Numai că eu ridic dreapta, să zic, în timp ce el, după principiul reflectării în oglindă, ridică mâna stângă… Dar există totuşi real, pentru că mă hrăneşte!

Cel mai mult, însă, mă deranjează privirea lui insistentă. Parcă ar voi să vadă ce se întâmpla *în mine*. Mi se face şi frica… Cred că-i nebun!

Dacă mă întorc cu spatele spre el, fireşte, nu-l mai văd, dar nu pot să zic niciodată dacă a plecat sau nu. De obicei, însă, pleacă sau adorm eu. Adorm din cauza albului, este prea mult alb… Dar nu un alb de spital! Un gri de închisoare, drapat, înşelător din cauza fundăturilor negre… Pentru că e o închisoare, totuşi! Chiar dacă pare îmbrăcată în alb…

Şi sunt închis! Mă simt că într-un vehicul în care călătoresc de foarte multă vreme, izolat şi împotriva voinţei mele. Este ceea ce mă *apasă*! Vreau să spun că într-adevăr mă apasă… Dumneata, pur şi simplu, nu ştii cât de tare mă apasă, domnule Teo Celan! Nici Werther, profesorul, care a publicat cartea aceea despre „depresiunea psihomemorială”… Cu o copertă neagră, tipărită cu bronz… Şi mi s-a părut foarte

curios că numele i se repetă de două ori, adică Werther-Werther... De fapt erau doi fraţi, dar numai cel de-al doilea a fost la Livingstone...

Ciudat, foarte ciudat cum am ajuns să-mi amintesc tocmai acum despre Werther...

*

Ca să nu pot evada m-au *integrat* încăperii (rezervei în care sunt deţinut). În felul acesta nu mai au nevoie de gratii şi nici măcar de o uşă cu o închizătoare specială. Nu, nu mai au nevoie... Pentru că eu mă mişc odată cu toată încăperea – o dată cu mobilierul, cu paznicul, cu toată ambianţa – aşa că pot să străbat kilometri (sunt liber), dar distanţa care mă desparte de orice punct exterior la care aş vrea să ajung este mereu aceeaşi. E şi ingenios într-un fel... (Mai ales ideea cu „oberlicht"-ul care-mi rămâne mereu deasupra capului, ca şi în copilărie... cred că v-am spus).

O dată însă n-am rezistat şi am cerut să vină paznicul şef: Vreau să mă uit afară, i-am spus! Vreau să stau la fereastră! Vreau să mă uit undeva, la ceva... Dar fereastra răspundea spre o încăpere întru totul la fel cu cea în care mă aflam eu, iar înăuntrul ei era un deţinut care se apropiase şi el de fereastră... Un deţinut de aceeaşi înălţime ca mine, cu aceeaşi înclinare a capului... Şi sunt convins că şi din faţă, dacă l-aş fi privit... Dar nu

puteam, pentru că aşa cum am spus, se apropiase şi el tocmai atunci de fereastră.

Am izbucnit în râs (sau în plâns), a râs şi paznicul şef (sau a plâns), aşa că am început să mă uit foarte atent la paznic (care era altul, totuşi, pentru că era mult mai bine îmbrăcat decât paznicul obişnuit, inferior). Fizionomic însă semăna şi dânsul cu mine… De când sunt aici, de altfel, n-am văzut nici o fizionomie care să nu se identifice întru totul, din punctul meu de vedere, cu imaginea mea despre mine. Poate că din punctul lui de vedere e invers… Adică eu sunt cel care semăn cu el. Ceea ce s-ar apropia într-un fel de afirmaţia lui Werther despre mimetismul reciproc, reflexiv, al organismelor vii… Ca-n sfera cu gri-alb, de la simulator, care avea înscrisă litera „Q”… Din Quasifer, exact!

…Dar am spus Quasifer… Poate că şi sunt în Quasifer! Aproape mă şi tem… Dacă am ajuns în Quasifer?

*

Azi noapte le-am vorbit despre mine. Doamne, cât am putut vorbi! Parcă aş fi fost în faţa unui tribunal care era chemat să mă condamne la moarte… (În subconştient, presupun, nutresc şi o asemenea spaimă). Dar nu mă apăram – şi nu le vorbeam despre mine – pentru a le câştiga

simpatia, sau cine ştie, respectul. În fond, argumentele mele puteau să suscite şi să configureze tot atâtea contra argumente. Norden a şi demonstrat mi se pare - deşi nu înţeleg *cum* de mi-am amintit tocmai în clipa aceea, şi în faţa lor, de Norden – că într-un alt sistem de referinţe valorice, tot ceea ce noi considerăm a fi cu evidenţă un merit, poate fi interpretat, la fel de judicios, drept o fărădelege. De unde şi reciproca... Se aude, însă, ceva! Parcă s-ar săpa într-un pământ foarte tare... Şi într-adevăr se sapă... Tot tribunalul sapă! Şi judecătorii, şi grefierul, şi statuia justiţiei!

Dar eu n-am terminat *încă* ! E dreptul meu! Lăsaţi-mă să vorbesc.

*

Nu, nu mă apăram! Nici mi eram convins că pledoaria ar putea să-mi fie utilă. Pur şi simplu vorbeam de parcă un stimulator memorial sau un drog psiho-exacerbant mă obliga să vorbesc despre persoana mea. Poate că aşa mi-am amintit şi de Norden... Din orgoliul de a fi fost, cel puţin în primii ani, inspiratorul şi cel mai apropiat prieten al lui Norden...

Sau poate că, aflând despre rememorările mele, supraveghetorii au vrut să precizeze (medical) până unde am ajuns! În cazul acesta, provocarea

lor a fost fără cusur. Mi-au amintit cu bună ştiinţă de Norden, m-au încântat cu primele mele revelări „alfahorice” iar eu, ca un prost, am turuit tot restul... Despre Maltez, care s-a întors vidat complet de memorie, dar înainte de asta fusese marele şi îndrăzneţul profesor Maltez... Şi despre ultracerebralul domn Sinigalia, care a avut ideea de a expedia, rând pe rând, nişte nebuni dincolo de Beta-Zampex! Dar eu pe Sinigalia nu l-am văzut decât de două ori: când a experimentat extragalaxorul său E-1 – tipul iniţial – (fără ca practic să-l fi putut vedea) şi în ziua înmormântării, la Livingstone... Cum de mi-am amintit însă, din senin, tocmai de Sinigalia? N-aş fi fost eu deştept dacă-i băgam un glonte în cap, încă din prima zi, decât să-i iau în serios nebunia? Şi de ce a trebuit să le vorbesc, mai ales, despre Laura? Dar trebuia! Dacă n-aş fi vorbit, ar fi crezut că-i sfidez... Şi n-aveam nici un chef să-i sfidez! Pentru că e uşor, domnule Teo Celan, să stai într-un fotoliu la treizeci de ani lumină distanţă, şi să fii demn şi înţelept ca nu mai ştiu cine... Aşa că asta e! Le-am vorbit despre Laura... Prostii după prostii! Că ar fi colaborat într-o vreme cu Werther; că avea ideile ei; că era o nebună... Şi nu era de fel! Altceva, însă... De ce mi-am. Amintit de ei tocmai în această ordine:

Norden,

Maltez,

Sinigalia,

Werther,

Laura?

…Poate pentru că am crezut în steaua şi geniul lui Norden mai mult decât am crezut vreodată în mine. Şi a dispărut! A preferat să nu se mai întoarcă din Quasifer (dacă a ajuns acolo). Nu! N-aş fi crezut (şi n-am să cred niciodată) că a dezertat. L-au închis şi pe el! Pot să jur! Iar de Maltez mi-am amintit… pentru că sunt un fricos! Tremur de frică, asta e, şi drama lui Maltez, a omului obligat să moară inconştient, vidat de sine însuşi, mi se pare a fi şi mai cumplită… Mă ia cu frig numai la gândul că ar putea să mi se întâmple la fel!… De Sinigalia, tot aşa, pentru că am văzut în el un infirm ros de boli (pe care nu le are), şi un om care a ajuns să se teamă de propriile sale idei. Pentru că-i cumplit să te temi şi să te dezici cu anticipaţie de tot ceea ce, făcut de tine, însuţi s-ar putea întoarce împotriva ta… Şi, prin aceeaşi asociaţie de idei mi-am amintit de Werther care, acum îmi dau seama, a muncit inutil… Totdeauna, inutil! Ce poate fi mai criminal decât să munceşti inutil?… Iar de Laura, aproape sigur, pentru că a fost amestecată în procesul acela…

Mint! Pentru că am iubit-o… Sau pentru că nu m-a iubit!… Aşa că, nu mi-am amintit mai nimic, dacă aş fi foarte sincer. Numai nenorociri şi vreo două-trei spaime… Dacă nu cumva asta şi urmăreau să mă întoarcă la vechile mele nenorociri, la spaimele mele, la groaza de a rămâne singur cu mine…

Dar poate că nu înadins (iar îi apăr!)…

Poate că aerul de aici e îmbibat el însuşi cu vaporii nenorocirii!

…Şi Laura care mai contesta Quasiferul! Tot Quasiferul! Dispreţuind – nesocotind de fapt – nenorocirea care uneori te învăluie în universul ei…

Şi se roteşte o dată cu el!

Pentru că se roteşte ceva…

Simt cum se roteşte!

N-am aer!

*

O clipă am avut o senzaţie stranie, ca de leşin… Cred că din cauza rememorărilor… Să rememorezi mult e ca şi cum ai mânca prea mult… Tâmpenii! Dar ce vă spuneam? A, da… Despre Laura care contestă Quasiferul, aşa cum primii atei, mi se pare, contestau pentru orice eventualitate infernul. Dar Laura era mai deşteaptă. Ea susţinea doar că ultimele noastre revelări matematice, mult prea absconse şi neintuitive, alimentează nevoia unui fantastic concret, amatematic prin excelenţă. Şi că

acesta ar fi Quasiferul… *Dorinţa* noastră de a da un nume concret unei spaime… Ceea ce era, sincer vorbind, o ipoteză îndeajuns de îndrăzneaţă, la limită o metaforă chiar, dar nici într-un caz o prostie! Mai ales că logica bunului simţ ar fi putut să-mi confirme încă de atunci că e într-adevăr un infern, cel puţin teoretic, să ai de-a face la nesfârşit numai cu tine însuţi (sau cu alţii ca tine!), după cum preconizase Werther-Werther (numai primul de fapt) în cărticica lui.

Nu m-am oprit însă aici! Le-am vorbit şi despre constituirea grupului nostru, după criteriul afinităţilor complementare, fiecare având alt orizont potenţial, cum a şi spus la cimitir Sinigalia în necrologul acela stupid (în care din cauza extragalaxorului său, o nenorocită de invenţie, nu a mai fost loc pentru bietul Maltez). Şi le-am mai vorbit despre nesfârşitele mele discuţii cu Laura, atunci când a sustras (dacă a sustras) concluziile cercetării lui Werther… Şi m-am pomenit eu, cel mai rebarbativ specimen la morală, s-o acuz de imoralitate… Despre Malcolm, apoi (poftim, încă un nume) cel care a încercat să-l ucidă pe Sinigalia, şi despre meritul dumitale în a-l fi descoperit, chiar şi după ce – din teamă – s-a refugiat în Urania… Pentru că le-am vorbit şi despre dumneata, domnule Teo Celan, şi nu atât ca să-i sperii, cât

pentru mine, ca să mă liniştesc. În sensul că dispariţia mea, apoi, n-ai s-o consideri sub nici un motiv o afacere închisă, atât timp cât încă trăiesc... Ei râd, însă... Poate şi asta ţine de aerul acesta, deosebit de dens, din Quasifer. Un aer îmbibat cu particule ilariante, care te obligă să râzi. Numai că ei vor să-şi *justifice* râsul şi atunci creează tot felul de situaţii absurde, ridicole... Te pun faţă în faţă cu tine însuţi!... îţi cultivă speranţa... Ceea ce-i stupid şi gratuit, dacă mă gândesc bine. Pentru că aici nici uşile nu scârțâie ca pretutindeni, ci hohotesc! Lucrurile care cad şi se sparg produc acelaşi gen de hohot imposibil. Ţevile de eşapament, râd şi ele... De asta spun că din cauza aerului. Sau a unei predispoziţii care există în aer şi care, o dată inhalată, te pătrunde celulă cu celulă şi te deformează... Ca o mască pe care trebuie s-o porţi neîntrerupt, şi până la urmă o accepţi de bună voie (pentru că sub mască ai devenit o mască). Dacă n-ar fi îngrozitor, ar fi într-adevăr... să mori de râs.

*

Şi totuşi nu înţeleg! De ce păreau atât de interesaţi de ceea ce le relatam eu? Nici o zonă a memoriei mele, în fond, nu scăpase investigaţiei lor; ştiau tot. Ce voiau să mai afle? Dinamica unui proces raţional la maimuţele superevoluate? Interacţiunea neîntreruptă a zecilor, sutelor, miilor

de informaţii, într-un creier bolnav? Febrilitatea unui „reînviat din morţi”, obligat să-şi reconstituie, din aproape în aproape, toate numele proprii? În cazul acesta i-am deziluzionat. Nici o idee nouă! Nici o sinteză reală! Le-am oferit numai simple rememorări… Şi acelea orgolioase, incredibile, fără justificare! Pentru că nu sunt Maltez, omul plin de idei, sunt afinitatea lui complementară… O orbită care aşteaptă… Un fel de zero! Pentru că nu sunt nimic! Uite unde m-a adus ultracerebralul domn Sinigalia! Şi domnul Werther, cu mimetismul lui! Şi Norden, cu reciprocele fărădelegii! Că mi-a ajuns până peste cap să-i ascult! M-am săturat, domnule Teo Celan! Şi nimic nu merită să mai fie discutat! Nimic !…

Pentru că universul lor, de aici, se vrea pe lângă toate şi element-justiţiar! Aşa că au desfiinţat supliciul tragerii pe roată şi secunda finală a ghilotinării… Îmi demonstrează, în schimb, că nu există nimic pentru care ar merita să risc ghilotinarea şi, cu atât mai puţin, martiriul unui supliciu. Deci mă împing spre dezicere! Mă despart de iluzii, de speranţe. Îmi ultragiază până şi rememorările…

Cred că s-a terminat cu mine, domnule Teo Celan! Hai să cântăm ceva!

*

Am început un nou tratament. Nu mi s-a spus, se înţelege. Clar îi simt consecinţele. Devin tot mai atent la ce se întâmpla cu mine şi, evident, precum toţi ipohondrii, mă străduiesc să-mi găsesc măcar o mică tumoră malignă. Nu fizică, spirituală!

Astfel am ajuns să descopăr că am o predispoziţie deprimant-tragică, că sunt înclinat biologic spre recalcitranţă şi izolare. Că sunt prin excelenţă fericit numai în auto-detenţie…

Apoi s-a auzit o voce care m-a alarmat pentru că semăna cu propria mea voce; o voce interesată să afle, dacă în copilărie mergeam la circ şi dacă, fiind la circ, nu aveam senzaţia autoreflectării de câte ori intra în arenă un *clovn ?*

…Nici când se dădea peste cap? Nici când se împiedica de covor?

Deci asta a fost! Am devenit şi clovn! Nu le-a ajuns faptul că realmente am ajuns să mă cred cu însumi bolnav! Vor să-mi sugereze şi situaţia de clovn, de marionetă! Dar poate că asta şi sunt… O marionetă! Un clovn!

*

Imaginează-ţi că m-a vizitat Norden! Nu-l mai văzusem, cred, de la Livingstone, din după-amiaza aceea când l-am îngropat pe Maltez… Ei, bine, a îmbătrânit foarte tare… deşi la Livingstone – cam o lună înainte de plecarea sa spre Beta Zampex –

părea mai apropiat ca vârsta de Laura decât de noi… Cred că-i făcea şi curte, dar nu asta voiam să-ţi spun… Este fantastic, cum nu mă mai pot concentra!

Deci despre Norden vorbeam… Exact! Dispariţia lui, ţi-aminteşti, a făcut mare vâlvă. Şi Sinigalia a fost acuzat, mi se pare, că n-a verificat suficient extragalaxorul lui Norden înaintea plecării… Pentru că avem acest obicei idiot de a ne linişti de îndată ce putem arunca vina pe altcineva. Fără să ne gândim că inexactitatea, eroarea, defecţiunea, accidentul sunt mai probabile în suita de elemente pe care *nu* o putem controla pe pământ, decât în ceea ce, obiectiv, se dovedeşte a fi controlabil…

Bat câmpii, dar în sfârşit, îţi relatam că m-am văzut cu Norden, adică presupun că era într-adevăr Norden, deoarece în însăşi clipa când l-am văzut mi-am amintit de „Anti-principiile organizării în Quasifer”, o ipoteză pe care el o lansase la puţin timp după sosirea sa în Beta-Zampex. Dacă ajung să numesc ipoteză – un coşmar… în rest, însă, suna oarecum acceptabil. Vreau să spun că Norden încerca să argumenteze, dacă nu mă-nşel, existenţa unui univers *auman*, sau chiar antiuman, dacă ar fi fost să mă întrebe pe mine sau pe dumneata… (Adică din punctul nostru de vedere!).

Acum însă, revăzându-l pe Norden aici – pe

fondul gri al rezervei în care sunt deţinut – am avut senzaţia stranie a unei *inversări* radicale de roluri: eu devenisem profesorul, autorul ipotezei care aparţinuse altădată lui Norden... Şi tot eu, de la un fel de tribună, demonstram, nu mai ţin minte cui, că centrul acestui nou univers, pornind de la teoria lui Werther-Werther, ar fi fost Quasiferul, iar principiul fundamental al organizării sale, cel al *inegalităţii* naturale dintre indivizii aceleiaşi specii. Cumplit!

Dar ultimele mele cuvinte (în realitate ale lui), probabil că s-au pierdut – era şi zgomot în sală – aşa că Norden s-a simţit obligat să-mi ia microfonul din mână: „Egalitatea, echitatea, echilibrul, umanul – începu el să explice supraveghetorului meu sau paznicului – nu sunt decât cazul particular al inegalităţii, inechităţii, dezechilibrului şi antiumanului...”

Da, asta ar fi fost ideea! Ei, cei din Quasiferul lui Norden – supraveghetorul şi paznicul, chiar şi paznicul şef – erau normali; iar noi, cei structuraţi pe un caz particular, pe echitate – cei deţinuţi – dimpotrivă, funciar anormali şi supuşi neîntreruptelor căderi în dezechilibru. Dar ce voiam să mai spun? A fost o vreme când, matematic vorbind, teoria lui Norden nu ni se păruse aberantă (în fond şi Leibnitz, nu-i aşa,

demonstrase că egalitatea nu-i decât un caz particular al inegalităţii). Cutremurătoare, dar asta am înţeles abia acum, sunt *implicaţiile* social-umane ale acestei teorii. Comunicarea dintre indivizi devine în mod logic cazul particular al necomunicării; morala – un accident local şi fără semnificaţii al nesfârşitei imoralităţi. Crima, implicit, nu ar mai fi interzisă, ci devine imperios necesară, legică, climatul criminal urmărind să dezvolte la fiecare individ – ca şi la fiarele sălbatice într-un fel – capacitatea nativă de a se apăra împotriva unei iminenţe criminale.

Norden însă dispăruse. Rămăsese în Beta-Zampex, la dracu, vreau să spun că nu mai era şi, evident, au fost destui care am văzut în teoria lui Norden, *care nu mai era*, o metaforă demnă de un proces penal, un fel de a elogia sau de a condamna (părerile erau împărţite) autocraţia, organizarea piramidală şi afirmarea „omului total”.

Ei, bine, Norden m-a vizitat şi m-a îngrozit. Trăieşte! Şi a spus că vrea să facă din mine urmaşul său. Sau poate, dimpotrivă, eu am fost cel care am întrebat dacă nu vrea să facă din mine un discipol… Pentru că a discuta, aici, pe Quasifer, înseamnă a rosti tu însuţi gândul pe care presupui că ar fi dorit să-l rostească omul din faţa ta… Totul din teamă! De aici reflexul mimetic vizual… Şi tot

de aici efortul de a copia nu numai cuvintele, ci şi inflexiunile vocii, o dată cu înfăţişarea celuilalt.

Eşti jalnic astăzi, Norden!

Dar oare Norden nu încearcă şi el faţă de mine acelaşi groaznic dispreţ. În fond şi pe el l-a ales acelaşi expert uman, Sinigalia… De ce l-aş considera mai prejos? Şi Laura îl simpatiza… I-am văzut deseori împreună… Poate că dimpotrivă eu… Şi mă-ngrozesc la gândul că Norden n-ar fi Norden… Că i-ar fi fost substituită o copie; cu aceleaşi potenţe spirituale… Poate că aici, în Quasifer, au şi făcut mii, sute de mii de duplicate Norden… Un fel de insulă Norden, o ţară, un continent Norden… Şi el, Norden, este singurul creier real… Poate de asta a şi rămas aici… A început să-i placă… Dacă o să-mi placă şi mie?

Înnebunesc, domnule Teo Celan!

*

Sunt nişte hoţi! Fură fără ruşine! Absolut toţi: şi paznicul şi supraveghetorul şi doctorul… încep să cred că aici, în Quasifer, „a fura” echivalează cu ceea ce la noi ar fi efectul natural, să zic al gravitaţiei… Vreau să spun că a fura (nevoia de a fura) trebuie să fie un fel de proprietate, o dată definitorie a fiinţei lor, o forţă interioară care îi subjugă… „Gravitaţia lor”, forţa de atracţie, deci… deşi, la dracu’, toată treaba asta nu mă priveşte pe

mine. Eu vreau să scap, asta e! nu să fac pe savantul… N-au decât să-mi fure gândurile! Toate! Deşi – e îndeajuns de ciudat – această ultimă idee mă linişteşte grozav. Cad totuşi în picioare! Şi asta, pentru că atâta timp cât gândesc, deci atât timp cât vor avea ce fura, mă vor ţine în viaţă. Iar în timp ce gândesc, preocupaţi fiind de furtul lor mizerabil, ci mă supraveghează mult mai puţin şi… evadez. Mă desprind din înlănţuirea contextului, ajung să mă gândesc chiar la ceea ce nu le face plăcere: mă gândesc la dumneata, la Maltez, la Laura, la Werther… De asta-ți şi pot vorbi, domnule Teo Celan. Gândind, le scap din mână şi străbat distanţele în sens invers. Dispar, deci, într-un fel… Probabil că la asta se şi referea doctorul Maxwell, psihiatrul, când îi comunică azi dimineaţă dermatologului Juxter, că nu mai înţelege nimic. Juxter crezuse la început, ca şi mine, că Maxwell se referă la neaşteptata erupţie rozofilă de pe mâinile mele. Dar Maxwell i-a şoptit – am auzit totul cât se poate de bine – că în timpul nopţii, deşi sunt încorporat ambianţei, deci nu pot evada, timp de câteva ore am fost de *negăsit*.

Presupun, deci, că atât timp cât discut cu dumneata, fie şi imaginar, scap din înlănţuire. (Evident, însă, că Maxwell n-a făcut decât să repete – sau să rostească o dată cu mine – ceea ce

eu însumi îi transmiteam lui Juxter.)

Nu sunt însă mult prea incoerent? Mă poţi urmări? Şi n-ai putea să găseşti un sistem prin care să-mi confirmi că şi dumneata, domnule Teo Celan, recepţionezi masajele mele? Pe vremuri îmi vorbeai de intenţia dumitale de a-ţi crea un robot anchetativ. M-ar amuza ideea să-l văd venind, ca emisar oficial al domnului Teo Celan…

Lor? Celor de aici? Am să le spun pur şi simplu că este un doctor venit să mă trateze pentru stările mele de oboseală, sau un avocat menit să mă apere…

Cred că într-adevăr încep să fantazez.

*

Este o nebunie! E incredibil! Îmi vine să mă arunc în genunchi în faţa dumitale… Ce aş putea să-ţi mai spun? Îţi mulţumesc, domnule Teo Celan! Robotul dumitale, într-adevăr, întrece toate aşteptările mele. Cum l-ai trimis? Cum a ajuns? Totul mă depăşeşte! Şi cu ce viteză a străbătut această uriaşă distanţă? Sau să fi trecut chiar atât de mult timp de la ultima mea evadare?

Fireşte, seamănă şi dânsul cu mine, dar mi-a explicat (sau mi-am explicat) că nu mai e vorba de obişnuitul mimetism autoreflexiv. Pur şi simplu, dispariţia mea ţi-a dat ideea, probabil, să mi-l asemeni mie… Ceea ce, chiar şi pentru un

nesentimental (cum eram înainte), oricât… Şi mai ales acum… De fapt asta e, sunt foarte emoţionat!

Ceea ce m-a surprins neplăcut, însă este numele. Ce idee să-l denumeşti S.H. Şi să-i pui în coadă un număr! Ei nu, că ai uneori nişte extravaganţe… Dar, în sfârşit!… Bine că l-ai trimis, că m-a găsit, că am putut discuta. De altfel, trebuie să-ţi mărturisesc că a jucat excelent rolul expertului medical, preocupat să descifreze cauzele ascunse ale dereglării mele neuronale. În plus, s-a integrat ireproşabil în sistemul dialogurilor de aici. Mă lasă să înţeleg cam ce l-ar putea interesa, iar eu exprim atât întrebarea lui (pe care el o repetă), cât şi răspunsul meu (pe care, pentru a-i memoriza cât mai fidel, S.H. îl rosteşte o dată cu mine).

Dacă l-am înţeles deci, pe S.H., nu aţi putut obţine încă raportul pe care l-am transmis din Beta-Zampex spre Terra, înainte de a-mi fi reluat călătoria spre Quasifer. Vă rog să insistaţi, pentru că – după câte îmi amintesc eu - consemnam câteva prezumţii interesante asupra activităţii lui Norden, care a vizitat Beta-Zampexul mult înaintea mea.

Pe Beta-Zampex există de altfel o întreagă literatură folclorică privind „posedaţii din Quasifer”, un fel de „diavoli” ai unei alte lumi, a morţii sau a crimei. Nivelul tehnic scăzut al celor din Beta-

Zampex nu le-a îngăduit încă să verifice existenţa Quasiferului, dar n-ar fi exclus că diferiţi emisari ai acestui univers să fi vizitat Beta-Zampexul încă înaintea noastră. Poate au ajuns şi pe Terra…

Şi atunci să vezi încurcătură: cum îi mai deosebeşti pe criminalii lor de criminalii noştri?

Dacă nu vi se remite raportul, înseamnă că exista anumite persoane interesate în reţinerea lui. Şi mă gândesc înainte de toate la Nieman care, chiar şi la înmormântarea lui Maltez, a manifestat unele rezerve faţă de grupul nostru. Nu m-ar mira ca Nieman să încerce compromiterea ipotezei lui Norden privind noul univers Quasifer. În fond, nimic mai uşor decât să minimalizezi o ipoteză, şi apoi, o dată minimalizată, s-o infirmi.

I-am mai recomandat lui S.H. să solicite doctorului Maxwell dosarul divagaţiilor mele. Dacă sunt divagaţii, şi aşa cum declară Maxwell, aberante, cu atât mai mult nu văd ce l-ar împiedica să vi le comunice. Dar e o divagaţie aberantă – un nonsens – senzaţia că mă sufoc de căldura? E aberant că nu mai vreau să mă supun tratamentului lor? Că nu mai vreau să stau de vorbă cu Norden? Că l-am ameninţat pe paznic cu moartea?

Mi se pare că nu mai sunt coerent… La noapte voi încerca să-mi amintesc conţinutul discuţiilor

noastre şi voi fi mai atent pe viitor ce vorbesc cu S.H. Nu cumva să ne supravegheze…

Iar mi se fac injecţii, iar se aud paşi, iar o să mi se aducă mâncare… Nu mai suport. Vor să mă îmbolnăvească, cred, de „phantasia arborescentis…” al lor. Poate că experimentează asupra mea şi un virus nou. Îmi vine tot mai adesea să plâng. Nu ştiu de ce… Poate unde-s slăbit…

Doamne! Am crezut că-l văd intrând pe Maltez!

*

M-am trezit greu din leşin, dar i-am speriat şi pe ei. Asta mă bucură. În plus, mi-a fost redată memoria (cred că se încearcă o nouă experienţă…) Vor totuşi să-mi lase impresia, ca nişte buni pedagogi, că ar fi meritul meu. Mai exact, că prin forţa sistemelor asociative, memo-vizuale, oricum aş fi ajuns până la urmă să fiu deplin conştient de viaţa mea anterioară.

Îi suspectez, însă mai mult cu un fel de uimire – convins că mă aflu într-o stare anormală, impusă – decât cu furie. Instinctul meu de conservare pare atrofiat (nu-i urăsc îndeajuns); încerc, pe de altă parte, să-i înţeleg… (cred că au anulat integral reacţiile fiinţei primare din mine şi au exacerbat curiozitatea omului „sapiens”).

Din când în când, am revelaţia stranie că lucruri

pe care altădată le-aş fi înţeles imediat, îmi rămân total inaccesibile. Memoria – noua mea memorie într-un fel – prezintă şi ea curioase pete albe, ca acele regiuni interspaţiale insuficient cercetate. Nu-mi amintesc, bunăoară, cum am ajuns aici... Şi pentru prima oară – într-o ciudată stare de instabilitate raţională – încep să mă îndoiesc de înseşi dovezile evidente ale acestor realităţi care mă înconjoară. Ieri, bunăoară (dar ce înseamnă ieri sau azi, în condiţiile mele), mă întrebam dacă nu cumva sunt victima unei foarte complicate demenţe? Dacă nu cumva îmi închipui *doar* că mă aflu aici? Indiferent însă care ar fi adevărul – deci nu mai sunt nici sigur!!! - soluţia salvatoare rămâne una singură: să scap de aici, să scap şi *să scap* din acest context sau din această *spaimă*. Să evadez real şi definitiv! Le-am şi spus-o! Direct, cu voce tare, fără diplomaţie. Oricum mi-ar fi urmărit gândurile şi oricum ar fi încercat să contracareze tentativele mele.

...De asta şi suspectez chestionarul pe care mi l-ai trimis prin S.H. Dacă au modificat întrebările? Dacă au substituit originalul adus de S.H. cu o copie nu chiar atât de fidelă? Mimetismul lor e cumplit! Ca şi perfidia... De ce să nu-mi închipui, în fond, că nici S.H. nu ar fi adevăratul S.H. ? Da, mi-au exacerbat îndoiala. Mi-au anulat orice reper. Şi

trebuie să exist, să supravieţuiesc în această nesiguranţă. Fie şi aşa… Voi răspunde la chestionar (la toate chestionarele, n-au decât să mai inventeze o mie!), dar voi pune condiţii! Pentru că asta e singura soluţie: să pun şi eu condiţii. Bunăoară: Vreţi să răspund? Perfect! Prilejuiţi-mi în acest caz o întâlnire, ştiu şi eu… cu Laura! Exact, cu Laura… Vreau foarte mult să mă întâlnesc cu Laura!… Sau nu, vreau să mă întâlnesc mai întâi cu fiul meu!… Aşa cum a putut ajunge până aici „medicul” S.H., ar putea ajunge şi el. Nu mi se par condiţiile chiar atât de absurde şi de inacceptabile… Şi nu vă sfătuiesc, domnilor, să inventaţi impedimente artificiale. Aşa am să le spun! Dorinţa de a-i revedea pe ai mei nu e decât o altă formă a dorinţei mele de a trăi. Nevăzându-i, tonusul meu vital se va stinge… Capacitatea mea de rezistenţă ar fi ştirbită. Cele mai stupide idei mi-ar putea trece prin minte… Aş putea ajunge şi la o autodezagregare volitivă! Un fel de sinucidere, cum se numea pe vremuri, când nu puteam muri fără un revolver sau cianură… Şi ideea autodezagregării mă poate învălui oricând, domnii mei! M-aţi înţeles, sper… Dacă vreţi să vă continuaţi experienţele dumneavoastră cu mine, oferiţi-mi un mic suport moral. Exact, puteţi să-i spuneţi acestei solicitări şi şantaj, bestiilor!

Pentru prima oară de când mă aflu aici, am râs eu. Vreau să spun că hohotul de râs colectiv care s-a auzit, l-am declanşat eu. Şi am descoperit unele note false; mimetismul lor, pentru prima oară, n-a mai funcţionat excelent.

*

În aşteptarea deciziei lor, am parcurs de câteva ori chestionarul pe care, până la probă contrarie, mi l-ai trimis prin S.H. Primele întrebări, ceea ce m-a şi surprins de altfel, se constituie într-un fel de test al capacităţii mele intelectuale. (Nu, dumneata n-ai fi apelat nici într-un caz la întrebări atât de scolastice: Ce înţeleg prin zborurile aşa-zis discontinue în noile direcţii „necontrolabile fizic” sau argumentarea „principiului antinomic al lumilor considerate teoretic probabile”?) Vreau să spun că întrebările mi se par şi ilogice, absurde! Pentru că e cea mai mare lipsă de inteligenţă să-mi pui ştreangul la gât şi să mă întrebi despre nu ştiu care principiu de care îmi este sila… Şi mai ciudate, însă, mi s-au părut întrebările cu caracter medical: dacă am avut sau nu senzaţia unor leziuni cerebrale, cu efect imaginativ deprimant? Dacă am suferit sau nu (şi m-am tratat vreodată) de amnezii volitive? Dacă n-am ajuns la ideea adoptării unui copil, adică a fiului meu, datorită unui anumit sentiment de însingurare şi izolare, căruia nu i-am

mai putut rezista?

Ştiţi ce mă sperie? Chestionarul acesta nu l-am avut în mână decât o singură clipă, nici n-aş putea spune că l-am citit (nu era decât o hârtie împăturită în patru) şi totuşi întrebările, după cum observi, le-am reţinut exact. Mă întreb dacă n-ar fi cazul să încerc să răspund la întrebări, chiar dacă nu-ţi aparţin. În fond, dacă le-au putut imagina *ei*, în subconştient m-au preocupat şi *pe mine*.

Stupide întrebări... Şi atât de auman formulate! Scuzaţi *antiuman*!

*

Fetele de la Livingstone, sau poate alte fete care seamănă foarte bine cu cele de la Livingstone, mă vizitează uneori şi-mi fac curat în cameră. Nu le văd, propriu-zis, dar am convingerea certă că ele şi numai ele pot fi atât de bine intenţionate. Lucrează foarte conştiincios, deşi mă întreb uneori dacă nu le inventez eu şi dacă nu cumva ideea sinuciderii care mă persecută de câtva timp, s-a materializat în această imagine idilizată a Livingstone-ului: „frumoasele fete în negru, de la Livingstone”.

Pe urmă însă a intrat Laura... Am ştiut că va intra Laura! Ca un act de resurecţie vitală! Poate unde au înţeles şi ei că *altminteri* n-aş mai fi putut rezista. Dar Laura părea îmbătrânită, sau obosită... Ea spunea totdeauna că oboseşte, numai când

obosesc eu, şi asta m-a întristat… Pentru că era o oboseală fără scăpare, i se citea pe faţă. Apoi m-am gândit că poate halucinez, din cauza nemâncării… (Cred, de altfel, că nici Laura nu mănâncă îndeajuns. Treci pe la ea mai des, domnule Teo Celan. Ea n-a reuşit să scape niciodată de ideea că un om acuzat pe nedrept trebuie să-şi demonstreze nevinovăţia – şi să se răzbune – prin moarte. Încurajeaz-o! Promite-mi că ai s-o faci! Deşi… Poate n-ar trebui să ţi-o spun… Mi-a mărturisit, cred (nu prin cuvinte, *altfel*) că nu mai are nici ea puterea să aştepte. Dacă nu mă întorc până când Beta-Zampex o să intre în noapte, atunci înseamnă că n-am să mă mai întorc niciodată. Deci n-o să mă mai aştepte nici ea. Şi se va ascunde, ca şi mine, *în noapte*…

Salveaz-o, domnule Teo Celan!

*

S.H. mi-a confirmat că întrebările cuprinse în chestionar nu vă aparţin. Nici chestionarul. Deci ultimul S.H., în subtext, era un duplicat, o copie inventată de ei (bănuiam!), dacă nu cumva sesizând şi ei că-i suspectez, vor să-mi recâştige încrederea tocmai prin această dezicere. Ceea ce l-ar aureola şi l-ar justifica pe actualul S.H. ca fiind adevăratul S.H…

Iar veşnica mea îndoială!

S.H. s-a scuzat că nu va sta mult deoarece supraveghetorii i-au spus că mai aştept azi o vizită. S.H. credea că ar putea fi vorba de fiul meu, pentru că a văzut în sala de aşteptare un tânăr pe care, descriindu-mi-l, am înţeles ea e într-adevăr fiul meu.

Sau eu i l-am descris lui?

În orice caz am sentimentul că acest inuman Quasifer a înţeles până la urmă că trebuie să facă anumite concesii *naturii mele* umane. Dacă nu au în vedere o cursă şi mai perfidă…? Foarte probabil, de altfel… Numai să nu încerce să-l implice şi pe fiul meu în toată această poveste!

L-am rugat pe S.H. să le comunice că am renunţat să mai vorbesc cu familia.

Dar dacă *tocmai asta* au urmărit?

*

Doctorul Maxwell care mă îngrijeşte, încearcă să-mi demonstreze logica universului lor. El susţine că „actele funciar arbitrare” (haida de, arbitrare!) – sunt în stare să le confere sentimentul desprinderii de constrângeri. Şi că haosul spre care ei aspiră e de fapt singură libertate totală (crimele, dezorganizarea şi imoralitatea - în accepţia terestră – urmând să-i apropie de această perfecţiune a nonîngrădirii… Ce individ!)

A teoretizat foarte mult; medicii lor par să aibă şi

aceasta a doua menire, de a estima posibilitatea de restructurare a mentalităţii bolnavului. Sunt un fel de filosofi, sau de gropari... Dar ce voiam să spun? A, da! Cât timp îl ascultam, încercam sentimentul că toate aceste idei nu-mi erau pe de-a-ntregul străine. Afirm chiar că mi s-a întâmplat într-o anumită perioadă să-i şi comunic lui Sinigalia „existenţa *posibilă* a unui astfel de univers”. Mai ales când turnam în mine prea multă băutura şi altele. Mai exact, eu îi spuneam lui Sinigalia în astfel de situaţii, că n-avem voie să excludem din sfera posibilului ceea ce *nu* ne convine. Şi că de fapt, ceea ce declarăm, uneori, ca fiind „riguros imposibil”, nu-i decât o invitaţie în alb adresată genialităţii umane. Pentru a o dezminţi! Şi mai spuneam, mi se pare, că iraţionalităţii din noi trebuie să-i corespundă şi un anumit iraţional în afară. Deci Quasiferul, înţelegeţi ce-aş fi vrut să-i spun eu lui Sinigalia, s-ar impune ca o realitate obiectivă, prin însuşi faptul că un microunivers arbitrar criminal sălăşluieşte chiar şi în cel mai uman specimen.

Sinigalia, îmi amintesc, nici nu mi-a infirmat teoria. Vreau să spun că n-a găsit destule argumente. Mi-a spus doar că eu nu aş fi „o afacere atât de proastă, cum a bănuit într-o vreme... Mai ales dacă beau ca un ticălos şi dacă

voi reuşi să-l conving că-s nebun…”

Să fiu realmente nebun? Că ticălos nu sunt…

*

M-a vizitat fiul meu. Presupun că m-a vizitat. În orice caz am participat la o scenă din care ar putea să rezulte că m-a vizitat.

În ceea ce mă priveşte am manifestat, se înţelege, o prudenţă cvasicriminalistă. L-am rememorat, bunăoară, clipă şi ziua când, din proprie iniţiativă, s-a angajat să devină continuatorul meu. Să parcurgă şi el aceleaşi spaţii fizic necontrolabile, discontinue… Şi n-a negat! Numai că fiul meu adoptiv nu şi-a manifestat niciodată o astfel de dorinţă.

Deci nu era fiul meu… şi l-am prins! Sau poate, crezând că mi-am pierdut cu memoria, bietul de el, a vrut să mă menajeze?

Mi-a mai spus că în urmă cu câteva „*zile*”, când a vrut să mă viziteze prima oară – şi mi-a transmis acest deziderat prin S.H. - în ziua aceea, chiar în ziua aceea, ar fi împlinit 18 ani.

*

S.H. mi-a adus noile dumitale întrebări (acum par ale dumitale). În ordine, deci:

a) dacă în contact cu lipsa de coerenţă a unor acţiuni şi evenimente terestre nu am presupus

niciodată că ele ar putea avea o cauză exterioară planetei noastre? Evident, nu! Deşi…

b) dacă ideea organizării unei lumi perfectibile (în accepţie umanistă) nu m-a împins spre ideea, riguros ştiinţifică, că o lume inversă ca direcţionare evolutivă e la fel de posibilă? Teoretic, da!

c) dacă anumite dereglări proprii structurii şi organizării mele – premise ale unui impuls dezorganizator, arbitrar şi haotic – nu m-ar fi putut împinge spre ideea descoperirii unui alt univers, în care să mă pot include eu însumi cu aceste dereglări, deci a unui univers criminal?

Cu alte cuvinte, domnule Teo Celan, mă întrebi dacă nu sunt cumva un nebun (foarte inteligent), dublat de un criminal (foarte perfid), care a sperat să descopere un univers nebun şi, implicit, criminal? Nu, domnule Teo Celan! Eu m-am adresat dumitale, în speranţa că mă cunoşti îndeajuns de bine pentru a *nu mă considera cu anticipaţie* un astfel de descreierat. Ca să nu mai subliniez tragismul întrebării dumitale. Generalizând, nedreptăţile tuturor timpurilor şi toţi disperaţii care au cerut vreodată ajutor omenirii, ar fi fost ei înşişi vinovaţi de situaţia lor… Asta ar sublinia întrebarea!

Deci şi chestionarul acesta l-au inventat tot ei! Sunt în stare de orice… încep să cred tot mai mult

că, undeva în prelungirea axei Alfa-Horum-Beta-Zampex (sau în această zonă), există un univers criminal.

*

Îi preocupă, cred, ce aş putea să comunic universului nostru în eventualitatea unei reîntoarceri neaşteptate pe Terra. Într-adevăr, ce aş putea să comunic şi, mai ales, cu ce aş putea dovedi temeinicia unor eventuale afirmaţii? În ordine, deci:

Am vaga bănuială că libertatea lor e tocmai contestarea responsabilităţii. Dar n-am argumente precise. Mai mult o simt. Şi nu pot spune că aş fi asistat (sau că am fost victima) unor acte criminale, cât a unui climat şi a unei mentalităţi criminale. Nu le-aş putea contesta nici într-un caz raţionalitatea, numai pentru că ei au întors-o pe dos!

Maxwell îmi spunea de curând că, în pofida manifestărilor arbitrare (din punctul nostru de vedere), nu ar contesta nici ei *sensul* şi *valoarea* sentimentelor. Numai că ei nu admit şi nu onorează nici un sentiment care nu a derivat *din* instinct. Condamnă deci mila, altruismul, consecvenţa… în timp ce admit furtul şi crima şi infamia, în măsura în care derivă din supremul instinct de conservare al speciei. Dar despre toate

aceste lucruri nu am dovezi… Pentru că Maxwell, v-am mai spus, nu exprimă nimic, dacă nu exprim eu anterior.

Incertitudinea asta – şi starea de demenţa la care mă împinge – pare a fi şi trăsătura distinctivă a acestui Quasifer. Nu ştiu, însă, dacă aş spune toate aceste lucruri pe Terra. Nu ştiu ce aş putea spune, din însăşi clipa în care, scăpat din această rezervă, nu voi mai avea nici o dovadă că obsesiile mele au avut o bază reală. Nu ştiu ce aş putea spune, decât în clipa în care aş fi readus în extragalaxor şi expediat spre Terra…

Mi-au spus că vor reflecta.

*

Ei bine, ştiţi ceva, oameni buni! Mă aflu în extragalaxor. Probabil că e o nouă experienţă. Vor să vadă dacă am sau nu forţa (şi îndrăzneala) de a declanşa circuitul retropropulsor. Poate că l-au dereglat şi nu mai funcţionează… Tot timpul sunt cu ochii pe mine. Le e teamă totuşi, iar eu… Mă gândesc la Maltez… Poate că declanşând revenirea spre Terra, îmi semnez condamnarea la moarte. Şi mă gândesc la fetele de pe Livingstone… Poate că mă aşteaptă…

Cu orice risc, însă, chiar dacă acesta e sistemul lor de a ucide (obligând condamnatul să apese el însuşi pe butonul de electrocutare) pornesc spre

Beta-Zampex…

…Şi motoarele, înţelegeţi ce spun, domnule Teo Celan? - funcţionează! Numai că-i foarte cald. Îngrozitor de cald! Administratorul spunea că la Livingstone este mult mai răcoare…

Aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa!

Salvează-măăăăăă, Celaaaaan…!

*

La aterizarea extragalaxorului E-lA (tipul normal, nu cel perfecţionat[12]), pilotul Luan Wo, temerarul continuator al lui Maltez – deşi la naiba, nu continuase pe nimeni, fusese un „apucat” şi un „pur sânge”, asta a fost! - Luan Wo nu mai era în viaţă. Aproape nu mai era de loc. Numai fruntea, ochii şi partea de sus a pometţilor, feriţi de un dispozitiv prorector ocular, mi-au amintit pentru o clipă că masa aceea informă, complet carbonizată sau dezagregată sau cum era, avusese cândva o înfăţişare riguros omenească şi se numise Luan Wo. Şi n-am fi ştiut niciodată că omul acesta (din care nu mai rămăsese decât expresia uimită, disperată, a ochilor) văzuse poate… ceea ce noi nici n-am fi bănuit că există, dacă n-ar fi fost moartea lui şi acel dispozitiv protector. Un dispozitiv menit să înregistreze fidel gândurile de o

[12] Constructorii de extragalaxoare au insistat să fac această precizare cretină.

maximă acuitate, de fapt ultimele gânduri ale „subiectului extragalactic” (după cum avea să-mi explice ulterior Sinigalia), pentru că Luan Wo, cel care se gândise de zeci de ori la mine şi mă strigase („salvează-mă, domnule Teo Celan! ”), Luan Wo nu mai era şi rămăsese sau devenise pentru posteritate un simplu „subiect extragalactic”.

I-am reconstituit mesajele – pe care dumneavoastră le-aţi putut citi anterior şi – aceasta fiindu-mi, vrând nevrând, profesia – am început să distrug frumuseţea a tot ceea ce ar fi trebuit să rămână o splendidă *improbabilitate* prin ipoteze riguros probabile.

Deci, mai întâi, am presupus că Luan Wo, ca o consecinţă a unui supraefort cerebral (a unor radiaţii speciale sau a unor deformaţii genetice anterioare) îşi pierduse luciditatea încă în timpul călătoriei sale galactice, şi sub imperiul stărilor sale anormale, nu făcuse decât să ne comunice… disperarea şi lipsa de coerenţă a propriei sale anormalităţi. Sinigalia mi-a şi propus, de altfel, ca pentru posteritate – din dorinţa de a nu o alarmă inutil – să reţinem această ipoteză nu lipsită de o anume probabilitate. Şi aş fi acceptat, dacă:

1) în pofida disperării mesajelor, nu ar fi existat în fiecare din ele *o fenomenală dorinţa de a trăi*, de

a reveni printre oameni, de a le vorbi; şi o cumplită, neomenească speranţă şi *încredere* în foarte pământeasca noastră „neputinţă”;

2) şi dacă anormalitatea evidentă a mesajelor nu ar fi fost în incoerenţa ei, *profund şi perfect* coerentă.

Admiţând nebunia lui Luan Wo, atunci această nebunie s-ar fi cerut, cu maximă seriozitate, studiată.

La această convingere, pentru moment teoretică, se adăugau şi câteva elemente care – prin semnificaţia lor – nu puteau fi ascunse posterităţii criminaliste.

A) Luan Wo amintise, într-unul din mesajele sale, hotărârea neaşteptată şi de neînţeles a Laurei R. de a se sinucide, în însăşi clipa în care planeta Beta Zampex avea să intre în noapte. A fost şi momentul când Laura R., realmente, s-a sinucis. (Să-l fi avertizat asupra acestei intenţii încă înainte ca Luan Wo să-şi fi început fantastica sa călătorie? Cred că Luan Wo ne-ar fi avertizat şi el… Dar, în sfârşit, rămâne o stranietate!)

B) Luan Wo cunoştea intenţia mea de a realiza un selector heteroclitic, de o factură aparte, cvasiumană, dar de aici şi până la a-şi imagina atât de exact pe S.H., este un drum uriaş. Deci: cum a aflat despre el? Cum l-a *văzut*, când primele

experimentări ale lui S.H. le-am început atunci când Luan Wo se afla, în cel mai bun caz, în Alfa Horum. (La o distanţă la care nu i se mai putea comunica, practic, nimic.)

C) Luan Wo aminteşte în mesajele sale de un oarecare medic psihiatru Maxwell. Ca o coincidenţă, realmente notabilă, cel mai celebru psihiatru al Terrei (dar care în momentul plecării lui Luan Wo mai era încă un simplu student) se numeşte Maxwell. Mai mult chiar, acest Maxwell, încă înaintea revenirii extragalaxorului, afirmase despre Luan Wo – pe baza fişelor şi a testelor anterioare plecării sale – că este foarte serios bolnav.

D) În ziua în care fiul lui Luan Wo a împlinit 18 ani, dar exact în acea zi, s-a întâlnit cu S.H. (Mi se pare fantastic…)

E) Tentativa de asasinat a lui Malcolm (împotriva lui Sinigalia) s-a produs şi ea după plecarea lui Luan Wo (vezi punctul B).

F) Alarmat de tăcerea (şi întârzierea) lui Luan Wo, alcătuisem realmente un chestionar, pentru momentul când Luan Wo ar fi fost din nou printre noi. Cum de aflase şi de fapt anticipase până la punct şi subpunct) existenţa acestui chestionar?

S.H. era de-a dreptul amuzat.

— Acest Quasifer, domnule Teo Celan, are un

serviciu de spionaj de la care mai putem învăţa…

*

Aşa cum era şi de aşteptat, am acordat o atenţie cu totul specială şi am revenit de foarte multe ori asupra informaţiilor (senzaţionale într-un fel) privind existenţa lui Luan Wo în Quasifer.

Vidarea sistematică de memorie; principiul mimetismului reflexiv; simultaneitatea acţiunii şi interacţiunii criminale; integrarea, de fapt detenţia, într-un decor fix, mort; sentimentul (inoculat) al spaimei; însingurarea prin reducerea indivizilor la o singură identitate; evadările prin luciditate; supliciile prezenţelor imaginate (ireale); cultivarea gratuită a speranţei etc.

Universul despre care ne informa Luan Wo, parcă înadins, voise să ne comunice *tot* sau *cât mai mult* despre sine. Şi parcă voise totodată să ne confirme supoziţiile noastre (ale lui Norden, Werther, Sinigalia) despre existenţa posibilă (plauzibilă) a unui astfel de univers.

N-aş fi putut să explic, dar dacă mă deranja ceva în stranietatea acestor relatări, nu era în primul rând… stranietatea, ci cuprinderea stranietăţii într-o sferă *cvasiperfectă,* pe înseşi coordonatele prezumţiilor noastre anterioare. Ilogicul – ca să mă exprim astfel – *se voia* foarte logic.

*

Nu am exclus nici ipoteza (deşi Sinigalia nu o considera nici o clipă posibilă) că mesajele lui Luan Wo ar fi fost într-o anumită măsură cifrate. Dar nu în sensul obişnuitelor încifrări, în care un cuvânt trebuie tradus printr-un altul, ci în sensul că anumite obsesii – şi reţinusem cel puţin două-trei – ar fi trebuit interpretate şi *altfel* decât ca simple metafore obsesive.

Acel „oberlicht”, bunăoară, sau, „fetele inadmisibil de tinere” de la Livingstone (despre care în mod cert nu discutasem cu el) ca şi disperarea acelei chemări „Livingstooone”, când cimitirul se chema cu totul altfel („Neverstone”).

Ceea ce mă deranja însă în toate aceste obsesii era tendenţiozitatea lor. Să mă explic, însă: Luan Wo nu amintise în rememorările sale decât despre 8 din cei 11 membri ai grupului extragalactic, prezenţi la Livingstone (aşa-zisul Livingstone) în ziua înhumării colegului nostru, Maltez. Or, cei trei care nu fuseseră pomeniţi erau tocmai:

Max Ober;

Ian *Licht*! (uniţi cele două nume de familie, ca să vă amuzaţi!), şi o tânără, foarte drăguţă de altfel:

Liv Stone, care venise la înmormântarea lui Maltez, însoţită de două surori, într-adevăr, „inadmisibil de tinere” (spusesem acest lucru).

Dar tocmai această simplitate a raţionamentului şi uşurinţa cu care mi se dezvăluise, mi se părea alarmantă.

Sinigalia, intrigat în primul moment de aceste coincidenţe, ne asigură însă cu toată răspunderea că cei trei – Max Ober, Ian Licht şi Liv Stone – sunt în afara oricăror bănuieli, deși el personal nu întrevedea nici măcar *ce* bănuieli ar putea să existe… Chiar dacă cei trei, *dintr-un motiv sau altul*, părăsiseră de câtva timp grupul extragalactic.

*

Problema mai avea însă un aspect pe care Sinigalia ţinea să-l precizeze.

Din grupul celor 11 extragalactici, exceptându-i pe cei care părăsiseră grupul de bună voie şi exceptându-mă pe mine, angajat doar ca anchetator, toţi ceilalţi – Norden, Werther, Laura, Nieman, Malcolm, Luan Wo – *dintr-un motiv sau altul*, nu mai erau printre noi. Astfel că el, Sinigalia, rămăsese într-un fel *singurul* beneficiar al acestui mare efort colectiv.

Logica lucrurilor, pe de altă parte – spunea el – nu ne îngăduie nici un moment să excludem şi ideea, fie ea hazardată, a unui lanţ de crime şi dispariţii *voite* (premeditate.) A unei suite criminale, în ultimă instanţă pe care cu puţină

imaginaţie o putem pune în seama Quasiferului. Ceea ce ar explica totul fără să explice însă nimic. După cum am putea să căutăm şi o explicaţie mult mai terestră, cu un mobil precis, a unui grup interesat (pământean) în distrugerea grupului extragalactic.

În fond, de ce ar fi fost mai uşor să admitem existenţa unui extra univers criminal, decât a unei asociaţii terestre profund interesate în instaurarea unui *climat* criminal? Nu credeţi – mă întrebă el – că mesajele înregistrate în dispozitivul protector al lui Luan Wo i-ar fi putut fi comunicate de jos (de pe Terra), fie chiar în ultima perioadă a zborului! Sau poate că, *într-un fel sau în altul*, (a treia oară!) pe ecranul comunicării sale cu Terra i-au fost proiectate nişte imagini într-atât de cumplite, încât Luan Wo să-şi imagineze el însuşi că se află pe Quasifer?

Să-l suspectăm pe Norden (care nu s-a mai întors) sau pe Werther (dispărut fără urmă), sau pe cei trei tineri (care au părăsit grupul extragalactic), fără să mă suspectez pe mine însumi, Sinigalia, care sunt beneficiarul informaţiilor obţinute până azi de întregul grup extragalactic? Şi *suspectând tot*, suspectându-mă chiar şi pe mine însumi, *nu recreem pe Terra... Quasiferul ?*

*

Nu i-am răspuns, dar cred că ajunsesem să înţeleg ce mă deranjase până atunci în imaginea Quasiferului pe care ne-o oferise Luan Wo. Mesajele sale nu cuprindeau nici o idee la care să nu fi ajuns şi noi pământenii, *mult înainte* ca Luan Wo s-o fi descoperit pe Quasifer.

*

Ştiţi la ce mă gândesc, domnule Sinigalia? La spaima noastră, poate nu întru totul justificată, faţă de Quasifer…

Malcolm, bunăoară, după ce a încercat să vă omoare, s-a refugiat pe Urania, nu speriat de sancţiuni judiciare, ci de groaza pe care i-o inspira însuşi grupul extragalactic. Sau Quasiferul… Şi, mă gândesc, că nu vă iubea de loc acest Malcolm…

Norden, şi el, dacă mă gândesc bine, a preferat să rămână definitiv în Beta-Zampex, decât să revină pe Terra. Să-i fi fost şi lui teamă, că pe drumul de întoarcere, i s-ar putea întâmpla un accident? Din cauza aceluiaşi Quasifer?

Werther ne-a anunţat şi el, într-o zi, că i-au dispărut concluziile unui şir întreg de lucrări. Poate ca să nu le dezvăluie grupului. Apoi, a dispărut şi el.

Laura s-a sinucis, după ce încercase zadarnic să obţină o comunicare cu Luan Wo… care, revenind, i-ar fi spus adevărul, dacă a ajuns vreodată în

Quasifer.

Nieman, contestând Quasiferul, a simulat un grad de intelectualitate redus şi s-a retras din grup. Mai discret…

Cei trei tineri, acuzaţi indirect de Luan Wo, au părăsit şi ei grupul extragalactic, pentru că, spuneau ei, se temeau să mai urce într-un extragalaxor, cu care nu s-a întors încă nimeni. Dar ce anume îi putuse înspăimânta într-atât – inconştient – pe aceşti trei oameni care-şi propuseseră iniţial să-şi facă o profesie din însuşi riscul total?

Mesajele lui Luan Wo – şi aici a fost marea inteligenţă a Quasiferului – nu acuză pe nimeni. Constituie doar o premisă şi un context pentru o suspiciune totală împotriva unui ipotetic, necunoscut, beneficiar. Şi aş fi spus chiar că acest Quasifer a lucrat excelent, dacă printre nenumăratele suplicii la care l-a supus pe Luan Wo, nu ar fi fost şi acela de a face din el, într-o anumită perioadă, un clovn. Cu totul imprevizibil, un clovn. De ce tocmai un clovn?

Asta-i tot ce voiam să vă spun, domnule Sinigalia.

*

Peste câteva zile, un extragalaxor – ultimul din cele concepute de grupul celor 11 – porni ca şi

precedentele, în direcţia Alfa Horum – Beta Zampex şi de acolo, dacă totul avea să decurgă normal, spre Quasifer.

La bordul extragalaxorului – Sinigalia însuşi. Ziarele vremii îi comentară curajul, îi publicară portretul şi fabulară ca de obicei (e curios cum nu ne dezvăţăm să construim cu orice preţ eroi!) interminabile biografii romanţate, care se deosebeau doar atât cât să nu se creadă că ar fi unul şi acelaşi text.

Şi totuşi, într-una din aceste relatări – singura la care trebuie să mărturisesc că am avut o anumită contribuţie – se menţiona printre altele un fapt considerat de cititori ca fiind extravagant, dar lipsit de bună seamă de orice importanţă. Era vorba de o anumită perioadă din tinereţea lui Sinigalia când – cu mult înainte de a-şi fi descoperit adevărata vocație – lucrase şi repurtase un oarecare succes într-un *circ*, în calitate de clovn.

*

S.H. se aşteptase, probabil, să-l arestez şi să fac din acest ciudat Sinigalia – dacă aş fi avut norocul să găsesc suficiente dovezi – cel mai deplorabil monstru al secolului nostru. Era însă absolut improbabil ca prudenţa lui Sinigalia - dacă suspiciunile ar fi avut prezumtiv şi o acoperire reală – să nu fi distrus tot ceea ce s-ar fi putut

întoarce vreodată împotriva lui. Iar suspiciunile, pe de altă parte, el însuşi le iscase. Ar fi fost şi neloial să le utilizăm.

Dar nu acesta a fost adevăratul argument ai pasivităţii noastre.

Să-l fi arestat în numele felului nostru de a cerceta cauzele unui act criminal, numai prin prisma ideii că supravieţuitorul şi beneficiarul ar fi de fapt şi singurul vinovat? Să fi acţionat şi acum numai după principiul unei probabilităţi defavorabile, poate, unui încriminat? Să nu fi rezistat ispitei de a căuta din nou Quasiferul pe Terra? Să fi încercat din nou – şi pentru a câta oară – să demonstrăm că imanenta noastră justiţie învinge, când important e de fapt, ca învingând, să se dovedească a fi imanentă?

Nu! Am preferat măcar de această dată să îngăduim fanteziei noastre şi acel unu la o mie, unu la un miliard, că undeva – acolo unde bănuise Sinigalia, sau în cu totul altă parte a extragalaxiei – există într-adevăr un univers criminal.

Şi dacă Sinigalia credea în el, real, trebuia să-i lăsăm totuşi şansa de a-l căuta… chiar şi cu riscul ca noi să nu mai aflăm niciodată rezultatul investigaţiilor sale. Nu, nu-i o ironie şi nici o răutate… *Dacă sfera realului este realmente infinită* (într-un superunivers infinit, cum ne place

să credem), în această sferă, din care nu cunoaştem decât foarte puţin – şi pe care n-o vom cunoaşte integral niciodată – *ar putea să existe* şi acel „subunivers” considerat astăzi încă *fantastic*.

Şi ar mai fi ceva: Luau Wo, chiar dacă a fost vreodată acolo în Quasifer, a preferat să revină, cu riscul sentinţei finale, pe Terra. Ceea ce mi se pare cu atât mai mult emoţionant, cu cât toţi cei 11 *superroboţi* – inclusiv Sinigalia – pe care am avut obligaţia să-i supraveghez într-o anumită perioadă, puteau să aibă anumite deficienţe constructive, dar nu erau nici într-un caz desuet de romantici şi inadmisibil de sentimentali…

*

Dar adevărul, poate singurul adevăr, ar fi că… începând şi cu să îmbătrânesc, am înţeles în sfârşit, că-ţi trebuie mult mai multă înţelepciune şi îndrăzneală ca să laşi deschis un dosar, decât să-l închizi prea curând, distrugând nu atât un om, cât ascunzând, de fapt, o îndoială şi o îngrijorare omenească. Iar dacă rămân pe gânduri, uneori, şi S.H. mă întreabă „unde ai plecat, şefule?”, eu îi răspund – el crede că numai aşa într-o doară – „în Quasifer”…

Dar ştiu şi eu? Poate că tocmai acolo, criminalistul din mine, şi-ar fi găsit deplina sa realizare. În improbabilul nostru… Quasifer.

Bestiilor!

Adio, Luan Wo!

elegie pentru ultimul Barlington

Dacă n-aţi vizitat Noul Weimar, vi-l recomand: e un oraş fantastic! Luminile sale surprind, culorile intrigă, iar aerul – încărcat de stranietatea edificiului „Keops” şi de gloria celui care a fost, ani la rând, „incredibilul Barlington” – e dens şi se respiră greu. Totul pare neomenesc… Dar câtă artă (şi cât inexplicabil) în fiecare incidenţă a Noului Weimar cu muzica! Pe mine, mărturisesc, m-a fascinat încă din tinereţe. Poate unde am şi încercat aici, prima oară, sentimentul (şi logica intenţională) a unui oraş *acriminal* (din vechiul Weimar fusese preluată tradiţia marilor manifestări muzicale); poate din cauza bătrânului Cib, profesorul, pe care l-am stimat sau l-am iubit, cine mai ştie azi, şi – de ce nu? — din cauza acelei ultime clipe în care, contrar evidenţei, voiam să-l readuc la viaţă. Eh, Cib!

„Incredibilul” – S.K. Barlington, tatăl lui Cib – cel mai de seamă muzician al mileniului, murise încă înainte de terminarea Noului Weimar. Creaţia sa – dacă aţi ascultat vreodată celebrul „Concert al Quasarilor” în interpretarea orchestrei „Pal-Keops”[13] nu se întâlneşte, decât în planul unei mari

[13] Cea mai renumită orchestra – „Mirifica” – a Palatului „Keops”.

elevaţii, cu preocupările şi geniul fiului său. (Organizatorii marilor turnee „Musica super-nova” sunt liberi să-i confunde şi în viitor pe cei doi creatori, până la a declara că ar fi vorba de una şi aceeaşi persoană... E meseria lor!) Identificarea abuzivă, însă, ca şi exploatarea la nesfârşit a aşa-zisei „contradicţii Barlington” (dintre părinte şi fiu) nu are nici un temei. Pornind la edificarea acelui straniu „Keops”, în care timpul avea să descopere un simbol al devoţiunii filiale, Barlington Cib, savantul de formaţie riguros tehnică, voise să-şi definească propriul său potenţial creator, obsesiile şi geniul.

Să-l acuzăm că fantasticele desfăşurări componistice imaginate de Barlington (S.K.) ar fi justificat o construcţie mult mai originală (mai piramidală în esenţă) decât obositoarea supraetajare, asemănătoare piramidei lui Keops? Dar Cib Barlington nu era un poet al mausoleelor, ci un cibernetician, poate fără egal, chiar dacă în modestia sa a acceptat să afirme că epocalele dezvăluiri cibernetice la care a ajuns îşi găsesc adevărata sorginte în desfăşurările componistice ale părintelui său. Dar a dezvălui public corelaţia, mai puţin evidentă, „arta-tehnică” presupunea din punctul lui de vedere supremul orgoliu... al lipsei de orgoliu. Ceea ce – fără să însemne încă o dramă

– putea s-o declanşeze oricând…

*

Revenit la Weimar în primăvara acelui an, n-am ezitat nici o clipă să-l vizitez încă din prima zi pe bătrânul meu profesor şi prieten Cib Barlington. Ultimele sale scrisori, mărturisesc, mă întristaseră. Omul care concepuse edificiul „Keops” (şi Noul Weimar), în dorinţa de a relansa aspiraţia spre perfecţiune, constata – atunci când nu mai întrevedea nici o posibilitate reală de reconsiderare a operei – că întreaga idee a edificiului piramidal ascunde înlăuntrul ei o eroare.

Cib Barlington o intuise într-o anume măsură, îi întrevăzuse în timp consecinţele, dar o acceptase ca pe un risc inerent, aproape inevitabil, deşi – în momentul acela – nu-i găsise încă un nume.

— Dragă S.H., ai putea să-mi aproximezi vârsta lui Barlington?

— Judecând după ultimele sale scrisori, câteva sute de ani.

*

Barlington ne rugase să asistăm la concert. În program: „Poemul simfonic al Stelei Interzise”, o lucrare foarte apreciată de iniţiaţi, presupun, dar departe de a câştiga adeziunea unor criminalişti de formaţia lui S.H. sau a mea.

Barlington însă insistase, afirmând că ar fi vrut să ne consulte în privinţa unui fenomen simptomatic pentru activitatea întregului „Keops” şi, sesizabil, mai ales, în interpretarea acestui Poem (îl definise, drept un fenomen de eroziune). În stilul său direct, Barlington ne atrase atenţia asupra solistului (un reputat violonist), asupra harfei (la care avea să debuteze o tânără care cucerise de curând titlul „Miss Musica”) şi dirijorului, considerat pe drept părintele acestei apreciate orchestre.

Dar pentru a înţelege îngrijorarea şi, într-un fel, aprehensiunile lui Cib Barlington, va trebui să insistăm asupra compoziţiei în sine a Poemului. Imaginat că un studiu de virtuozitate pentru vioară, poemul era interferat în puţinele sale angajări lirice de fuga sinuoasă a unui exerciţiu de harfă. Orchestra, cu o bine găsită discreţie (voi reveni asupra elementelor care par să fi influenţat drama Barlington) îşi propunea să puncteze raporturile melodice cvasi-incompatibile iniţial dintre cele două instrumente, subliniind renunţările şi revenirile viorii ca pe o afirmare a conştiinţei de sine. Îndepărtat, de factură neobişnuită, motivul apelativ al harfei se dovedea a fi, într-un plan metaforic, tocmai chemarea Stelei Interzise (reperabilă prin calcul, dar refuzată percepţiei

concrete). Or, Barlington nu era un naiv... El ştia foarte bine că rolul orchestrei şi al dirijorului, în această stranie ţesătură, de intenţii melodice, era hotărâtor. Şi totuşi – poate de aici şi acel prag de insatisfacţie pe care-l sugerase Barlington – dirijorul făcea abstracţie parcă de nevoia de comunicare a viorii. Privirea solistului – discordant faţă de partitură, dar riguros notabil pentru ceea ce avea să se întâmple – exprima o disperare totală şi o nedumerire anticipând demenţa. Harfista – corectă muzical (deşi poate prea tehnică pentru gustul meu) – ar fi vrut, presupun, să manifeste un regret pentru lamentările viorii, dar orchestra venea să-i amintească, lucid, că Stelele Interzise sunt aprioric şi inaccesibile.

Poemul devenise un fel de convulsie disperată, în care singurul surd şi orb se demonstra dirijorul. Solistul (drama se apropia), obosit de toată această suficienţă a replicii, avea un veritabil moment de sufocare. Vioara – întreruperi crispante. Într-adevăr, ceva nobil şi demn (acesta era sentimentul) se eroda. Dar bagheta dirijorului nu voia să întrerupă eroziunea.

*

Chiar şi pentru mine, un exersat al emoţiilor, se întâmpla în acel moment lucrul cel mai uimitor cu putinţă, unic în analele simfonismului: ca la

ruperea unui resort interior, ca la o hemiplegie subită, solistul scăpă vioară din mână. Harfa emise un sunet care păru un plânset, iar orchestra rămase ca paralizată în poziţia în care o găsise ruperea corzilor viorii. Publicul, câteva mii de spectatori, părăsi sala. Fără indignare – în ultimă instanţă ştiau foarte bine cu toţii că atât soliştii cât şi membrii orchestrei ascund în virtuozitatea lor un creier electronic, că accidentul, chiar şi în lumea celei mai evoluate tehnici neuronale, nu poate fi exclus. Dar curiozitatea, evident, nu se mulţumea cu simpla acceptare a situaţiei. Şi la o descifrare mai atentă a zgomotului de fond, întrebările începeau să prindă contur:

Ascundea tot acest accident și o dramă umană? Animozitatea dintre dirijor şi solişti era pur tehnică sau, inexplicabil cum, dobândise un fond afectiv? Şi care era apoi rolul acelei tinere fete care debutase la harfă ?

Neliniştite, privirile cercetau piramida, încercând să-i ghicească misterele. Un curent de aer turbionar, neobişnuit pentru Weimar, se răsuci în jurul statuii lui S.K. Barlington. Ceva se eroda, ca la o frecare, piatră de piatră.

Ceasul mare din sala de concerte, imortalizând prăbuşirea solistului, se oprise la orele 20,15.

*

Barlington ne aştepta la ieşire. Figura sa descompusă trăda una dintre acele prăbuşiri fulgerătoare, mai grave decât îmbătrânirea. Rezistenţa şi forţa de resurecţie vitală îi fuseseră inhibate, amintindu-ne, ca manifestare exterioară, clipa care precedase prăbuşirea solistului.

Evident, încerca să mascheze:

— Solistul m-a încântat – dar vocea lui Barlington nu mai izbutea să pară convingătoare. Cred că cibernetica – mai adăugă el – e chemată să reafirme în timp personalitatea umană.

Nu i-am răspuns şi nu l-am compătimit. Priveam la etajele superioare ale neobişnuitului „Keops” şi încercam să-i ghicesc miile de fire nevăzute, condiţionând funcţionarea nenumăratelor sale orchestre. Ştiam doar că am în faţa mea un laborator uriaş, nu o fonotecă inertă, şi că fiecare etaj are o menire specială în activitatea de concepţie şi de lansare a muzicii moderne.

— Explică-mi, te rog, Barlington; după câte am înţeles din scrisorile tale, fiecărui solist, fiecărui dirijor, fiecărui membru al orchestrei îi corespunde undeva, într-un etaj superior al piramidei, un girant al execuţiei fidele.

— Adevărat – recunoscu Barlington. Dar girantul funcţional al solistului a fost electrocutat… o clipă chiar înainte de prăbuşirea solistului.

— Şi girantul dirijorului? Girantul fetei care cânta la harfă? Giranţii aceştia ce spun? Unde sunt? Logic vorbind, sunt singurii care ne mai pot dezvălui accidentul! De ce te-ai resemnat, Barlington?

Dar Barlington nu mai avea puterea să răspundă. Îmbătrânirea, *prăbuşirea* sa continuau vertiginos.

M-am întors în clădire şi, împreună cu S.H., am început să urc spre etajul întâi al tot mai enigmaticului „Keops”.

*

Sala giranţilor, aşa cum ne așteptam, era ermetic închisă. Accesul persoanelor străine de activitatea serviciului, refuzat din principiu în serile de concert, era cu atât mai riguros refuzat de îndată ce un element imprevizibil altera fie şi o simplă frază muzicală. Cu atât mai mult ar fi fost o naivitate să presupunem că vom putea pătrunde aici, în momentul întreruperii unui întreg concert, atunci când însuşi girantul principal al desfăşurării solistice fusese victima unei electrocutări.

Perioada romantică a criminalisticii – în care anchetatorii invadau locul crimei cu lupe, praf special de amprente şi dispozitive radiofotometrice – rămăsese în urmă, incredibilă, precum geniul naiv al descoperitorului roţii faţa de creatorul primului supersonic.

În cele 4 minute şi 20 de secunde care trecuseră

de la întreruperea concertului, dispozitivul automat de anchete al etajului de giranţi realizase în schimb, din proprie iniţiativă, o analiză echivalentă cu efortul însumat a circa 2000 de criminaliști. Corelând probabilistic şi psihic intervenţiile, deplasările, reacţiile şi chiar intenţiile netraduse în acţiune ale giganţilor implicaţi în desfăşurarea concertului, automatul reţinuse într-o veritabilă fişă-robot toate cele 14 momente calitativ distincte ale dramei.

Astfel, la orele 19,44 (deci cu 16 minute înainte de începerea concertului), girantul solistului – în transcrierea cifrică a automatului anchetativ purtând simbolul „S-021" – manifestă o primă aprehensiune tragică. Dialogând cu „H-042", giranta harfei, „S-021" se declară mai emoţionat ca de obicei de acest „ultim" concert… În realitate, voise probabil să spună că se simte emoţionat de acest „nou" concert…

La orele 19,46, „S-021" verifică din nou circuitele de comunicare în dublu sens cu solistul, sensibilizându-i la limita superioară acceptorul de valorificare tragică. Observând surpriza lui „H-042", se justifică: „Există zile – spuse el – când ai nevoie mai mult ca oricând să te exprimi… Când redescoperi în tine o a doua partitură nescrisă încă, sau scrisă *altfel,* şi eşti chemat să alegi…" Apoi,

înţelegând că explicaţia e neconformă cu atribuţia sa de girant răspunzător de interpretarea cât mai fidelă a partiturii: „Cred că am foarte multe lucruri să-ţi spun…”

La 19,47 girantul conducerii orchestrale – în speţă al dirijorului – „D-064”, realizează sensibilizarea până la autoexprimare a circuitului solistic. Din punctul lui de vedere, intenţia lui „S-021” pune sub semnul întrebării rolul girantului orchestral. „D-064” nu-şi aminteşte însă nimic similar, ca procedeu, de-a lungul celor câteva mii de concerte pe care le-a girat, şi nici un precedent care să îngăduie excepţia. Sesizează totodată că giranta harfei, „H-023”, ar putea fi atrasă de partea lui „S-021”, fără ca ea să vadă în acest act de indisciplină contestarea, în fond, a întregului sistem de giranţi.

La 19,50 „S-02l” şi „H-023” anticipează desfăşurarea poemului, imaginând fiecare în parte tulburătoare interferări melodice.

La 19,51 „D-064”, într-o neaşteptata revelare de personalitate, renunţă la intenţia sa de a sesiza etajul superior.

La orele 20, 00 începe concertul.

La 20,07 – prima intervenţie solistică. „S-021” constată că circuitele de acord orchestral sunt desincronizate faţă de circuitul solistic.

La 20,08 – girantul dirijoral „D-064” îi cere girantului solistic să limiteze intervenţiile acceptorului de valorificare tragică.

La 20,09 – girantul solistului „S-021” are sentimentul interpretării ratate. Involuntar, comunică solistului o stare de spirit similară. Linia melodică iniţială a poemului marchează şi ea – involuntar de asemeni – un zbor frânt.

La 20,11 – „H-023”, giranta harfei, introduce la rândul ei marginal partiturii, un acord eterat ca o ipostază a refugiului în dragoste.

La 20,12 – girantul dirijorului ameninţă să acopere intervenţiile solistice prin replica orchestrală, amplificată continuu.

La 20,13 – girantul solistului are revelaţia partidei pierdute, a compromiterii, a proceselor de nesubordonare şi de indisciplină care-i vor fi intentate. Circuitele de personalitate cu care a fost înzestrat – pentru că girantul e şi el un robot – s-au demonstrat altfel inutile. În disperare, ca pentru a se răzbuna pe acel plus de personalitate care i-a determinat drama, „S-021” hotărăşte să supună circuitul de personalitate unei supertensiuni. Odată distrus circuitul, va redeveni un simplu girant... Dar, o dată cu supratensiunea, realizează paroxistic şi disperarea. „S-021” se simte atras tot mai mult de barele nimicitoare ale supratensiunii.

Singurul care l-ar mai fi putut salva este girantul dirijoral. Dar „D-064” e surd şi orb…

La 20,14 – într-o ultimă manifestare de personalitate – „S-021” vrea să-l acuze pe „D-064” de o amuzicalitate criminală. Dar orchestra acoperă chemarea disperată a viorii.

La 20,15 – prăbuşirea solistului. Semnalizatorul de avarii anunţă etajul superior al tehnicienilor. Sirena de alarmă solicită o intervenţie rapidă, dar tehnicienii etajului superior, cei care proiectaseră de-a lungul anilor pe „S-021”, „D-064” şi „H-023” sunt prinşi în propriile lor drame. Nu intervin şi nici nu confirmă receptarea semnalului de alarmă.

*

Mulţumind girantului anchetativ pentru relatările sale, am pornit să urcăm spre etajul superior al tehnicienilor. Nu înainte însă de a ne fi informat asupra sistemului de alimentare electrică a barelor de supratensiune.

— Supratensiunea e direct proporţională cu amplitudinea şi reverberaţia orchestrală – ni se răspunse prompt. Deci dependentă de actul dirijoral al lui „D-064”.

La cea de-a doua întrebare a noastră, şi anume dacă „S-021” fusese construit cumva de reputatul tehnician Soringen, girantul anchetativ se feri să răspundă. După afirmaţia sa, giranţii etajului I nu

puteau furniza nici un fel de relaţii asupra activităţii etajului imediat superior.

*

Propunerea mea se confirmă totuşi. Soringen, constructor a cărui reputaţie depăşise de mult sfera activităţii muzicale a edificiului „Keops” era, într-adevăr, semnatarul şi realizatorul propriu-zis al girantului „S-021” O întâlnire cu el – recunoscutul adept al individualizării totale a roboţilor – m-ar fi interesat chiar şi în afara dramei la care asistasem. Din păcate însă, aşa cum aveam să aflăm la etajul doi, nu-i mai puteam vorbi…

În seara aceleiaşi zile, exact la orele 19,44, Soringen primise aprobarea superiorului său ierarhic de a părăsi definitiv piramida.

Aprobarea îl găsise nepregătit. Soringen, e drept, afirmase în toate rapoartele sale că circuitul de personalitate şi de independenţă progresivă a roboţilor le-ar extinde gama de utilizare- selecţie-acţiune şi că giranţii ar dobândi, mulţumită acestei perfecţionări, neobişnuite virtuţi inovatoare (ar fi în stare să soluţioneze probleme aparent insolubile şi ar deţine, prin individualizare, un mod de interpretare diferenţiat, subiectiv, al fenomenelor). Giranţii aceştia, simţitor perfecţionaţi, ar fi putut fi introduşi, după opinia sa, în cele mai dificile zone ale activităţii umane. Mai mult chiar, Soringen se

oferise să experimenteze oriunde şi în orice condiţii noul său tip de giranţi. De aici, însă, şi până la răspunsul laconic care-i fusese remis („prin prezenta vi se acordă dreptul de a părăsi complexul «Keops», în vederea experimentărilor pe care le aveţi în vedere…”) mai era însă un drum şi, poate chiar, o răstălmăcire. Şi Soringen ştia că aprobarea aceasta echivala de fapt cu o înfrângere: piramida nu mai avea nevoie de el. Fireşte, Soringen ar fi putut să retracteze, să afirme că a fost interpretat eronat şi că refuză această exilare din „Keops”. Dar ar fi însemnat să renunţe la toate căutările lui, la vocaţia sa şi, în primul rând, la ideea cu care se identificase: independenţa progresivă a roboţilor.

În jurul orelor 19,46 mai privise o dată spre ecranul de urmărire a activităţii giranţilor. „S-021”, robotul său preferat, tocmai îşi sensibiliza acceptorul de valorificare tragică şi Soringen se bucură că, plecând din „Keops”, lăsa printre giranţi un urmaş. Apoi stinse ecranul şi începu să-şi expedieze lucrurile pe care le avea în birou: câteva prospecte ale giranţilor cu care debutase, prospectul lui „S-021”, o fotografie apoi, el şi cu „S-021” plimbându-se prin parc… Alături de ei, Hilde, una dintre colaboratoarele sale, muziciană de mare sensibilitate, o adevărată speranţă

tehnică şi singura probabil care izbutise să înveţe ceva de la el. Şi nu întâmplător, proiectul ei, „H-023”, avea un circuit de individualizare afectivă… Hotărât, Soringen regreta complexul „Keops”, iar exilarea sau autoexilarea – oricum ar fi vrut s-o numească – era de fapt o lovitură care-l nimerise în plin.

Soringen mai descoperi printre hârtiile sale o ilustrată: un dement din Antarctica îl invită să întemeieze acolo, în imperiul de gheaţă, o supercivilizaţie… în mod absurd se simţi o clipă tentat să se repeadă în biroul superiorului său, Dietrich, şi să-l acuze de incapacitate. Ultimul robot-girant purtând iniţiala numelui său, „D-064”, era o dovadă concretă. Dar Soringen realiză imediat că n-ar fi putut să-l intimideze şi nici măcar să se facă înţeles. Dietrich, tehnicianul care-l coordona, nu l-ar fi putut pricepe prin însăşi structura sa, iar de limitele lui intelectuale nu era vinovat. Nu el inventase acest sistem de ierarhizare, desprins de principiul normal al reconsiderării valorice, singurul care… Soringen simţi că începuse din nou să teoretizeze.

Hilde îl informă telepatic că aflase de concedierea lui şi că regretă. Era o invitaţie discretă de a o lua cu el, dar Soringen se întreba, cu totală sinceritate, dacă nu era mai bine ca Hilde

să rămână în „Keops”, şi să persevereze…

Soringen termină să-şi expedieze lucrurile personale. Era exact ora 20,07. „S-021” declanşase probabil circuitul de inervație solistică, iar de jos, din sala de concerte, parveniră primele efluvii melodice ale celui plecat în căutarea Stelei Interzise. Soringen realiză vag, din tonul interpretării, că „S-021” încearcă unele ezitări şi se gândi o clipă că n-ar fi fost rău de loc să-l înzestreze şi cu un circuit de perseverenţă, de rezistenţă activă la denigrări şi distorsiuni morale. Era însă prea târziu. Fusese concediat. Cel mult în Antarctica… Şi Soringen, uitând că cei care părăseau piramida n-aveau voie să ducă în afara idei neaplicate încă, îşi însemnă într-un carnet „necesitatea circuitului de perseverenţă”.

Era exact 20,13. Sistemul antifurt al etajului îi sesiză greşeala şi informă simultan robotul anchetativ. Soringen încălcase o dispoziţie clară şi aceasta tocmai în ziua plecării lui. Robotul anchetativ declanşă un impuls şi Soringen îşi pierdu cunoştinţa. În acelaşi moment, „S-021” era electrocutat, iar solistul se prăbuşea… Ceasul din sala de concert indica 20,15.

Hilde declanşă simultan un apel spre etajul III, al experţilor. Silva, expertul care-l crease pe Soringen, era şi singurul care ar mai fi putut

interveni. Singurul care putea să înţeleagă totodată că Dietrich, tehnicianul care semnase concedierea lui Soringen, era de fapt un robot depăşit, demodat, şi că – anticipând reacţia lui Soringen şi permanentă sa dorinţa de inovare – Dietrich prevăzuse intervenţia sistemului antifurt şi paralizarea lui Soringen… Dietrich premeditase crima…

Împreună cu S.H. am pornit spre etajul al treilea, reflectând asupra straniilor consecinţe. Trecuseră 21 de ani de la instalarea sistemului antifurt, suficient timp pentru ca bateriile sale de alimentare să fie descărcate. Şi totuşi, coincidenţa făcuse ca bateriile sistemului antifurt să fie revizuite chiar în aceeaşi zi.

Silva, marele expert Silva, cel care-l crease pe Soringen, ar fi avut toate motivele să cerceteze această stranie coincidenţă.

*

Silva se simţise în toată după-amiaza aceea dinaintea concertului extrem de obosit. Responsabilitatea care dubla neîntreruptul efort de avizare a activităţii etajului II se conjuga la nivelul său, al experţilor, cu obligaţia valorificării totale a proiectelor emise de etajul superior – al patrulea – al creatorilor. Dar Silva, ca de altfel majoritatea experţilor, avea şi o activitate proprie de

concepţie. O activitate care nu făcea parte din atribuţiile sale de drept (pe Soringen îl crease în răstimpul unui concediu de boală), dar care rămânea, nedeclarat nimănui, activitatea sa preferată şi, într-un anume sens, justificarea existenţei sale.

De la crearea lui Soringen, însă, Silva nu mai avusese răgazul unei alte realizări, şi această inactivitate prelungită îl obosise poate mai mult decât conflictele neîntrerupte care agitau etajul experţilor. E drept, conflictele acestea – încorporate în activitatea de fiecare zi a serviciului – nu îmbrăcau exteriorizări lamentabile. Ele se consumau tacit, telepatic, într-o continuă şi mereu accelerată uzură a nervilor, în conflictele dintre experţi nu interveneau nici măcar creatorii – specialiştii de la etajul IV; dialectica acestor conflicte, din punctul de vedere al piramidei, era însăşi raţiunea de a fi a experţilor. Selecţia argumentelor în interacţiune constituia un criteriu suplimentar. Din păcate, însă, un criteriu tributar unui factor eminamente subiectiv: rezistenţa nervilor. Pentru că nu o dată, în loc să se impună argumentul ştiinţific, se impunea argumentul celui cu nervii mai tari. Ceea ce îi şi oferea de la bun început expertului-şef, Diserco, un avantaj hotărâtor în aproape toate conflictele.

Creându-l pe Soringen, Silva se dovedise partizanul tipului de robot plural, pentru care activitatea muzicală, deşi cea mai importantă, nu se dovedea totuşi unică. Combătând teoria specializării limitate a roboţilor, Silva şi teoretizase chiar această pluralitate: aptitudinile muzicale ale unui robot presupuneau, după el, înainte de toate, un univers muzical, o totală libertate şi înflorire a spiritului. Diserco evident protestase, afirmând că acest nou tip de robot, aspirând spre umanizare, ne va întoarce în final de unde am plecat. Dar se înşela, dezvoltarea nu s-ar fi făcut pe un cerc închis, ci pe o spirală neîntrerupt ascendentă.

Honorin, prietena lui Silva, îl sfătuise să renunţe la teoretizări şi să creeze un nou Soringen, infinit perfecţionat. Şi mai cu seamă să nu lucreze decât în afara piramidei, acolo unde gândurile nu i-ar fi fost urmărite în permanenţă de obiectorul mental al lui Diserco.

La 19,46 Silva află că Soringen fusese autorizat să părăsească piramida şi bănui că această hotărâre a lui Dietrich fusese influenţată direct de Diserco (Dietrich, creat de Diserco, era lipsit de un circuit volitiv independent faţă de creatorul său). Această ultimă maşinaţie a lui Diserco, spre deosebire de toate cele precedente, avu asupra lui Silva un efect depresiv. Nu-l obosi şi nici nu-l irită,

aşa cum se întâmplase de zeci şi sute de ori. Maşinaţia lui Diserco, cu totul neloială şi străină de corectitudinea specifică experţilor, îl întristă. Aparatul de urmărire a stării psihice a experţilor sesiză dereglarea şi-i propuse lui Silva un antideprimant: un drog în stare să-i creeze pentru un timp iluzia unei deconectări, a unui concediu pe o altă planetă, într-o altă lume, într-un alt context de relaţii. Dar însăşi necesitatea unui astfel de drog îl întristă şi mai mult... Doza de antideprimant se cerea de bună seamă dublată şi Silva înţelese că acesta e mecanismul oricărei drogări, iluzia creând o sete de iluzii.

Silva ceru automatului doza maximă de antideprimant, ştiind foarte bine că soluţia acestei false deconectări, cea mai periculoasă, echivalează cu un sfârşit de partidă. Dar Silva mai ştia că Protector, dispozitivul de alarmă al experţilor, va lansa în direcţia etajului superior un disperat S.O.S şi că marele Singtown, creatorul său, va interveni.

Era ora 20,15. Silva se prăbuşi, dar Protector nu declanşă semnalul...

Am pornit cu S.H. spre etajul IV – al *creatorilor* – întrebându-ne dacă marele Singtown autorizase sau nu intrarea în revizie, chiar în aceeaşi zi, a dispozitivului de alarmă. Dar Singtown, exact la 20,15, tocmai avusese un infarct.

*

La orele 19,46, Singtown, realizatorul lui Silva, se pomenise invitat – mai exact dus cu forţa – în biroul lui Dirigman, creatorul şef al etajului V. Fără să mai apeleze la obişnuitele sale introduceri, cumplit de plicticoase, Dirigman îl făcu direct răspunzător de o serie de tulburări în curs de desfăşurare la toate etajele inferioare ale complexului „Keops”.

Analizând informaţiile diferitelor seismografe psihice, Dirigman ajunsese la concluzia că tulburările s-ar datora nemijlocit activităţii învederat antipiramidale a lui Singtown.

Ultimul său robot, Silva, demonstrase din plin – afirmă Dirigman – înzestrarea lor cu un circuit de autonemulţumire. Dar Dirigman ştia că acuzaţiile sale sunt lipsite de acoperirea argumentelor. Aşa că, treptat, schimbă tonul, invocă situaţia de forţă majoră şi ajunse să afirme că numai din respect pentru părul alb al lui Singtown n-a luat încă decizia de a-l destitui şi a preferat chiar să remită cazul său Tribunalului Suprem al Ideilor.

Singtown se întoarse în biroul său în jurul orelor 20,00, încercă să asculte începutul concertului, dar nu izbuti să se concentreze. Acuzaţiile lui Dirigman, cunoscut pentru prudenţa sa maximă, presupuneau o funcţionare anormală a întregului

„Keops”. O anormalitate discutabilă chiar şi din punctul lui de vedere – discutabilă, dar totodată suficientă pentru a-i justifica decizia. Remiterea cazului său Tribunalului Superior al Ideilor venea să acrediteze această presupunere de anormalitate. Dirigman ştia doar foarte bine că Tribunalul n-avea calitatea să-l judece pe propriul său creator... Pentru că înfiinţarea acestui tribunal fusese ideea lui Singtown. Regulamentul de funcţionare a tribunalului fusese conceput tot de el, de Singtown... Ar fi avut oare acest Tribunal competenţa să judece azi cazul său? Şi încă: fiecare etaj putuse bănui până atunci o dereglare la nivelul imediat superior. Dar deasupra etajului IV, al creatorilor, nu mai era decât biroul Selectorului unic. Piramida era construită sub un unghi precis, fără nici o legătură cu exteriorul, iar în vârful ei era un singur om: cel care îl crease şi pe Singtown. Or, dacă acest *om* care avusese până astăzi încredere în el, îi îngăduia subit lui Dirigman să-l acuze, atunci *omul* de sus, selectorul unic, se dereglase şi el... Sau se speriase el însuşi de propriul său ucenic vrăjitor şi hotărî se să-l anihileze.

Lui Singtown i se făcu frică – sau îl străbătu *ceva* asemănător fricii; simţi că nu mai are cui să ceară ajutor şi - pentru prima oară, conştient de limitele

sale organice, pentru că şi el era un robot – se prăbuşi. Nu, nu fusese un infarct miocardic, ci unul neuronal.

Ceasul din biroul lui Singtown se oprise şi el la fatidicul 20,15.

Ceasurile noastre, acum, la terminarea descifrării fotogramelor anchetative, arătau 20,23. Deci trecuseră numai opt minute de la declanşarea propriu-zisă a dramei. Dacă Singtown avusese dreptate, iar dereglarea se produsese într-adevăr la nivelul selectorului unic, ne mai rămâneau exact două minute pentru a o lichida. Organizarea piramidei îngăduia o revenire la funcţionarea normală: dacă avariile erau lichidate într-un răstimp de 600 de măsuri muzicale (echivalentul a 10 minute)!

*

Urcând spre biroul selectorului unic, pentru prima oară de la intrarea în „Keops”, mă acuzam. Cum de nu m-am gândit până atunci că organizarea aceasta perfectă, piramidală, nu admite nici o eroare care să nu fie justificată (şi explicată) de o alta, la nivelul etajului imediat superior? Şi că o eroare agravată din etaj în etaj nu putea să înceapă decât de acolo, din vârful piramidei?

Alergam spre biroul selectorului unic… Şi pentru

prima oară, aproape de vârful piramidei, înţelegeam că eroziunea se însuma şi creştea în intensitate, prin însăşi logica acestei construcţii, pe măsura apropierii de vârf. Nu întâmplător nici o piramidă nu şi-a putut păstra prin timp vârful ei de săgeată, atât de sfidătoare iniţial la adresa eternităţii…

Ultimele trepte ale scării erau din ce în ce mai strâns spiralate. Urcam tot mai greu. Mai aveam 90 de secunde şi trebuia totodată, urcând, să câştig timp, imaginându-mi biroul selectorului unic, invarianţii şi diferenţialii afectivi, analizatorii neuronali şi perceptorii de intuiţii. Iar printre ei un *om,* singurul *om*, singurul creier uman al piramidei, dar care din capriciu, sau din orgoliu, sau din oboseală greşise…

Dar nu greşise!

În mijlocul panourilor pe care mi le imaginasem cu destulă exactitate, prăbuşit peste butoanele de intervenţie rapidă, singurul om abia mai respira.

L-am ridicat şi, spre uimirea noastră, l-am recunoscut pe Cib Barlington, cel care mă iniţiase cândva în secretele ciberneticii. Cib Barlington care înălţase acest uriaş edificiu piramidal în memoria părintelui său şi care trăise aici retras, singur în vârful ameţitoarei piramide, timp de aproape o mie de ani. Nu; Barlington nu mai putea fi salvat.

— Şi omul de la intrare – celălalt Barlington? mă întrebă S.H.

— Un automat, un duplicat fidel, acţionat tot de acest creier, singurul autentic, creierul lui Cib Barlington.

— Mai avem 48 de secunde – mă preveni S.H.

— Poate nici 48…

— Deci totul e pierdut?

— Nu încă, dragă S.H. Sau nu, atâta vreme cât în acest birou se mai află *un om!*

M-am aşezat în locul lui Barlington. Am chemat la ordine analizatorii neuronali, am reaprins stabilizatorii de acţiune şi am început, etaj cu etaj, să reactivez circuitele de comandă.

La 20,25 – exact după 10 minute de la declanşarea dramei – Singtown îşi reveni din infarctul neuronal, Silva se autoeliberă de efectul drogării, Soringen, scăpat din autodetenţie, reîncepu să lucreze, „S-021” se desprinse de barele de autotensiune, iar solistul reîncepu să cânte în marea sală a concertelor.

— Şi cât timp vei mai rămâne aici? mă întrebă S.H.

— Ştiu şi eu… Până când domnul Singtown va fi apt să mă înlocuiască… Sau până când bunul meu prieten S.H. va fi construit un robot de valoarea lui Teo Celan.

— Dar… ce sens are să te sacrifici?

— Vezi, dragul meu S.H.… Este singurul lucru pe care n-am reușit şi n-aş fi reuşit niciodată să te fac să-l înveţi!

Când S.H. coborî, publicul tocmai se întorcea spre sală.

adio, domnule S.H.![14]

(Week-end sentimental
în refugiul secret
al ficţiunii)

De oricâte ori am suficiente motive pentru a mă simţi descurajat şi nici unul, îndeajuns de temeinic, pentru a risca o decizie, mă gândesc la S.H.

Nu l-am văzut demult (timpul subiectiv al oricăror despărţiri şi impasuri are unităţi de măsură care nu spun nimic celor obişnuiţi să măsoare timpul în ani); n-aş putea spune nici unde se află acum şi nici de ce, la un moment dat, s-a retras (eu mai eram în perioada aceea la Weimar), dar înţeleg foarte bine că, indiferent de argumente, S.H. a avut curajul unei decizii profund deliberate, desprinsă de obişnuitele servituţi afective.

Să fi încercat să-l rechem? O, nu… Bucurându-mă că a avut tăria să nu privească nici un moment înapoi, nu puteam să-mi permit slăbiciunea de a-l regreta.

…Spre deosebire de bunul meu S.H., eu nu sunt protejat printr-un… generator de antiorgoliu. Şi astfel…

*

[14] Argumente pentru un trist și stenic solilocviu (T. C.)

Un spărgător specializat în efracţiuni prin laser şi-a calculat şansele de a scăpa neprins cu ajutorul unui ordinator din generaţia a 94-a şi, deziluzionat de răspuns, a renunţat ostentativ la profesie.

Faptul în sine – riguros demn de stimă – îmi provoacă o anumită tristeţe: cum de a ajuns la această înaltă etică profesională tocmai un infractor? Iar reversul întrebării, cu atât mai mult: unde şi când se va găsi criminalistul în stare să răspundă acestei provocări printr-una cel puţin la fel de omenească? Sau poate calculatorul, dezminţindu-şi exactitatea, va fi mai îngăduitor cu profesiunea de criminalist...?

Ei, hai să fim serioşi, dragă Teo Celan!

*

Şi revenind la S.H.:

Obligându-l să judece (şi să se sustragă premeditat aparenţelor), de ce să-l acuz că, întors cu faţa spre sine, a simţit la un moment dat obligaţia morală a unei alte opţiuni? Preocupat de calculul meticulos al ipotezelor anchetative, S.H. ar fi putut, să rămână imun la conflictul ascuns – şi metafora – fiecărei anchete...

Dar nu, dragă Teo Celan! E uşor să enunţi ipoteze, mai mult sau mai puţin plauzibile, când conformismul nu întrevede un pericol în enunţarea lor. Mai greu e să stabileşti (sau să restabileşti)

adevărul, atunci când frizează fantasticul şi refuză locul comun. Dar cu atât mai mult – dacă admiţi solilocviul – n-ai nici un motiv (sau nici un drept) să ascunzi adevărul dacă l-ai intuit: „Cu propria-ţi mână, ştii bine, dragă Teo Celan, l-ai limitat pe S.H. la un ciclu creator de numai zece anchete. Şi «Barlington» fusese a noua… De ce să nu te bucuri că stimatul dumitale S.H. și-a luat libertatea de a-şi decide singur locul, momentul şi numele ultimei sale clipe de viaţă? Nu întâmplător doar, titlul acestei rememorări este puţin mai trist…

*

A existat un moment când, pe baza a două-trei semnalmente precise privind înfăţişarea unui infractor dispărut, se încerca alcătuirea unui portret-robot, în stare să rivalizeze cu cea mai denunţătoare fotografie. Dar înfăţişarea lui S.H. - chiar dacă prin absurd mi-aş propune să-l caut – se apropie atât de mult de cea considerată a fi „tipul cel mai comun”, încât fiecare va încerca sentimentul că l-a văzut (sau a trăit alături de el) fără să ştie unde şi când. Vârsta doar… Dar care criminalist după nouă anchete, indiferent de vârstă, nu arată infinit mai bătrân decât un infractor pensionat? Iar în plus, memoria celor două sau trei milenii de experienţă umană cu care l-am înzestrat pe S.H. nu putea să nu-l influenţeze

şi ca aspect exterior... Căutaţi deci un S.H., care încă din prima zi avea vreo două mii de ani!

Nu, ar fi cu totul ridicol, dragă Teo Celan!

*

Precedente există: „Fantastic-8”, un strălucit iniţiator ştiinţific, a părăsit institutul în care a lucrat timp de opt ani (ciclu prestabilit), exact în preziua în care urma să fie instalat succesorul său; „Super-Azur” s-a retras din orice activitate de îndată ce ordinatoarele aflate în subordinea sa au ajuns să lucreze fără îndrumarea lui (ciclul lucrativ fiind îndeplinit şi aici, dispariţia nu a fost declarată decât mult mai târziu); „Enigmatica-R”, înzestrată cu circuite de maximă sensibilitate afectivă, a dispărut şi ea după ce s-a dovedit refractară ideii de „instaurare” a unui „model” feminin ideal... Cercetările întreprinse pentru a o regăsi nu au dus nici în cazul ei la un rezultat concludent.

Nu ştiu de ce încerc să mi-l imaginez pe S.H. alături de „Fantastic” sau de „Super-Azur”, într-un colocviu de certă subtilitate, sau însoţind-o pe „Enigmatica-R” pe întortocheatele căi ale unor introspecţii feminine şi, în loc să strig – „e absurd!” – mă descopăr uimit numai de oboseală şi spaimele fanteziei mele sărace.

Un cimitir al elefanţilor – da! (pentru că ni s-a spus că există); şi un refugiu secret al ficţiunilor în

care nu am crezut de ajuns – nu! (Numai pentru că nu ni s-a spus).

*

— Pe „Enigmatica-R” am început s-o „văd”. Îi intuiesc circuitele de gingăşie şi graţie, amplificatorul de farmec, calculatorul subtil al tăcerilor – poate şi al feminităţii şi clepsidra minusculă, de fapt memoria ei (un nou tip de memorie) în care umanitatea şi-a concentrat, înainte de toate… poezia. Pare apropiată ca vârsta de S.H. - la fel de puţin obosită de mileniile de experienţă şi de mister cu care a fost înzestrată – şi cu disponibilităţi infinite pentru a comunica (o receptivitate fără egal şi o tainică ştiinţă a replicii).

Fireşte, S.H. e conştient de limitele sale. Programul său lucrativ îi mai îngăduie o singură experienţă – o ultimă mare angajare – şi va depinde numai de el dacă angajarea aceasta se va consuma într-o clipă sau, prelungită în timp, îi va crea o şansă… pentru un nou ciclu vital.

Treptat, încep să intuiesc şi lumina – decorul şi contextul – acelui refugiu secret… întrevăd un imens laborator – poate însuşi laboratorul ficţiunii – pe „Fantastic-8”, veşnicul iniţiator, şi pe „Super-Azur”, un profesor, cred, cu vastă experienţa…

— Sunt fabulaţii, veţi spune, şi vise.. în care incoerentul devine speculativ. Şi-mi veţi

demonstra, moralizator şi didactic, că nevoia mea de invenţie acreditează, vai, ceea ce absurdul încă n-a îndrăznit. Dar vă înşelaţi! Există şi o realitate obiectivă... Un om venit de acolo, din lumea acelui laborator al ficţiunii! Un om care a văzut tot, a înţeles şi a scris. Iar relatarea sa – pe care am să vă rog s-o parcurgem – cuprinde zeci de nuanţe, de sensuri, de sublinieri discrete care i-au fost insuflate sau inspirate, în mod cert, de S.H. sau de „Enigmatica-R”. Naivitatea narării, pe alocuri, câteva speculaţii şi o anume inexactitate în formulări se fac simţite, e drept. Dar nu dezminţind virtualitatea acestei relatări document, ci confirmând-o! După cum, intervenţiile mele lipsite de pretenţia unor argumente fără drept de apel sper totuşi să devină pe parcursul lecturii temeiul unor aprecieri mai lucide asupra celui care a fost şi va rămâne (cel puţin pentru semnatarul acestor rememorări): neuitatul său, bunul şi bătrânul S.H.

RELATAREA (în conformitate cu textul original, cu sublinierea prin cursive a elementelor având o semnificaţie aparte)	Observaţii și comentarii la text

De câteva zile, de când m-am întors de la Centrul Cerebral al Atenei, încerc mereu şi nu izbutesc să inventez două nume care s-ar potrivi eroilor acestei relatări. Îi voi numi El şi Ea...

Modalitate frecventă în literatura de anticipaţie (vezi Ricardo Ventura).

...două nume neutre – simboluri – răspunzând dorinţei lor de a nu fi puşi excesiv „în lumină” şi neştirbind printr-o identificare forţată şi – mai ales – formală, un fapt pe cât de emoţionant, pe atât de dificil de argumentat că fiind riguros autentic.

De reţinut:

1)Ideea de identificare forţată şi formală.

2)Sublinierea

caracterului riguros autentic. Să fie un subterfugiu?

Despre El ce să spun? Împlinise, cred, 2 500 de ani, dar arăta mult mai bătrân – încărunţise înainte de vreme – în timp ce Ea mergea cel mult pe 2 300 şi, evident, declara 2 000.

Temperamental deosebiţi, El înclinat spre raţionalitate…

Deci 2 300-2 500 de ani. Calcul precis !

Iar Ea mai mult spre ficţiune…

Poezie!

…au ajuns să constituie totuşi un cuplu apreciat fără nici un fel de rezerve atât de *iniţiatorul* „F”…

Poate că „iniţiatorul” trebuia scris cu majuscule

…cât și de *conducătorul*

direct al Refugiului – în Ficţiune – un fel de laborator cibeo-psiho-fantastic…

„Refugiu?” Cibeo-psiho? Ciudat!

…un complex uriaş, cunoscut şi sub numele de „*Super Centrul Fantastic – Atena*”.

Denumirile îndeajuns de elocvente. Să fie o simplă coincidenţă?

Impresia imediată că El şi Ea ar lucra împreună de cel puţin un mileniu…

dar ce înseamnă un mileniu, când numai romantismul adolescenţei durează câteva sute de ani?

…şi nici impresia unei mai îndelungate cunoaşteri nu acreditează însă un mare grad de intimitate. În laborator, vorbesc rar între ei, ceea ce nu exclude, se

înţelege, un alt tip de comunicare...

Telepatică? Emisie intenţionala?

Nu i-am întrebat – nici nu mi-ar fi răspuns, cred – dar am încercat să mă apropii, cu intenţia să-i înţeleg mai bine, de activitatea lor fascinantă.

Termenul devine obsesiv!

Dispariţia ultimilor supra-creatori literari, fenomen practic inevitabil…

și apropiat!

…obligase Centrul Cerebral al Atenei la o activitate cu deosebire intensă. Realizarea unei maşini cibernetico-neuronale, cu zone de sensibilitate sporită…

Exact de lipul S.H. !

…a unei maşini în stare să ofere miliardelor de entităţi omeneşti însetate

de spectaculos mult căutatele pilule microfantastice, intrase de altfel în faza ultimelor verificări funcţionale.

Obsesia verificărilor !...

Dintr-o discreţie uşor de înţeles – poate şi dintr-o anume trăsătură temperamentală comuna – El şi Ea evitau totuşi să anticipeze prin declaraţii formale succesul lor apropiat: realizarea maşinii. Discreţia, sau, dacă vreţi, laconismul, părea să-i definească plenar; nu întâmplător chiar şi între ei – şi nu din criză de timp – cuvintele erau atât de rar folosite.

Ar fi fost mai potrivită noţiunea de *timp subiectiv.*

Să fi fost oare El, aşa cum îl trăda mereu oboseala şi deseori tristeţea, mult mai

în vârstă? Bolnav?

Intrat în faza ultimei angajări, S.H. Ar fi putut să prezinte unele manifestări depresive[15].

Sau poate felul ei *enigmatic*, *profund enigmatic*, ar fi putut să justifice într-o mai mare măsură stranietatea dialogului lor evaziv, reţinut şi totodată atât de angajant afectiv.

Să fi fost şi autorul relatării câştigat de

---

[15] Mi s-ar putea reproşa, se înţelege, că n-am destule argumente pentru a-l identifica pe eroul acestei relatări cu S.H. și că prezumţiile mele privind farmecul „Enigmaticei-R” ar corespunde în fond oricărei Juliete. Sunt gata să admit. Tributari fotocopiilor, benzilor de magnetofon, martorilor care vin în instanţă şi, mai ales, suspiciunii, nu putem accepta ceea ce n-am văzut, n-am înţeles şi n-am regretat îndeajuns…

Or, n-am văzut-o pe „Enigmatica-R”… Cum să admit că ar putea fi iubită? Nu i-am înţeles pe „Fantastic-8” şi nici pe „Super-Azur”. Cum să-mi închipui, lucid, că disperarea sfârşitului ar fi putut să-i îngrozească atât cât îngrozeşte un om? Şi nu am regretat îndeajuns că mi-am închis fantezia în limitele unor cicluri precare şi că am acceptat să renunţ la S.H., nu după angajarea a zecea, ci de când l-am creat…

Dar poate tocmai de aceea şi cred că există undeva un refugiu secret al ficţiunilor pe care nu le-am iubit îndeajuns, pe care le-am înţeles prea puţin şi la care am renunţat prea curând.

farmecul „Enigmaticei-R”?

Fapt cert este că lucrau împreună, se înţelegeau foarte bine, dar nu schimbaseră între ei mai mult de câteva zeci de cuvinte. Iar maşina pe care o creau – această maşină complexă care se năştea din inimile lor (deşi inimile, disponibilităţile lor afective aveau o contribuţie infimă în raport cu participarea raţională a milioanelor de celule nervoase) – nu le îngăduise nici măcar să se privească aşa cum s-ar fi cuvenit între doi colaboratori atât de intim apropiaţi.

A patra subliniere a raporturilor afective dintre El şi Ea!

Şi dacă El ar fi fost întrebat dacă Ea e frumoasă, El ar fi răspuns cu siguranţa că

Ea e foarte frumoasă, dar asta numai pentru că toate femeile deveniseră în acel mileniu nespus de frumoase.

Ideea, într-o exprimare foarte puţin diferită, a fost lansată şi de „Fantastic-8”, în cel de-al cincilea an al ciclului său lucrativ. Ceea ce, evident, nu impietează asupra relaţiei dintre cei doi. Şi ca dovadă…

Ea îl privise o dată, e drept, pe furiş. Dar îl privise cu teamă, pentru că maşina – care ajunsese în ultimul stadiu prefuncţional – înregistra absolut tot, iar El ar fi putut să afle ulterior, prin intermediul maşinii, că fusese privit. Deci El *ştia!*

Sesizaţi din nou laconismul (trăsătură

definitorie, mi s-ar părea, pentru modul de lucru al Iul „Super - Azur”). Nici dialoguri, nici divagaţii… Pur şi simplu: *„ştia !”*

Dar cine ar mai fi avut naivitatea să se bucure, în contextul acelui laborator de simplul fapt că o colaboratoare i-a aruncat, accidental, o privire mai mult sau mai puţin ciudată. El totuşi se bucurase…

Naiv, involuntar!

…deşi împlinise 2 500 de ani, iar maşina înregistrase, fireşte, şi bucuria lui. Şi ea *ştia*. Ştia că el se bucurase naiv, involuntar, deşi împlinise 2 500 de ani.

Ani de experienţă!

Întâmplate demult, în primele decenii ale colaborării lor, El şi Ea

uitaseră, însă, toate aceste naivităţi, cum se numeau cândva: „sentimental trecătoare”.

Expresie preluată în mod cert de la S.H. și indirect de la mine! Este expresia mea!

În sfârşit, veni şi fericită zi când maşina, supranumită „Princeps”…

Nume frecvent utilizat de S.H. pentru a defini infractorii care-l entuziasmau.

…marele „Princeps”, chiar el, anunţă prin toate difuzoarele sale (era o maşina în formă de inimă): „Mă simt în perfectă stare de funcţiune. Vreau să lucrez. Să scriu. Să creez. Îmi trebuie doar un bio-inspirator afectiv”.

Un fel de „Enigmatica-R”.

— Perfect, s-au amuzat El

şi Ea, creatorii. Scrie-ne o povestire ştiinţifico-fantastică pe ideea creării unei muze inspiratoare, o maşină bio-stimulativă.

Obişnuitul sistem al lui S.H. de a-şi verifica fiecare prezumţie prin însăşi consecinţele ei!

Maşina începu să lucreze febril, obligându-i pe cercetători la o lectură fulgerătoare. Citām:

„Toate ziarele intergalactice – chiar şi cele terestre, *de circulaţie foarte restrânsa – anunţară marele concurs universalo-summum pentru o maşină bioinspiratoare*, *care urma să colaboreze activ cu marele „Princeps”, prima maşina cibeoliterară*. *Se prezentară la concurs miliarde de maşini. Dar „Princeps” le respinse pe rând, reţinând pentru*

ultima selecţie trei. Prima, o maşina psiho-stimulativă care-l asigură prin datele ei funcţionale că, împreună, vor cuceri celebritatea galactică. A doua, care-i făgădui marelui „Princeps” că-l va solicita la realizarea unei povestiri ultraprofund raţionale. Şi, în sfârşit, a treia, o maşina care-i aruncă o simplă privire, un zâmbet, asigurându-l că ei doi, împreuna...”

Ceea ce pare aici un *suspense* nu-i decât întreruperea unui raţionament în însăşi clipa când evidenţa excludea continuarea lui. Îl regăsesc pe S.H.!

Pentru prima oară, El şi Ea, creatorii, se priviră absolut stupefiaţi. Iar maşina, care până aici scrisese cu o viteză fulgerătoare, se

blocă.

Adevăratul *suspense* începe abia de aici!

El şi Ea, creatorii, nu ştiau ce să creadă. Ce a putut determina blocarea maşinii – acest defect straniu, imprevizibil, absurd?

„Probe şi contraprobe” – ar fi strigat S.H. De altfel relatarea confirmă.

…Hotărâră să solicite maşina la realizarea unei noi povestiri, de un cu totul alt ordin, obligând-o să folosească alte zone de invenţie. Stabiliră deci ca loc de desfăşurare a acţiunii o lume în care toţi indivizii au devenit super-entităţi creatoare.

Influenţa lui Arheo Vlastia! Ancheta Nr. ...

„Princeps” reîncepu să scrie:

„Toţi oamenii deveniseră

mari entităţi spirituale. Fiecare crea. Obişnuita circulaţie a valorilor ajunsese mai mult ca oricând o problemă acută. Fiecare creator se întreba, cu legitimă îngrijorare pentru evoluţia intergalactică cum să afle cu viteza luminii ce se gândeşte şi ce se afirma nou într-o superplanetă, să zicem, aflată la miliarde de ani lumină. Unii cercetători începuseră experimental să comunice prin intermediul „foneogândurilor”…

Vechea idee a lui Wellington, comunicată şi Corporaţiei de Criminalogie: „Selectorul de foneo-gânduri”.

…un aparat alcătuit dintr-un post permanent de

emisie, prin care erau difuzate gândurile proprii – adevărate cercetări şi lucrări de interes galactic – şi un al doilea post, cu o mare putere de recepţie

Cu acesta din urmă, menit să cerceteze permanent universul – S.H. o ştia foarte bine – se urmărea descoperirea celor care lucrau în acelaşi sector de invenţie şi cu care ar fi putut conlucra independent de distanţă.

*Într-*o *bună zi, un creator reuşi într-adevăr să surprindă, pe o lungime de undă necercetată până atunci, o voce ciudată, vocea unor gânduri care-l emoţionară atât de profund, încât se hotărî să asculte numai această voce. Iar vocea –*

surprinzătoarea voce din îndepărtata planetă – se hotărî să asculte şi ea acelaşi post fix, glasul lui. Şi ea, stăpâna acelor modulaţii atât de învăluitor feminine...

Ca şi modulaţiile frumoasei Ann din „Anmar”!

...ea, cea aflată dincolo de distanţe şi timp, păru să-l înţeleagă şi – în măsura în care gândurile îngăduie uneori o reconstituire vizuală – zâmbi, zâmbi o singură clipă, iar gândurile ei porniră fulgerător spre gândurile lui.

Pentru S.H. dragostea ar fi putut să însemne cea de-a zecea angajare. Să fi fost conştient?

El şi Ea, creatorii, se priviră amuzaţi, aşteptând sfârşitul acestei

extravagante istorii. Dar maşina se bloca în mod neaşteptat şi povestirea rămase la acel moment de tensiune.

Era şi timpul! Pentru S.H., orice angajare totală ar fi putut însemna…

Disperaţi, El şi Ea cercetară toate conexiunile de fulgero- cibeo-verificare, dar nu găsiră nimic în stare să explice uimitoarea defecţiune. Hotărâră atunci să-i solicite lui „Princeps”, ca un control ultim, o nouă povestire, al cărei erou să fie o planetă-summum, adică o planetă în care toate elementele constitutive să fie contopite într-o singură unitate volitiv-creatoare.

De aici am început acum câteva miliarde

de ani! Tot aici să ne întoarcem? (S.H. a avut întotdeauna această tendinţă de interpretare ciclică a devenirii…)

… Și planeta – începu să scrie maşina – *rătăcea după legile inamovibile ale interacţiunii galactice prin universul fără de margini. Totul era pe această planetă perfect – ca într-o lume centralizată la limită, cu o singură unitate volitiv-creatoare. Singură îşi făcea planul de acţiune, de viaţă, singură îl execută şi perfecţiona. Dar într-o zi, planeta întâlni în drumul ei, pe o orbită interferenţă, o planetă similară, la fel de singură – pentru că drama acestor planete perfecte este tocmai marea lor singurătate.*

Vezi „Sfârşitul marelui

oracol”! Aproape aceeaşi concluzie! S.H. era singurul care…

Planetele se priviră.

O, cât de naive pot fi tocmai aceste maşini minunate!

Una dintre ele zâmbi şi, uitând de legile inamovibile ale interacţiunii galactice, îşi părăsiră orbitele şi porniră una spre alta. Catastrofa intergalactică era de neînlăturat. Şi totuşi, când au fost foarte aproape… s-au privit, s-au privit îndelung…” Maşina se opri încă o dată.

S.H. o înzestrase probabil cu un circuit reprobator.

El şi Ea, creatorii, se priviră şi ei, îşi ascultară fulgerător gândurile şi se apropiară, fără să ştie, asemenea celor două

planete. Zgomotul maşinii încetă şi el. Chiar şi rotiţele mici ale bucuriei şi spaimelor şi ale aşteptării, rotiţele acelea care se învârtesc într-un zumzet abia perceptibil – fiind, de fapt, inima lui „Princeps” – se opriră pentru o clipă, cât un infarct miocardic. Şi era linişte…

„Super-Azur” ar fi putut să oprească povestirea aici!

O linişte cumplită, asemănătoare cu aceea a morţii, pentru că maşina, nesimţitorul „Princeps”, era şi el profund emoţionat…

Da, exista undeva un lăcaş secret al ficţiunii!

O emoţie care-i blocase absolut toate circuitele…

Există! Şi chiar dacă nu voi putea dovedi, îmi rămâne speranţa

că acolo, în îndepărtatul tărâm al ficţiunii, regretul meu tardiv va găsi oricând un prieten.

…o emoţie care-l oprise la timp să devină plicticos de banal sau foarte patetic… Pentru că „Princeps” era o maşina aproape perfectă, care *ştia* că orice sentiment, orice apropiere afectivă, orice căutare sentimentală are un început. Un început marcat printr-o privire, un zâmbet, un gând... Şi aceleaşi căutări, sentimente, apropieri afective au fără voia lor, şi un…

Cercetătorul – El – întrebă ce s-a întâmplat…

Şi dacă treceţi vreodată prin această lume a ficţiunii, neapărat căutaţi-l… Sau căutaţi-o…

Cercetătoarea – Ea – se temu să răspundă…

Şi inventaţi-le un nume. Strigaţi-i!… Nu neapărat S.H.! Nu „Enigmatica-R”!

Se priviră din nou… Şi maşina, reintrând automat în funcţiune, scrise, aşa cum fusese învăţată de milenii de experienţă umană:

Sfârşit

Cuprins

Lei 4,75